

tämään varoja alueen laajentamiseksi. Valiokunnan ehdotuksesta valtuusto talousarviota käsiteltäessä päätti ¹⁾ merkitä 340,000 markkaa viemärijohdon teettämiseksi Kuntähden siirtolapuutarha-alueelle sekä 300,000 markkaa siirtolapuutarhan perustamiskustannuksia varten, minkä ohessa valtuustomääräsi, että puheenaolevia määrärahoja ei saanut käyttää siten, että niillä teetetetyt työt aiottua siirtolapuutarha-aluetta ehkä supistettaessa kävivät hyödyttömiksi.

Kaupungin maatilain määrärahojen ylittäminen. Rahatoimikamarille osoittamassaan kirjelmässä maatalouslautakunta ilmoitti, että työvoiman tarve kaupungin maataloilla kesällä 1923 oli ollut erittäin suuri, minkä johdosta sitä varten mainitun vuoden menosääntöön otettua määrärahaa oli ylitetty 15,539:25 markalla, että sähköjohdon laittaminen Tuomarinkylään oli tullut maksamaan 25,053:50 markkaa enemmän kuin oli arvioitu sekä että menosäännön määräraha Korkoja kaupunginkassaan osoitti 5,922:08 markan vajeasta sen johdosta, ettei maatalouskonttori sadon myöhästymisen takia ollut voinut kyllin nopeasti tarjota maatilain tuotteita myytäväksi. Tämän johdosta rahatoimikamari oli oikeuttanut maatalouslautakunnan edellämaituilla määrillä ylittämään puheenaolevat määrärahat ja anoi toimenpiteelle kaupunginvaltuuston hyväksymistä. Valtuusto myöntyi ²⁾ esitykseen.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kertomus kaupungin vuoden 1923 tileistä ja tilinpäätöksestä. Kaupungin vuoden 1923 tilinpäätöksen yhteenveto osoitti seuraavat tulot ja menot:

Tulot.

Säästö vuodelta 1922	Smk	33,484,411:24
Tuloja rahasäännön mukaan	»	271,942,714:59
Laskettujen tulojen ylijäämä	»	34,654,289:35
Määrärahoja säästynyt	»	21,320,296:03
	<hr/>	
Yhteensä	Smk	361,401,711:21

Menot.

Määrärahoja rahasäännön mukaan	Smk	289,242,714:59
Määrärahoja ylitetty	»	4,113,227:78
Vajausta lasketuissa tuloissa	»	1,534,449:57
	<hr/>	
Yhteensä	Smk	294,890,391:94
Tilierotus vuoteen 1924, säästö	»	66,511,319:27
	<hr/>	
Yhteensä	Smk	361,401,711:21

Kaupunginvaltuusto oli kutsuttu kesäkuun 11 p:nä kaupunkien kunnallishallinnosta annetun asetuksen määräysten mukaisesti tekemään päätöksensä edellämaitutun tilinpäätöksen hyväksymisestä, mutta kun sitä ei vielä ollut esitetty kaupungin tilintarkastajille lykättiin ³⁾ kokous, mikäli koski vuoden 1923 tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuunvapauden myöntämistä, ajankohtaan, joka valmisteluvaliokunnan tuli määrätä tarkastuskertomuksen saavuttua.

Kertomus kaupungin vuoden 1923 tilien ja hallinnon tarkastamisesta. Vuosilintarkastajain tarkastettua kaupungin vuoden 1923 tilit ja hallinto lähe-

¹⁾ Valt. pöytäk: 29 p. jouluk. 1 §. — ²⁾ S:n 2 p. huhtik. 14 §. — ³⁾ S:n 11 p. kesäk. 6 §.

tettiin tarkastuskertomus¹⁾ ynnä revisionikonttorin vuosikertomus¹⁾ kaupunginvaltuustolle, minkä jälkeen valtuuston valmisteluvaliokunta jätti sen talousarviovaliokunnalle, jonka tuli asianomaisia johto- ja lautakuntia kuultuaan antaa lausuntonsa tarkastuskertomuksessa esitetyistä muistutuksista ja ehdotuksista.

Sekä vuositilintarkastajat että revisionikonttori olivat huomauttaneet, että tilinpäätös, jonka kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön määräysten mukaisesti tuli olla valmiina huhtikuun 1 p:nä, oli myöhästynyt toukokuun loppupuolelle, sekä että tämä epäkohta vastedes varmaan voitiin välttää, jos vain käytettiin riittävää apua eikä rahatoimikonttorin omia, sen varsinaisiin tehtäviin tarvittavia työvoimia käytetty muihin tarkoituksiin. Tähän rahatoimikonttori, jonka lausunto asiasta rahatoimikamarin välityksellä oli hankittu, vastasi, ettei konttorin vakinaista henkilökuntaa oltu lisätty samassa määrässä kuin työ määrä oli lisääntynyt. Lausunnossa ei sensijaan kosketeltu vuositilintarkastajain viittausta, että vakinaista työvoimaa oli käytetty muihin kuin varsinaisiin työtehtäviinsä, minkä johdosta talousarviovaliokunta ehdotti, että kaupunginvaltuusto kehoittaisi rahatoimikamaria tarkemmin tutkimaan rahatoimikonttorin kamreeriosaston työnjakoa sekä ryhtymään niihin toimiin, joita mahdollisesti oli tarpeen, jotta tilinpäätös vastedes voi valmistua säädetyn ajan kuluessa. — Koska kaupungin kiinteän omaisuuden katsastusmiehet eivät olleet vuoden kuluessa kokoontuneet, oli rahatoimikamari käänntynyt maistraatin puoleen kehoittaen tätä ryhtymään tästä aiheutuviin toimenpiteisiin, ja ehdotti valiokunta puolestaan, että katsastusmiehiksi valittaisiin henkilöitä, jotka asianmukaisesti täyttivät tehtävänsä. — Kaupunginvaltuuston päättämä, hyvin tarpeellinen kunnallisen asetuskokoelman lisäviikko ei ollut ilmestynyt sen johdosta, että henkilö, jolle lisävihon toimittaminen oli uskottu, sairauden takia oli vuoden varrella ehtinyt suorittaa ainoastaan joitakin valmistavia töitä. Tarkoitukseen merkitty määräraha säästy kokonaan ja merkittiin uudelleen vuoden 1924 menosääntöön. — Kaupungin maanviljelystoiminta oli tuottanut melkoisen tappion, mikä maatalouslautakunnan selityksen mukaan johtui siitä, että satotulos koko maassa oli ollut huono sekä että kaupungin tilain inventtauservoa oli alennettu. Talousarviovaliokunta kannatti puolestaan tilintarkastajien edellämäinistä kysymyksestä lausumaa mielipidettä, että olisi pantava toimeen perinpohjainen tutkimus sen seikan selvittämiseksi, eikö kaupungin omassa viljelyksessä nykyään olevia tiloja olisi annettava vuokralle, jossa tapauksessa tilat kenties voitaisiin jakaa pienempiin osiin. Valiokunta ehdotti, että kaupunginvaltuusto antaisi rahatoimikamarin toimeksi maatalouslautakuntaa ja kaupungin yleisten töiden hallitusta kuultuaan antaa ehdotuksen kaupungin omassa viljelyksessä olevien maatilain käyttämiseksi nykyään voimassa olevan suunnitelman mahdollisesti tarpeellisiksi havaituiksi muutoksiksi. — Teknillisten laitosten tileissä vuositilintarkastajat olivat kiinnittäneet huomionsa siihen seikkaan, että sähkölaitoksen näyttely- ja myymäläliike huolimatta hyvin alhaisista vuokra- y. m. kustannuksista oli antanut vain hyvin pienen voiton ja tähän nähden sekä koska mikään todellinen tarve ei tehnyt yrityksen jatkamista välttämättömäksi, ehdottaneet, että puheenaoleva liike lakkautettaisiin esimerkiksi kesäkuun 1 p:stä 1924, josta ajankohdasta huoneisto käytettäisiin toisiin tarkoituksiin. Sähkölaitoksen johtaja oli tästä asiasta antamassaan lausunnossa huomauttanut, että laitoksen näyttelyn päätarkoitus oli sen yhtey-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 15.

dessä harjoittaa neuvontatoimintaa ja siten ohjata sähkönkäyttöä järkiperaisten periaatteiden mukaan. Saatuaan tiedokseen nämä selvitykset valio-kunta esitti, että ehdotus liikkeen lakkauttamisesta hylättäisiin. — Kaupungin irtaimen omaisuuden inventaajat olivat valittaneet, että heidän työtänsä suu-
restä vaikeutti se seikka, etteivät eräät laitokset ajoissa laatineet irtaimisto-
luetteloitaan, ja rahatoimikamari oli tästä huomauttanut asianomaisille lai-
toksille. Samoin oli rahatoimikamari sen johdosta, että vuositilintarkastajat
olivat valittaneet kannantalaitoksen uudelleen järjestämistä koskevan kysy-
myksen valmistelun viivästyttä, ryhtyneet toimenpiteisiin, jotta asiaa kos-
keva esitys ensi tilassa voitaisiin antaa kaupunginvaltuustolle. Tehtyä ehdo-
tusta sihteerin palkkaamisesta vuositilintarkastajille valiokunta ei pitänyt
riittävästi perusteltuna ja ehdotti sen sen vuoksi evättäväksi.

Esiteltäessä talousarviovaliokunnan edellä selostettua mientöä¹⁾ tilin-
tarkastajain vuoden 1923 tileistä antamasta kertomuksesta päätti²⁾ kau-
punginvaltuusto hyväksyen valiokunnan kaikki ehdotukset myöntää raha-
toimikamarille samoin kuin muille hallinnollisille johto- ja lautakunnille vas-
tuunvapauden niiden vuoden 1923 aikaisesta toiminnasta ja tilityksestä.

*Vastuunvapaus Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin
johtokunnalle.* Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johto-
kunnan lähetettyä valtuustolle kertomuksensa vuodelta 1923 sekä asian-
omaisten tilintarkastajain antaman kertomuksen koulujen mainitun vuoden
tilien tarkastuksesta, myönsi³⁾ valtuusto johtokunnalle vastuunvapauden sen
hallinnosta mainittuna vuonna.

Ulosottolaitoksen tarkastus. Kaupunginvaltuustolle antamassaan kirjel-
mässä maistraatti esitti, että se katsoi toisen kaupunginvoudin alaisen ulosotto-
laitoksen osan perinpohjaisen tarkastuksen ehdottomasti tarpeen vaatimaksi, ja
ilmoitti kaupungin revisionikonktorin selittäneen, ettei sillä ollut tilaisuutta mai-
tniun tarkastuksen toimittamiseen. Koska maistraatilla, jonka alainen virasto
ulosottolaitos lähinnä oli, ei ollut aikaa eikä työvoimia mainitun työn suoritta-
miseen, anoi maistraatti arviolta 10,000 markan myöntämistä pätevän henkilön
toimeksi uskottavaa toisen kaupunginvoudin alaisen ulosottolaitoksen osan tark-
kastusta varten ja esitti, että otettaisiin harkittavaksi, eikö koko ulosottolaitok-
sen jatkuvaa valvontaa ja tarkastusta olisi katsottava tarpeen vaatimaksi.

Rahatoimikamari, jonka lausunto asiasta hankittiin, yhtyi täydellisesti
maistraatin käsitykseen tarkastuksen välttämättömyydestä, mutta katsoi asian
välittömästi kiinnostavan kaupunkia vain mikäli se koski toisen kaupungin-
voudin alaista ulosottolaitoksen osaa. Kaikki osastot käsittävän tarkastuksen
aloite olisi kamarin mielestä tehtävä valtion taholta, jonka jälkeen kaupunki
ottaisi osaa tarkastuksen suorittamiseen. Kysymystä revisionilaitoksen jat-
kuvan tarkastuksen järjestämisestä valmisteltiin paraikaa kannantalaitoksen
uudstaanjärjestämistä valmistelemaan asetetussa komiteassa, minkä vuoksi
se olisi jätettävä lepäämään, kunnes mainittu komitea antaisi ehdotuksen.

Rahatoimikamarin asiasta tekemään ehdotukseen yhtyen kaupungin-
valtuusto päätti⁴⁾ osoittaa käyttövaroistaan Sekalaiset menot nimisen pääluokan
kohdalta 30,000 markkaa toisen kaupunginvoudin alaisen ulosottolaitoksen
osan tarkastusta varten, jota vastoin maistraatin esitys muilta osiltaan jätet-
tiin huomioon ottamatta.

Koska yllämainittu määräraha sittemmin osoittautui riittämättömäksi

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 19. — 2) Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 7 §. — 3) S:n 11 p. kesäk. 8 §. — 4) S:n 11 p. kesäk. 2 §.

loisen kaupunginvoudin konttorin tarkastuksen loppuun suorittamiseen, osoitti ¹⁾ kaupunginvaltuusto edellä mainituista käyttövaroistaan tarkoitukseen 15,000 markan lisämäärärahan, joka jätettiin maistraatin käytettäväksi.

Kaupunginkassan tilaa valaiseva taulukko. Kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 35 §:n mukaisesti rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuustolle vuosineljännestitilitsheet, joista ilmenivät kaupungin kaikki tulot ja menot maaliskuun 31, kesäkuun 30 ja syyskuun 30 p:nä. Tilitsheet lähetettiin ²⁾ talousarviovaliokuntaan.

Obligatiolainan ottaminen. Sittenkuin eduskunta oli hyväksynyt hallituksen esityksen valtion takuun myöntämisestä kuntain muodostaman yhtymän ottamille obligatiolainoille, oli Suomen kaupunkiliiton hallitus rahatoimikamarilta tiedustellut, oliko kaupunki halukas liittymään mainittuun yhtymään. Tämän johdosta kaupunginvaltuustolle antamassaan lausunnossa kamari esitti, että uuden pitkäaikaisen lainan ottaminen oli välttämätön osin vuosien 1923 ja 1924 menoarvioissa jo myönnettyjen määrärahojen suorittamiseksi, osin lähivuosien lainantarpeen tyydyttämiseksi. Olisi syytä tällä kertaa määrätä lainasumma suhteellisen suureksi, arviolta 125,000,000 markaksi, koska lainaehdot luvatun valtiontakuun johdosta tulisivat olemaan edulliset. Vaikka lähivuosien lainantarve todennäköisesti tuli olemaan mainittua summaa suurempi, ei rahatoimikamari kuitenkaan tahtonut puoltaa suuremman lainan ottamista ennen lainamarkkinain vakiintumista. Suunniteltuun yhtymään nähden kamari ilmoitti, että kysymystä sen muodostamisesta oli pohdittu 21 kaupungin rahatoimikamarien edustajain kokouksessa ja että tällöin m. m. oli todettu, että yhteisellä lainahankkeella oli suuremmat menestymisen mahdollisuudet kuin jos kunnat esiintyisivät lainanottajina kukin erikseen. Varsinkin amerikkalaiset luotonantajat suosivat yhtymiä, joiden osakkaat olivat sitoutuneet keskinäiseen omavelkaiseen vastuuseen. Koska kuitenkin kokonaan rajoittamaton keskinäinen vastuu saattoi heikentää ainakin pienempien kuntain luottoa, oli pyritty rajoittamaan tätä vastuuta siten, että kukin yhtymän osakas olisi vastuussa paitsi omasta lainaosuudestaan, ainoastaan niin suuresta osasta yhteistä velkaa, joka vastasi 50 % sen mainitusta omasta lainamäärästä. Helsingin kaupunki joutuisi kuitenkin poikkeusasemaan sikäli, että sen olisi vastattava ainoastaan omasta osuudestaan, josta yhtymän muut osakkaat puolestaan eivät vastaisi. Tämä järjestely toteutettaisiin siten, että yhteinen obligatiolaina jaettaisiin kahteen sarjaan, ja Helsingin kaupunki yksin vastaisi toisesta, kun taas muut kunnat oltaisivat toisen yhteisvastuulla. Lainantarve oli valmistavasti arvioitu 233,000,000 markaksi, jolloin kuitenkin kunnille oli varattu oikeus jälkepäin tarkistaa haluamiaan lainamääriä. Valtion takuuta oli pyydetty aina 300,000,000 markkaan nousevalle lainamäärälle, ja eduskunnan hyväksymän hallituksen esityksen mukaan voitiin laina ottaa joko yhtenä tai useampana eränä. Mitä lainaehtoihin tuli, oli kaupunkiliiton hallituksessa se käsitys vallalla, ettei lainan efektiivinen korko missään tapauksessa saisi nousta yli 8 %:n. Kuoletusaika olisi n. 30 vuotta, eikä missään tapauksessa 25 vuotta lyhyempi, ja lainanottajilla olisi oikeus 15 vuoden kuluttua konvertoida laina. Laina oli otettava jossain ulkomaisessa rahalajissa, koska ei ollut mahdollista saada lainaa Suomen rahassa.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin asiasta tekemän esityksen mukaisesti päätti ³⁾:

¹⁾ Valt. pöytäk. 24 p. syysk. 19 §. — ²⁾ S:n 10 p. syysk. 5 § ja 17 p. jouluk. 10 §. — ³⁾ S:n 28 p. toukok. 28, 29, 30, 31 ja 32 §§.

1) ottaa kahta vuotta pitemmällä maksuajalla lainan ulkomaisessa rahalajissa, jonka lainan määrä, laskettuna lainaa otettaessa käyvän kurssin mukaan, nousisi enintään 125,000,000 markkaan ja josta enintään allamainitut määrät saisi käyttää alla lueteltuihin tarkoituksiin:

Sairaalarakennuksiin	Smk	20,000,000:—
Vesijohtolaitoksen uutistöihin	»	10,000,000:—
Kaasulaitoksen »	»	4,000,000:—
Sähkölaitoksen »	»	18,000,000:—
Satamauutistöihin	»	31,000,000:—
Asuntotuotannon edistämiseen	»	22,000,000:—
Talorakennuksiin, kiinteistöjen ostoihin ja lainoihin ..	»	20,000,000:—

2) liittyä muiden Suomen kuntain kanssa yhtymään yhteisen obligatiolainan ottamiseksi ulkomaisessa rahalajissa, joka laina, laskettuna lainaa otettaessa käyvän kurssin mukaan, saisi nousta enintään 300,000,000 markkaan ja josta Suomen valtio ryhtyisi takuuseen;

3) vahvistaa kaupungin osuuden sanotusta lainasta enintään 125,000,000 Suomen markkaa vastaavaksi määräksi ulkomaisessa rahalajissa, niinkään lainaa otettaessa käyvän kurssin mukaan laskettuna;

4) että Helsingin kaupunki yksin olisi vastuussa edellisessä kohdassa mainitusta lainamäärästä, mutta ei sensijaan vastaisi muiden lainayhtymään liittyneiden kuntain ottamien lainaosuuksien kuoletuksista eikä koroista;

5) valtuuttaa herrat lakilieteentötori L. Ehrnroothin, johtaja V. Tannerin, pankinjohtaja J. A. Levoniuksen ja kaupunginjohtaja A. Castrénin kaksi yhdessä tai näiden määräämän ryhtymään kaikkiin edellämainituista päätöksistä aiheutuviin toimenpiteisiin sekä täysin valtuuksin edustamaan kaupunkia neuvotteluissa sekä päättämään lainan otosta ja yhtymään liittymisestä samoin kuin kaupungin puolesta allekirjoittamaan kaikki laina- ja vastusitoumukset ynnä muut asiakirjat;

6) että edelläolevista päätöksistä aiheutuvat laina- ja takusitoumukset allekirjoitetaan kaupungin puolesta ainoastaan sillä ehdolla, että se määrä, joka kunnan oli suoritettava korkona todellisuudessa saadulle nettopääomalle, ei saanut nousta yli 8 %:n, että kuoletukset järjestettiin siten, ettei kuoletusaika ollut 25 vuotta lyhyempi ja että kunnille varattiin oikeus ainakin 15 vuoden kuluttua konvertoida laina;

7) alistaa kohdissa 1—4 mainitut päätökset valtioneuvoston tutkittaviksi ja vahvistettaviksi; sekä

8) julistaa kaikki edellämainitut päätökset heti tarkistetuiksi ja kiireellisinä täytäntöön pantaviksi.

Sittemmin rahatoimikamari ilmoitti ¹⁾, että sittenkuin valtioneuvosto oli vahvistanut valtuuston päätöksen, puheena oleva laina Suomen pankin välityksellä oli otettu New Yorkista. Lainan määrä oli 7,000,000 dollaria, ja se jakautui kahteen sarjaan, joista toisen, yhteensä 3,100,000 dollaria, otti Helsingin kaupunki ja toisen, yhteensä 3,900,000 dollaria, muut kunnat yhteisellä vastuulla. Lainasopimuksen mukaan oli korko oleva 6½ %; kuoletusaika oli 30 vuotta, ollen kunnilla oikeus 10 vuoden kuluttua konvertoida laina.

Nimellisestä lainamäärästä vähennettiin pääoma-alennuksena 14 % eli 434,000 dollaria ja provisioineihin, kulunkeihin y. m. meni 14,246 markkaa,

1) Valt. pöytäk. 15 p. lokak. 5 §.

minkä johdosta Suomen pankin kaupungille suorittama lopullinen määrä oli 2,651,754 dollaria, vastaten 105,407,221:50 markkaa.

Lainan ottaminen yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustamiseksi. Myönnytyessään ¹⁾ eräihin anomuksiin, jotka koskivat kuoletuslainain myöntämistä rakennusyrityksille, kaupunginvaltuusto samalla päätti ¹⁾ anoa valtioneuvostolta lupaa saada ottaa 5,000,000 markan laina kahta vuotta pitemmin takaisinmaksuajoin käytettäväksi yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustamiseksi. Rahatoimikamarin tehtäväksi määrättiin ²⁾ ryhtyä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteihin.

Avustuslainan ottaminen tuberkulootisten asuinrakennusyritystä varten. Sosialiministeriön myönnettyä kaupungille 198,000 markan suuruisen avustuslainan tuberkuloosia potevien henkilöiden asuinrakennuksen aikaansaamiseksi, mutta valtiokonttorin kieltäytyttyä maksamasta rahatoimikamarille lainan ensimmäistä erää, ennenkuin kamari esittäisi kaupunginvaltuuston nimenomaisen päätöksen puheenaolevan lainan suuruudesta, päätti ³⁾ valtuusto valtuuttaa kamarin ottamaan yleisistä varoista 198,000 markan suuruisen avustuslainan vuonna 1922 rakennettavaksi päätetyn ⁴⁾ tuberkulootisten asuinrakennuksen aikaansaamiseksi.

Helsingin makasiiniosakeyhtiön osakkeiden merkitseminen. Rahatoimikamarille osoittamassaan kirjelmässä Helsingin makasiiniosakeyhtiö ilmoitti aikovansa jakaa Länsisatamassa sijaitsevan hiilisatamaksi tarkoitetun alueen eri varastopaikoiksi ja näiden varastopaikkain järkipärisen käytön mahdollistuttamiseksi hankkia ja panna paikalleen 2 täysikiertonosturia ja 1 siltanosturin, jotka on varustettu juoksevilla 5.2 tonnin kääntönostureilla. Koska kuitenkin yhtiöllä ei ollut käytettäväänään mainittujen nosturien hankkimiseen tarvittavaa pääomaa, oli yhtiön hallintoneuvosto päättänyt ehdottaa yhtiökokoukselle, että yhtiön osakepääoma korotettaisiin 3,000,000 markkaa, ja edellytti yhtiö, että kaupunki säilyttääkseen osake-enemmistönsä merkitsisi osakkeita n. 1,800,000 markan arvosta, kun taas ne hiilentuontiliikkeet, jotka tulivat saamaan edellämainittujen hiilisataman alueella sijaitsevien varastopaikkojen käyttöoikeuden, merkitsisivät loput osakkeista. Tämän johdosta rahatoimikamari teki kaupunginvaltuustolle asiaa koskevan esityksen pitäen siinä erittäin suotavana, että Länsisatamaan pikimmiten saataisiin tehokkailla konepurkauslaitteilla varustettu hiilisatama ja katsoen Helsingin makasiiniosakeyhtiön ehdottamaa menettelytapaa kaupungille edulliseksi. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ merkitä vuoden 1925 menosääntöön 1,800,000 markkaa 3,600 uuden osakkeen merkitsemiseksi Helsingin makasiiniosakeyhtiössä, joka määrä tekisi yhtiölle mahdolliseksi koneellisten hiilenpurkauslaitteiden hankkimisen Länsisatamaan.

Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön osakkeiden merkitseminen. Etelä-Suomen voimaosakeyhtiö oli lähettänyt rahatoimikamarille kirjelmän ⁶⁾, jossa yhtiö ehdotti, että kaupunki merkitsisi 2,000,000 markan arvosta osakkeita yhtiön suunnitellussa uudessa osakeannissa, jolla oli tarkoitus kerätä varoja vähintään 4,000,000 markkaa. Osakepääoman korottamisella olisi tarkoitus tehdä mahdolliseksi yhtiön voimansiirtolaitteitten laajentaminen siirtymällä korkeampaan siirtojännitykseen, ja tulisi tämän suunnitelman toteuttaminen mak samaan 7,500,000 markkaa. Korkeamman jännityksen avulla voitaisiin Hel-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 101. — ²⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 49 §. — ³⁾ S:n 27 p. helmik. 14 §. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 18. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 10 p. syysk. 11 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 6 liite I.

sinkiin siirrettyä voimamäärää tuntuvasti lisätä samalla kuin siirtöbäviöt tulisivat supistumaan murto-osaan aikaisemmin esiintyneistä, minkä vuoksi tämä toimenpide olisi omiaan parantamaan yhtiön kannattavuutta sekä tuottaisi pääkuluttajalle, Helsingin kaupungin sähkölaitokselle, huomattavaa taloudellista etua. Laajennussuunnitelmaa valaisivat kirjelmää seuranneet asiakirjat, nimittäin selostus ¹⁾, kustannusarvio ²⁾ sekä aikaisemman ja aiotun siirtöjärjestelmän kannattavuuslaskelmat ³⁾. Yhtiö oli laskenut, että Helsinkiin siirretty vuotuinen voimamäärä mahdollisesti nousisi korkeimmasta määrästä, noin 15 miljoonasta kilowattitunnista, 29 miljoonaan kilowattituntiin, sekä että yhtiön voitonjako voisi nousta 6:sta 8 %:iin.

Edellä mainitusta esityksestä antamassaan lausunnossa ⁴⁾ kaupungin teknillisten laitosten hallitus huomautti, että se taloudellinen voitto, joka kysymyksessä olevasta toimenpiteestä koituisi sähkölaitokselle, tulisi, edellyttäen, että virranhankinta voitaisiin alkaa jo vuoden 1924 lopussa ja että vuotuinen lisäys tekisi 10 à 15 miljoonaa kilowattituntia, nousemaan vuosina 1925—1927 yhteensä suunnilleen siihen määrään, minkä kaupunki osakkeitten merkinnän kautta sitoisi. Tähän tulisi lisäksi saatavissa olevan vesivoiman käytäntöön ottamisesta aiheutuva kansantaloudellinen hyöty. Kaupungin olisi sen vuoksi tuettava yritystä. Koska kuitenkin oli olemassa mahdollisuus, vaikkakaan ei varsin todennäköinen, että jo vuoden 1928 alusta lähtien sähkövoimaa tarjottaisiin kaupungille edullisemmin ehdoin valtion Imatralla olevasta voimalaitoksesta, samalla kuin kaupunki sopimuksensa mukaan Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön kanssa olisi vuoden 1931 loppuun saakka velvollinen vastaanottamaan kaiken sen voiman, minkä yhtiö voi toimittaa ja sähkölaitos pystyi jakelemaan, olisi osakemerkintä tehtävä pidättämällä sähkölaitokselle oikeus jo vuoden 1928 alusta rajoittaa se virtamäärä, jonka laitos oli velvollinen vastaanottamaan, 15 miljoonaan kilowattituntiin.

Etelä-Suomen voimaosakeyhtiö ilmoitti kuitenkin, ettei se missään tapauksessa voinut hyväksyä viimeksimainittua ehtoa, mutta tiedusteli samalla, olisiko kaupunki siinä tapauksessa että kysymys osakkeiden merkitsemisestä raukeaisi, halukas laajentamissuunnitelman toteuttamisen mahdollistuttamiseksi myöntämään 2,000,000 markan suuruisen lainan, jonka korko olisi enintään 8½ % ja joka olisi maksettava takaisin ennen vuoden 1929 loppua.

Voimaosakeyhtiön esittämää vaihtoehtoa ⁵⁾, joka käsitti korkeajännitysjohtojen rakentamisen Porvooseen asti, jota vastoin Porvoon ja Helsingin välinen johto jäisi pääasiassa ennalleen ja jonka toteuttaminen tulisi aiheuttamaan 5,000,000 markan kustannukset, kaupungin teknillisten laitosten hallitus ei puoltanut, koska se katsoi ensinmainitun ehdotuksen tarjoavan niin paljon paremmat mahdollisuudet vesivoimakysymyksen ratkaisulle, että voimanhankinta olisi koetettava saada aikaan sen mukaan. Hallitus ei myöskään katsonut oikeutta virranhankinnan rajoittamiseen vuoden 1927 päätyttyä niin tärkeäksi, että sitä koskeva kysymys saisi olla sopimuksen teon esteenä.

Hankittuaan vielä vallion koskivoimakomitean ja hydrografisen toimiston selvitykset ⁶⁾ Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön kyvystä täyttää lupamansa suoritukset rahatoimikamari otti kysymyksen lopullisesti käsiteltäväkseen ja yhtyi tällöin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen lausumaan käsitykseen myöskin sikäli, että laajemmalle vaihtoehdolle oli annettava etusija.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 6 liite II. — ²⁾ S:n liite III. — ³⁾ S:n liitteet IV ja V. — ⁴⁾ S:n liitteet VI ja VII. — ⁵⁾ S:n liitteet VIII ja IX. — ⁶⁾ S:n liite X.

Kamarin johtivat tähän tulokseen samat seikat kuin hallituksenkin, nimittäin ensi sijassa se taloudellinen hyöty, minkä sähkölaitos tulisi laajennustyöstä saamaan, sillä niinä kolmena vuotena, joina lisätty hankinta taattiin, tulisi säästö laitoksen lämmitystilillä nousemaan varmasti 1,500,000 markkaan ja todennäköisesti yli 2,000,000 markan. Kun tähän tuli lisäksi se, että mahdollisuus jo vuoden 1928 alusta saada voimavirtaa Imatran voimakeskuksesta oli hyvin epävarma ja koska oli pidettävä sangen vähän luultavana, että tämä virta tulisi huomattavasti halvemmaksi kuin se, jota Etelä-Suomen voimaosakeyhtiö oli halukas toimittamaan, minkä vuoksi se voitto, joka ehkä voisi mennä hukkaan vuosina 1928—31, kaupungin ollessa velvollinen vastaanottamaan kaiken sen voiman, minkä Etelä-Suomen voimaosakeyhtiö voi toimittaa, todennäköisesti tulisi varsin pieneksi, niin olisi kamarin mielestä sangen huonosti harkittua luopua taatusta voitosta epätietoista tavoittelemalla. Huomiota ansaitsi sekin seikka, että kaupunki vastaisuudessa ei olisi riippuvainen yksinomaan valtion voimalaitoksesta, vaan sillä olisi tilaisuus saada suurehkoja voimamääriä toisaaltakin, mikä aiheuttaisi terveellisen kilpailun ja muodostaisi mahdollisesti esiintyvissä valtiollisissa selkkauksissa varokeinon. Vihdoin olisi otettava huomioon, että kaupunki Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön suurasakkeenomistajana tulisi voittamaan yhtiön taloudellisen tilan parantumisesta.

Mitä tuli tapaan, jolla yrityksen rahoittamiseen olisi otettava osaa, kamari esitti, että se mieluummin olisi puoltanut lainamuodon käyttämistä, mutta koska Etelä-Suomen voimaosakeyhtiö oli ilmoittanut tahtovansa taata lisätyn hankinnan ainoastaan jos osakkeita merkittiin, oli kamari katsonut voivansa kannattaa myös viimeksimainittua yrityksen lukemismuotoa. Koska se summa, jonka kaupunki tällöin tulisi sijoittamaan, nousi suunnilleen samaan määrään kuin se voitto, joka sähkölaitoksen laskettiin kolmen vuoden aikana saavan lisätyn virranhankinnan kautta, näytti voitavan puoltaa sitä kaupungin teknillisten laitosten hallituksen tekemää ehdotusta, että määräraha otettaisiin vuosien 1925—27 menoarvioihin. Sen sijaan ei kamari voinut yhtyä hallituksen ehdotukseen, että osakkeet merkitsisi sähkölaitos, jonka omaisuudeksi ne jäisivät, vaan katsoi, että kaupungin olisi omistettava nämä samoin kuin aikaisemminkin merkityt osakkeet.

Rahatoimikamarin esitystä esiteltäessä kaupunginvaltuusto muuten yhtyi kamarin käsitykseen, mutta katsoi, että sähkölaitokselle olisi pidätettävä oikeus jo vuoden 1928 alusta rajoittaa laitoksen vastaanotettava virtamäärä 15 miljoonaan kilowattituntiin. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ siis valtuuttaa rahatoimikamarin Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön uudessa osakeannissa merkitsemään kaupungin puolesta osakkeita 2 000,000 markan arvosta seuraavin ehdoin:

että osakemerkinnän tulos nousi vähintään 4,000,000 markkaan;
 että varat käytettiin voimansiirtolaitteen tehokkuuden kohottamiseksi;
 että Etelä-Suomen voimaosakeyhtiö sitoutui hankkimaan kaupungille vuosittain vähintään 25,000,000 kilowattituntin voimamäärän vuosina 1925—27; sekä

että kaupungin sähkölaitoksella oli oikeus jo vuoden 1928 alusta rajoittaa vastaanotettava vuotuinen virtamäärä 15,000,000 kilowattituntiin.

Edelleen valtuusto päätti ¹⁾ myöntää merkittyjen osakkeiden lunastamista varten 2,000,000 markkaa otettavaksi etukäteen kaupunginkassasta ja merkit-

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 5 §.

täväksi, kolmannes kunakin vuonna, kaupungin vuosien 1925, 1926 ja 1927 menosääntöihin.

Vapautus velvollisuudesta suorittaa satamamaksuja. Sittenkuin Etelä-Amerikan linjan asioimisto-osakeyhtiö norjalaisen matkailjahöyrylaivan Meteorin asiamiehenä oli anonut, että puheenaoleva höyrylaiva saapuessaan piakkoin tapahtuvalle käynnilleen Helsingin satamaan vapautettaisiin velvollisuudesta suorittaa satamamaksuja ja rahatoimikamari asiasta antamassaan lausunnossa oli puoltanut 50 %:n alennuksen myöntämistä sanotuista maksuista perustellen kantaansa siten, että uuden, vielä vahvistamattoman satamatariffin mukaan matkailijalaivalta, joka ei poikennut laituriin, oli suoritettava puoli satamamaksua, oli höyrylaiva kuitenkin käynyt Helsingin satamassa käyttäen laituriapaikkaa ja ottaen täältä matkustajia, minkä johdosta siltä oli velottu lyhentämättömät satamamaksut. Kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi jätettiin kysymys, oliko kannetut maksut palautettava vai ei, ja valtuusto päätti ¹⁾ satamahallituksen antaman lausunnon mukaisesti evätä anomuksen.

Tuulaakimaksut. Vastaukseksi maaherran maistraatin välityksellä teemmään tiedusteluun kaupunginvaltuusto, edellyttäen että tuulaakimaksu vuosina 1924 ja 1925 kannettaisiin voimassa olevain perusteiden mukaisesti eli määräprosenttein tavarain tullimäärästä, päätti ²⁾ ehdottaa, että tuulaakimaksu samoin kuin aikaisemmin vahvistettaisiin 2 %:ksi tullimäärästä. Samalla valtuusto ilmoitti, että kaupunki vuonna 1922 kantoi tuulaakia yhteensä 5,987,072:09 markkaa.

Saapuneen ilmoituksen ³⁾ mukaan oli satamahallitus antanut satamankannantakonttorin toimeksi odoteltaessa valtioneuvoston päätöstä asiassa toistaiseksi kantaa tuulaakimaksua samoilla perusteilla kuin aikaisemmin.

Maaliskuun 13 p:nä valtioneuvosto vahvisti ⁴⁾ tuulaakimaksun vuosilta 1924 ja 1925 kaupunginvaltuuston ehdotuksen mukaisesti 2 %:ksi tullimaksusta.

Koska oli herätetty kysymys kaupungeille tulevan tuulaakimaksun lakkauttamisesta, oli sisäasiainministeriö kehoittanut maan maaherroja hankimaan selvityksen niistä menoista, joita kaupungeilla vuonna 1923 oli ollut määrättyistä hallinnonhaaroista, joiden aiheuttamien kulujen korvauksena mainittua maksua oli pidettävä, sekä siitä tulosta, jonka tuulaaki mainittuna vuonna oli tuottanut asianomaisille kaupungeille. Sen ohessa ministeriö halusi saada kaupunginviranomaisten lausunnon siitä, oliko niiden mielestä tuulaakia, edellyttäen että se säilytettiin vuoden 1925 jälkeenkin, edelleenkin kannettava määräprosentteissa tuulaakimaksun alaisten tavarain tullimaksusta ja miksi tämä prosenttimäärä siinä tapauksessa oli eri kaupungeille vahvistettava. Uudenmaan läänin maaherran kehoituksesta kaupunginvaltuusto antoi ⁴⁾ seuraavan laskelman, josta ilmenevät valtiolle kuuluvista hallintotehtävistä kaupungeille aiheutuneet kustannukset vuonna 1923.

Oikeudenhoidon kustannukset:

Raastuvanoikeus	Smk	2,095,279: 98	
Syyttäjäjistö	»	171,240: —	
Raatihuoneen arkisto	»	161,855: 06	Smk 2,428,375: 04
Ulosottolaitoksen kustannukset	»	1,647,600: 91	
Veronkannon aiheuttamat kustannukset, laskettuina			
50 %:ksi rahatoimikonttorin menoista	»	841,014: 25	

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 24 §. — ²⁾ S:n 9 p. tammik. 9 §. — ³⁾ S:n 13 p. helmik. 12 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. huhtik. 1 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. jouluk. 4 §.

Poliisilaitoksen menot, mikäli kaupunki on ne suorittanut	Smk	6,051,403: 78
Tulli- ja pakkahuoneen kunnossapitokustannukset:		
Palkkaukset, lämpö, valo, puhtaanapito	Smk	357,128: 50
Vuokrahuoneistojen vuokrat	»	20,333: —
Kaupungin omien huoneistojen vuokrat	»	991,650: 20
		» 1,369,111: 70
	Yhteensä Smk	12,337,505: 68

Kaupungin omien huoneistojen vuokrat olivat lasketut 72 markan mukaan neliömetriltä vuodessa konttori- ja niihin verrattavista huoneistoista, 48 markan mukaan makasiineista ja katetuista rantasuojista sekä 24 markan mukaan avonaisista rantasuojista, eteisistä, porrashuoneista y. m.

Tuulaakimaksuja oli kaupunki vuonna 1923 kantanut 8,261,160 markkaa, kun taas mainittujen maksujen vuosina 1924 ja 1925 oli laskettu tuottavan kaupungille 7,600,000 markkaa kumpaisenakin.

Mitä lopuksi tuli tuulaakimaksun laskuperusteeseen, oli kaupunginvaltuusto sitä mieltä, että se vuoden 1925 päätyttyä oli pysyttävä samana kuin aikaisemmin eli 2 %:na tullimaksusta.

Elinkeinomaksun poistaminen. Satamahallituksen ehdotettua, että elinkeinomaksu, jota vuonna 1881 vahvistetun taksan mukaisesti kannettiin ulkomaalaisilta, jotka maston juurelta kaupungin satamassa harjoittivat maahan tuomiensa ruokatarvarain kauppaa, korotettaisiin ja tämän maksun laskuperusteita muutettaisiin, oli valmisteluvaliokunta asiasta antamassaan lausunnossa huomauttanut, että edellämainittu maksu tuotti kaupungille varsin vähäpätöisen tulon sekä ettei Viron kansalaisille, jotka olivat puheena olevain elinkeinonharjoittajain enemmistönä, voimassa olevan Suomen ja Viron välisen kauppasopimuksen mukaan voinut panna maksettavaksi tuota maksua. Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ poistaa elinkeinomaksun.

Tullikonttori- ja liikennemaksujen kannanta Länsisatamassa. Kaupunginvaltuustolle osittamassaan kirjelmässä rahatoimikamari huomautti, että tullikamarin ja satamakannantakonttorin puute Länsisatamassa oli aiheuttanut suurta hankaluutta liikennöitsijöille sekä ettei Helsingin makasiiniosakeyhtiö ollut katsonut voivansa myöntää vapaita säilytyspäiviä yhtiön rantavajoihin jätetyille tavaroille. Näitä tarpeellisia konttoreita varten olisi järjestettävä huoneistot, mikä kuitenkin paitsi tuntuvia kustannuksia tulisi aiheuttamaan melkoisia vaikeuksia, koska kaupungilla ei ollut Länsisatamassa sopivaa tilaa käytettävänä. Kamari puolsi senvuoksi satamahallituksen tekemää ehdotusta Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa tehtäväksi sopimukseksi, jonka mukaan mainittu yhtiö luovuttaisi tullilaitokselle tarpeellisen huoneiston, vapaisiin säilytyspäiviin nähden Länsisataman rantavajoissa noudattaisi samoja määräyksiä, jotka olivat voimassa kaupungin muissa satamissa ja ottaisi kantaakseen Länsisatamassa kertyvät satama-, liikenne- ja tuulaakimaksut sekä korvaukseksi tästä saisi 25 % kaupungille kantamistaan maksuista.

Asiaa ensi kertaa esiteltäessä kaupunginvaltuustossa lausuttiin epäilyksiä siitä, sallisiko laki puheenaolevan kannannan uskomista yksityiselle yhtiölle,

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 28 §.

ja asia palautettiin ¹⁾ valmisteluvaliokuntaan, jonka tuli hankkia selvitys mainitusta kysymyksestä.

Valiokunnan pyynnöstä rahatoimikamari antoi asiasta uuden lausunnon ja huomautti siinä, että satamahallituksen ehdottaman järjestelyn laillisuudesta tuskin saattoi syntyä epäilyksiä. Kamarille ei liioin ollut tunnettua, että mikään nimenomainen lainsäädännön määräys kieltäisi tällaisen menettelyn käytäntöön ottamisen. Ainoastaan kysymys siitä, voitiinko itse verotus uskoa yksityiselle yhtiölle, saattoi olla tulkinnan varassa, minkä johdosta kamari kaikkien ehdotetun toimenpiteen laillisuuteen kohdistuvien epäilysten välttämiseksi ehdotti, että verotuksen toimittaisi haaraosastossa IV palveleva kaupungin virkailija, jonka palkan yhtiö korvaisi kaupungille. Edelleen kamari ilmoitti, että satamakannantakonttorissa oli sopiva henkilö, joka voitiin siirtää uuteen haaraosastoon, joten uutta virkaa ei tarvitsisi perustaa tässä yhteydessä.

Asiaa lopullisesti esitellessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ valtuuttaa rahatoimikamarin tekemään Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa sopimuksen satama-, liikenne- ja tuulaakimaksujen järjestämisestä Länsisatamassa edellämainitun satamahallituksen laatiman ehdotuksen mukaisesti, kuitenkin 2 kohta siten muutettuna kuin rahatoimikamarin jälkimmäisessä kirjelmässä oli ehdotettu.

Kaupunginvaltuuston edellämainitun päätöksen nojalla tehtiin kesäkuun 20 p:nä rahatoimikamarin ja Helsingin makasiiniosakeyhtiön välillä sopimus, jonka sanamuoto oli seuraava:

1) Yhtiö on velvollinen omalla kustannuksellaan ja vastuullaan yhtiön uudessa betonimakasiinissa Länsisatamassa ylläpitämään kaupungin satamakannantakonttorin haaraosasto nimeltä satamakannantakonttorin haaraosasto IV, siellä toimittaakseen kaupungille Länsisataman tavaraliikenteestä tulevain maksujen veloituksen ja kannon voimassa olevain taksain ja asetusten mukaisesti.

2) Kirjanpidon ja tilityksen tulee tapahtua samoin kuin satamakannantakonttorin muillekin haaraosastoille on määrätty, ja on yhtiön alistuttava niihin säännöksiin ja määräyksiin joita satamakannantakonttori katsoo tarpeelliseksi antaa. Veloituskuikit on laadittava saman kaavan mukaisesti kuin satamakannantakonttorinkin. Veloituksen toimittaa haaraosastossa IV palveleva kaupungin virkailija, jonka palkan yhtiö korvaa kaupungille.

3) Kaupungin viranomaiset ovat oikeutetut tarkastamaan veloitusta, kirjanpitoa, kantoa ja muita haaraosastossa IV suoritettuja töitä.

4) Kannetut kaupunginvarat on joka viikko lähetettävä kaupungin rahatoimikonttoriin, joka tässä subteessa antaa lähempiä ohjeita, mutta jos kanto nousee 20,000 markkaan tai sen yli, ovat varat samana tai viimeistään seuraavana päivänä perille toimitettavat.

5) Yhtiö ei vastaa mahdollisista sattuneesta kassavajauksesta ja suorittamattomista maksuista.

6) Edellisen vuoden kannosta y. m. on yhtiön ennen seuraavan vuoden tammikuun 15 päivää annettava selostus satamakannantakonttorille ja rahatoimikonttorille.

7) Yhtiö asettaa korvauksetta riittävän suuren huoneiston valoineen,

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 17 §. — ²⁾ S:n 11 p. kesäk. 14 §.

lämpöineen ja siivouksineen kaupungin käytettäväksi tullilaitoksen tarpeisiin uudessa Laivalaiturilla olevassa betonimakasiinissa.

8) Yhtiö sitoutuu kaikissa Länsisatamassa olevissa rantasuojissaan noudattamaan samoja taksoja vapaine makuupäivineen kuin kaupungin muisakin rantasuojissa.

9) Hyvityksenä yllämainituista tehtävistä on yhtiö oikeutettu vähentämään 25 % kaikista sen kaulta kertyneistä kaupunginmaksuista, mikä vähennys on huomattava varoja tilitettäessä.

10) Tämä sopimus astuu voimaan sinä päivänä, kun tullihaaratoimisto avataan Länsisatamassa ja pysyy voimassa tammikuun 1 päivään 1926.

11) Irtisanomisen tulee tapahtua jommankumman sopimuksentekijän puolelta kolme (3) kuukautta ennen sopimusajan päättymistä. Ellei sellaista irtisanomista tapahdu, katsotaan sopimus kaikkine siinä mainittuine ehtoineen pitennetyksi yhden (1) vuoden ajaksi ja edelleen vuosi vuodelta siksi, kunnes irtisanominen on tapahtunut.

12) Jos sopimuksentekijäin kesken syntyisi erimielisyyttä tämän sopimuksen sisällöstä, on asianosaisten alistettava riita Helsingin välityslautakunnan tutkittavaksi ja ratkaistavaksi.

Sopimus kirjoitettiin ja allekirjoitettiin kaksin samoin kuuluvin kappalein, yksi kumpaistakin sopimuksen tekijää varten.

Verovelvollisen henkilön tuloista tehtävään poistojen määrän vahvistaminen. Maistraatin esityksestä ja verotusvalmistelukunnan tekemän ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ vahvistaa ne määrät, jotka vuonna 1873 annetun kaupunkien kunnallishallintoasetuksen muuttamisesta annetun lain 55 §:n 3 ja 4 momentin mukaan on luettava pois verovelvollisen tuloista, vuosien 1923 ja 1924 kunnallisverotuksessa 4,000 markaksi henkilöltä, jonka tulot eivät ylittäneet 9,000 markkaa, sekä 1,200 markaksi kunkin lapsen osalta, jota verovelvollinen elatusvelvollisuutensa johdosta oli elättänyt ja joka verotusvuoden päättyessä ei ollut täyttänyt 15 vuotta.

Poikkeus voimassa olevan palkkaussäännön määräyksistä. Helsingin kaupungin virkamiesten yhdistyksen hallitus lähetti kaupunginvaltuustolle kirjelmän, jossa se huomautti, että kunnan virkamiehet vuonna 1922 toteutetun palkanjärjestelyn ²⁾ jälkeenkin nauttivat palkkoja, jotka tekivät heille mahdolltomaksi sen elintason säilyttämisen, jota he ennen mailmansotaa olivat voineet ylläpitää, minkä johdosta hallitus lausui toivomuksen, että kaikkien kaupungin viranpitäjien palkkoja korotettaisiin muuten säilyttämällä nykyjään voimassa olevan palkkausjärjestelmän periaatteet. Tällöin olisi huomattava, että alkupalkat alemmissa palkkaluokissa siihen asti, jossa kuukausipalkka IV asteikon mukaan oli 2,500 markkaa, oli vahvistettava vuonna 1914 maksettuja palkkoja täysin vastaaviksi ja muissa palkkaluokissa vähintään 7.5 kertaa mainittuna vuonna maksettuja palkkoja suuremmiksi. Ennen asian lopullista ratkaisua olisi kuitenkin tärkeätä tietää, miten kesäkuun 1 p:nä tapahtuva vuokrasäännöstelyn lakkaaminen oli vaikuttava elinkustannuksiin. Yhdistyksen toineenpanema selvitys osoitti, että vuokrat tulisivat kohoamaan keskimäärin 50 %, mutta koska hankittu aineisto oli osin liian niukka, osin puutteellinen, voitiin mainittua tietoa tuskin ottaa huomioon asiaa ratkaistaessa, sitä vähemmän, koska kaupungin tilastokonttori paraikaa valmistii laajajhoa, vuokratasoa koskevaa tutkimusta, jonka tulokset

¹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 6 § ja 17 p. jouluk. 8 §. — ²⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 47.

eivät vielä olleet valmiina. Olisi senvuoksi syytä odottaa sopivampaa ajankohtaa virkamiesten palkkakysymyksen ratkaisemiselle sen koko laajuudessa. Sensijaan hallitus halusi nyt kiinnittää kaupunginvaltuuston huomion siihen seikkaan, että kunnalliset palkat, jotka huhti—kesäkuulta oli maksettu IV asteikon mukaan, seuraavalta, heinä—syyskuun käsittävältä vuosineljännekseltä voimassa olevaa palkkausjärjestelmää automaattisesti noudatettaessa tulisivat maksettaviksi alemman, III asteikon mukaisesti, kun toisaalta vuokrat kaupungissa samanaikaisesti tulisivat kohoamaan. Tämän johdosta hallitus esitti, että kunnallisten viranpitäjien palkkain korotusta odotettaessa palkat kolmannelta vuosineljännekseltä maksettaisiin IV asteikon mukaisesti siinäkin tapauksessa, että maalisi—toukokuun elinkustannusten indeksilukujen keskiarvo laskisi alle 1,050:n.

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta lähetti edellä selostetun kirjelmän rahatoimikamariin, joka hankki asiasta lausunnon komitealta, joka aikaisemmin oli valmistellut kysymyksiä kunnan palkkain ja eläkkeiden järjestelystä. Komitea huomautti sittemmin antamassaan vastauksessa, että elinkustannusindeksin keskimäärä maalisi—toukokuulta ilmeisesti ei tulisi kohoamaan 1,050:en, mutta että sen sijaan Helsingin virkamiesten yhdistyksen arvioima 50 %:n vuokrakorotus ei tuntunut epätodennäköiseltä. Edelleen komitea huomautti, että kolmannen neljänneksen kuluessa ainakin yksi, mutta luultavasti kaksi kunnallisverojoen kannantaa tulisi rasittamaan palkanauttijoita, ilman että tämä seikka vaikutti indeksiin, joka laskettiin siihen katsomatta, milloin kannanta toimitettiin. Komitean lausuntoon liitetystä graafillisesta esityksestä kävi selville, että palkkakäyrä ainoastaan poikkeus-tapauksissa noudatti indeksikäyrää, mihin luonnollisesti oli syynä se, että palkanjärjestelyt tapahtuivat vuosineljänneksittäin ja perustuivat useita kuukausia aikaisemmin vallinneisiin oloihin. Komitean mielestä olisi tärkeätä, että voimassaoleva palkkausjärjestelmä sekä siihen liittyvä kunnan eläkkeiden maksujärjestelmä muutettaisiin siten, että palkat paremmin vastaisivat asianomaisella ajankohdalla vallitsevia elinkustannuksia. Komitea oli kuitenkin yhtä mieltä Helsingin kaupungin virkamiesten yhdistyksen hallituksen kanssa siitä, että ajankohta ei ollut sopiva palkkausjärjestelmän uudistamiselle, ja ehdotti puolestaan, että kolmannelta vuosineljännekseltä suoritettavat palkat ja eläkkeet voimassa olevista perusteista poiketen maksettaisiin kesäkuun elinkustannusindeksin mukaisesti.

Rahatoimikamarikin katsoi voimassa olevassa palkkausjärjestelmässä olevan heikkouksia ja antoi komitean toimeksi antaa selvityksen sen parantamismahdollisuuksista luopumatta johtavista periaatteista. Niinikään kamari yhtyi komitean lausumaan käsitykseen, että asiaintila vaati toimenpiteitä, jotka olisivat omiaan estämään sen elinkustannusten ja palkkain välisen epäsuhteen syntymisen, joka epäilemättä oli odotettavissa. Kamari ei kuitenkaan tahtonut kannattaa ehdotusta, että kolmannen neljänneksen palkat määrättäisiin riippuvaisiksi kesäkuun indeksiluvusta, vaan esitti, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi Helsingin virkamiesten yhdistyksen hallituksen esittämän ehdotuksen ja päättäisi, että myöskin kunnan eläkkeet kolmannelta vuosineljänneksellä maksettaisiin IV palkkausasteikon mukaan.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ siihen nähden, että vuokransäännöstely lakkasi kesäkuun 1 p:nä ja tästä johtuvan vuokranousun vaikutukset välittömästi olivat olleet havaittavissa, että kunnallisten

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 32 §.

viranpitäjien palkat kuluvan vuoden kolmantena neljänneksenä oli maksettava IV palkka-asteikon mukaan sekä kaupungin työntekijäin palkat ja kunnalliset eläkkeet saman perusteen mukaan.

Samalla kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ kehoittaa rahatoimikamaria hyvissä ajoin ennen syyskuun loppua antamaan ehdotuksen voimassa olevaan sen palkanjärjestelyn järjestelmään tarpeellisiksi havaituiksi muutoksiksi, minkä palkkasäännön mukaan pitää tapahtua vuosineljänneksittäin.

Kaupungin viranpitäjien ja työntekijäin voimassa olevan palkkausjärjestelmän muuttaminen. Kaupunginvaltuuston kehoitettua ²⁾ rahatoimikamaria antamaan ehdotuksensa voimassa olevaan palkkausjärjestelmään sisältyvän siihen asti neljännesvuosittain tapahtuneen, elinkustannusten muutoksiin perustuvan palkkain järjestelyn tarpeelliseksi havaituksi muuttamiseksi, oli kamari jättänyt ehdotuksen laatimisen tehtäväksi komitealle, johon kuuluivat kanslianjohtaja J. W. Andersin, kaupunginjohtaja A. Castrén sekä johtajat G. Idström ja T. Salmio. Komitean sihteerin sairauden takia ei asiaa koskevaa ehdotusta voitu jättää ³⁾ kaupunginvaltuustolle määräaikana. Komitean mietintö ⁴⁾ oli päivätty lokakuun 27:ntenä ja rahatoimikamarin siitä antama lausunto ⁴⁾ seuraavan marraskuun 7:ntenä.

Komitea ilmoitti ottaneensa harkittavaksi kysymyksen, eikö jo olisi aika luopua elinkustannusindeksistä riippuvista palkoista ja jälleen siirtyä kiinteitten palkkojen järjestelmään, joka säännöllisten olojen vallitessa palkanauttijoille suomansa suuremman varmuuden vuoksi sekä yksinkertaisemman palkkaus- ja kirjanpitotekniikkansa puolesta kieltämättä oli edullisempi. Komitean täytyi kuitenkin omasta puolestaan vastata tähän kysymykseen kieltävästi, sillä yhä edelleenkin sangen huomattavat vaihtelut elinkustannuksissa, jotka mielintöä annettaessa olivat korkeammat kuin milloinkaan nykyisen palkkausjärjestelmän aikana, edellyttäisivät, jotta järjestelmän muutos palkanauttijain taholla voitaisiin ottaa vastaan tyydytyksellä, palkkojen vakiinnuttamista niin korkealle tasolle, että siitä johtuvat lisämenot kävisivät erittäin tuntuviksi.

Komitean selvitettäväksi joutui niinmuodoin kysymys, voitaisiinko voimassa olevaa järjestelmää kenties parantaa. Ilmeinen epäkohta oli se, että palkanjärjestelyt tapahtuivat liian harvoin, mistä aiheutui, että määrätyllä neljänneksellä maksettavat palkat riippuivat kauan sitten kuluneena aikana vallinneista elinkustannuksista. Esim. tammi—maaliskuun palkat, jotka takakäteen maksettuina kulutettiin helmi—huhtikuussa, perustuivat siis edellisen vuoden syys—marraskuun indeksilukuihin. Järjestelmän parannus voitiin saada aikaan taajemmalla palkanjärjestelyillä, jotka mahdollisimman tarkoin noudattivat elinkustannusten vaihteluja, ja komitean mielestä oli tarkoitus lähinnä saavutettavissa siten, että palkanjärjestely tapahtui kuukausittain edellisen kuukauden indeksiluvun perusteella. Tällöin käytettäisiin eri palkka-asteikkojen mukaan laskettuja taulukkoja, ja tarkoituksen saavuttamiseksi olisi lisättävä asteikkojen lukua, mikä merkitsi, että kunkin asteikon indeksin erotusta oli vähennettävä. Komitea on ajatellut tämän erotuksen, joka voimassa olevassa järjestelmässä oli 100, vähennettäväksi 60:en, joten asteikkojen luku, pysyttämällä nykyiset alimmat ja ylimmät palkka-asteikot, lisääntyisi 7:stä 11:en ja palkan erotus keskimmäisen ja lähinnä olevien asteikkojen välillä, joka aikaisemmin oli ollut $8\frac{1}{3}\%$, tekisi 5 % keskimmäisen astei-

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 32 §. — ²⁾ Ks. ylemp. — ³⁾ Valt. pöytäk. 15 p. lokak. 9 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17.

kon palkasta. Niille kunnan viranpitäjille, jotka saivat palkan etukäteen, olisi sen kuukauden indeksiluku määräävä, joka yhden kuukauden väliajoin edelsi palkkakuukautta. Kaikki viranpitäjät tulisivat silloin määrätystä kuukaudenvaihteesta saamaan palkat saman asteikon mukaan, ja erotus olisi vain siinä, että kuukausitili koskisi etukäteen palkkansa saajille alkavaa, toisille kuluutta kuukautta.

Edelleen komitea huomautti, että järjestelmän muutoksen tarkoitus saavutettaisiin vielä suuremmassa määrin, jos palkat maksettaisiin kunkin kuukauden 15 p:nä, sen sijaan että ne nyt maksettiin kuukauden lopussa.

Ehdotetun järjestelmän soveltaminen kunnan työntekijäin viikoittain tapahtuviin palkanmaksuihin ei tulisi tuottamaan mitään vaikeuksia, kun vain ajankohtaa, josta lähtien edellisen kuukauden indeksi tulisi määrääväksi, siirrettäisiin jonkin verran eteenpäin, komitean ehdotuksen mukaan kunkin kuukauden toisen viikkotilin päivään.

Koska komitealla oli pyydetty lausuntoa lukuisista sekä viranpitäjäin että työntekijäin tekemistä palkankorotusanomuksista, oli se tarkoin tulkinut kunnallisia palkkausoloja ja tässä tarkoituksessa m. m. laatinut vertailevia taulukoita, joista ilmenivät vuonna 1914 maksetut ja nykyiset III ja IV asteikon mukaiset palkat. Tällöin ei komitea ollut voinut olla toteamatta, että kunnalliset palkat, kaikkein alimpia palkkaluokkia lukuun ottamatta, olivat huomattavasti alemmalla tasolla kuin mailmansodan alkaessa. Tähän tuli lisäksi, että vuoden 1914 elinkustannukset, joihin viralliset indeksiluvut perustuivat, jo olivat sangen korkeat ja kunnalliset palkat mainittuna vuonna pikemminkin alhaiset, minkä vuoksi oli myönnettävä, että yleinen palkankorotus oli palkannauttijain suurelle enemmistölle sangen tarpeellinen. Tätä vastaan voitiin tosin väittää, että nykyinen pulakausi liike-elämässä ja teollisuuden alalla teki palkankorotuksen aivan aiheettomaksi, koska työnhakijoita oli tuntuvasti enemmän kuin vapaita virkoja. Tämä piti kuitenkin paikkansa ainoastaan alempiin virkoihin nähden, kun taas vaativampiin toimiin oli osoittautunut sangen vaikeaksi saada päteviä hakijoita vahvistettua palkkaa tuntuvasti korottamatta. Komitea oli myöskin sitä mieltä, ettei ollut kaupungin edun mukaista äärimmilleen käyttää hyväkseen mainittua palkkamarkkinoilla vallitsevaa tilannetta. Kaupungin aikaisemmin palkkakäsymyksissä noudattama politiikka, nimittäin koettaa suhteellisen hyvillä palkkoilla taata itselleen hyvät työvoimat ja tehdä viranpitäjilleen mahdolliseksi ylläpitää kohtuullinen elintaso, antaisi komitean mielestä edelleenkin parhaan tuloksen, ja sitä olisi sen vuoksi noudatettava sikäli kuin kaupungin varat sen sallivat.

Tässä yhteydessä komitea huomautti, että kokonaisindeksiä laskettaessa vuokramenot arvioitiin liian pieneksi osaksi kokonaiskustannuksista, mikä asianhaara sai aikaan, ettei kesäkuun 1 p:nä tapahtunut asuntovuokrain tuntuva nousu oikeassa suhteessa vaikuttanut kokonaisindeksin kohoamiseen. Esitettyään eräitä laskelmia edellä mainitun väitteen valaisemiseksi komitea huomautti, että elinkustannusten virallinen indeksiluku olisi korotettava 30 à 40:llä, jotta se vastaisi yksin kesäkuun 1 p:nä tapahtunutta vuokrain korotusta, tai että sen vaikutuksen poistamiseksi, joka mainitulla epäkohdalla oli kunnallisiin palkkausoloihin, olisi vastaavasti muutettava niitä indeksilukujen rajoja, jotka määräisivät, milloin mitäkin palkka-asteikkoa oli noudatettava. Jotta indeksi veroihin nähden saataisiin paremmin vastaamaan vallitsevia oloja, olisi rajaa vieläkin enemmän siirrettävä, ja komitea puolestaan puolsi indeksirajan alentamista yhteensä 60:llä.

Komitean mielestä olisi erittäin toivottavaa, että uusi järjestelmä voitaisiin ottaa käytäntöön jo marraskuun 1 p:stä lukien, koska voimakkaasti nouseva indeksiluku teki palkankorotukse nhyvin tarpeelliseksi. Sen varalta, että kaupunginvaltuusto päättäisi uudistuksen toteutettavaksi vuoden 1925 alusta, tahtoi komitea muistuttaa, että mainitun vuoden ensimmäiseltä neljännekseltä suoritettut palkat silloin voisivat olla alemmat kuin jos nykyistä järjestelmään oudatettaisiin. Koska olisi ilmeisesti kohtuutonta riistää viranpitäjiltä se palkanlisäys, jonka vallitseva järjestelmä heille takasi lähinnä edellisten kuukausien korkeain elinkustannusten vuoksi, olisi kaupunginvaltuuston nimenomaan päätettävä, etteivät uuden järjestelmän mukaisesti vuoden 1925 kolmelta ensimmäiseltä kuukaudelta maksettavat palkat saisi olla alemmat kuin ne, jotka olisi maksettu entisen järjestelmän mukaan.

Sitä perustetta yleiselle palkankorotukselle, joka edellä esitettiin kysymyksen ollessa viranpitäjistä, nimittäin ettei palkkoja ole korotettu samassa määrässä kuin rahan ostokyky on alentunut, voitiin tuskin esittää työläisten palkankorotusvaatimusten tueksi. Rakennuskonttorista, puhtaanapitolaitoksesta ja teknillisistä laitoksista saadut tiedot osoittivat, että kunnalliset palkat muutamien poikkeuksin täysin vastasivat elinkustannusten nousua, vaikka asetettiinkin vertailun pohjaksi viikkoansio, joka tilin ollessa täyden nykyjään maksettiin 47 työtunnista vastaten 52 ja teknillisissä laitoksissa 57 tuntia vuonna 1914. Yleensä voitiin sanoa, että työläisten elintaso oli kohonnut vuodesta 1914, mutta työläistaholta huomautettiin, että palkat vuonna 1914 olivat liian pienet ja elintaso liian alhainen. Edellä esitetty seikka, että vuokra-indeksi muodosti liian pienen osan kokonaisindeksistä, vaikutti kenties työläisten elintason kohottua jonkin verran työläistenkin palkkasuhteisiin. Edelleen komitea mainitsi, että kaupungin tilastokonttorin hankkima selvitys vuokra-noususta oli osoittanut, että tämä oli ollut suhteellisesti suurempi pienistä huoneistoista kuin suurista. Nämä seikat näyttivät puhuvan myös työläisille myönnettävän yleisen palkankorotuksen puolesta.

Edellä esitetystä selvisi, että se palkankorotus, jonka komitea oli ajatellut myönnettäväksi viranpitäjille indeksirajoja alentamalla, voisi tulla myös työläisten hyväksi. Ei olisi niin ollen tarpeen muuttaa sitä päätöstä, jolla työläisten palkat tehtiin riippuviksi elinkustannusindeksistä samalla tavoin kuin viranpitäjienkin palkat. Missä määrin sellainen liukuva palkkausjärjestelmä ajanpitkään oli sopiva työläisolosuhteisiin, oli kysymys, jota komitea ei katsonut tarpeelliseksi tässä yhteydessä selvittää. Komitean mielestä olisi toivottavaa saada kokemusta nyt ehdotetun muutetun järjestelmän vaikutuksesta, eikä sen vuoksi olisi luovuttava tähänastisista johtavista periaatteista niinä kahtena vuotena, jotka vielä olivat jäljellä vahvistetusta koeajasta. Ennen tämän ajan päättymistä pitäisi myöskin kysymys siitä, olisiko työläisten palkat edelleenkin maksettava samojen periaatteitten mukaan kuin virkamiesten, ottaa uudelleen harkittavaksi.

Jos komitean tässä lausuttu käsitys hyväksyttäisiin, tulisivat niinhyvin viranpitäjät kuin työläisetkin saamaan palkankorotuksen, joka keskimäärin vuotta kohden voitiin arvioida noin 7 %:ksi. Sitä ajankohtaa, jolloin uuden järjestelmän oli ehdotettu viranpitäjiin nähden astuvan voimaan, voitaisiin sovelluttaa myöskin työläisten palkkaukseen.

Rahatoimikamari lähetti mietinnön kaupunginvaltuustolle ilmoittaen kaikissa pääkohdissa yhtyvänsä komitean esittämiin lausuntoihin. Uuden järjestelmän voimaan astumisen ajankohtaan nähden kamari kuitenkin huomautti, että se olisi vahvistettava lokakuun 1 p:ksi ja lisäpalkkoja niin ollen

maksettava sekä palkan- että eläkkeennauttijoille, mistä aiheutuvat lisäkustannukset voitaisiin panna maksettavaksi vuoden lilierotuksesta. Lisäpalkkain merkittävää etua ei kuitenkaan olisi myönnettävä niille viranpitäjille tai työntekijöille, jotka lokakuun 1 p:n ja päätöksen välisenä aikana olivat eronneet kaupungin palveluksesta. Lopuksi rahatoimikamari huomautti, että palkkausjärjestelmän ehdotettu muutos teki välttämättömäksi tehdä eräitä pienehköjä muutoksia kaupungin sääntöpalkkaisten viranpitäjien palkkausohjesääntöön sekä viranpitäjien ja työläisten eläkesääntöihin sekä että eläkkeennauttijoille olisi varattava tilaisuus valita, minkä järjestelmän mukaan he halusivat heille myönnetyn eläkkeen maksettavaksi.

Sittenkuin valmisteluvaliokunta vielä annettuaan asian valmisteltavaksi jaostolle, johon kuuluivat vtt Leino, Levonius ja Ramsay, oli ilmoittanut, ettei se voinut yhtyä kamarin ehdotukseen, että uusi palkkausjärjestelmä sovellettaisiin taannehtivasti, mutta sensijaan puolsi viranpitäjien palkanmaksun ajankohdan siirtämistä kunkin kuukauden 15 p:än päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto:

1) hyväksyä rahatoimikamarin asettaman komitean mietinnössä tehdyn ehdotuksen nykyisen palkkausjärjestelmän muuttamisesta siten, että neljännesvuosittain toimitettavain palkanjärjestelyjen sijaan otetaan käytäntöön kuukausittain tehtävät palkanjärjestelyt, jolloin viranpitäjien kuukausipalkat, 6 ponnassa mainituin poikkeuksin, ja työntekijäin palkat, laskettuna kuukauden toisen kokonaisen viikon alusta, riippuvat Helsingin kaupungin lähinnä edellisen kuukauden virallisesta indeksiluvusta;

2) hyväksyä komitean ehdotuksen useampien palkka-asteikkojen käytäntöön ottamisesta pienempine indeksien väleineen ja vahvistaa näitä asteikkoja varten liitteissä II ja III lasketut määrät²⁾;

3) vahvistaa komitean ehdotuksen uusiksi palkka-asteikkojen indeksirajoiksi²⁾;

4) että uusi järjestelmä olisi voimassa tammikuun 1 p:än 1927 asti, sekä sovellettaisiin taannehtivasti vuoden 1924 lokakuun 1 p:stä lukien, kuitenkin niin, että lisätilitykset eivät saisi tulla kysymykseen viranpitäjiin ja työntekijöihin nähden, jotka ennen tämän päätöksen ajankohtaa ovat eronneet kaupungin palveluksesta;

5) että myös kunnalliset eläkkeet sanottuna aikana järjestettäisiin palkkoihin nähden nyt vahvistetun järjestelmän mukaisesti;

6) että palkkojen maksuaikaan vuoden 1925 alusta tehtäisiin se muutos, että viranpitäjien palkat maksettaisiin kunkin kuukauden 15 p:nä tai, jos silloin oli pyhä, lähinnä edellisenä arkipäivänä, kuitenkin sillä poikkeuksella, ettei mitään muutosta olisi tehtävä niiden viranpitäjien palkanmaksuaikaan, jotka nyt nostivat palkkansa etukäteen kuukauden 1 p:nä ja jotka eivät suostuneet nostamaan palkkaansa kuukauden 15 p:nä, ollen heidän kuukautinen palkanjärjestelynsä oleva riippuvainen sen kuukauden indeksiluvusta, joka yhden kuukauden väliajoin edelsi palkkakuukautta;

7) antaa rahatoimikamarin tehtäväksi tiedustella kaikilta niiltä viranpitäjiltä, jotka nostivat palkkansa etukäteen, suostuivatko he vuoden 1925 alusta lukien nostamaan palkkansa kuukauden 15 p:nä;

8) antaa rahatoimikamarin tehtäväksi varata kaupungin eläkkeensajille tilaisuuden valita nykyisen ja ehdotetun eläkejärjestelmän välillä;

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 16 §. —²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17 siv. 13, 19 ja 20; ks. myös kunnall. asetuskok. siv. 146, 147, 161 ja 162.

9) osoittaa kuluvan vuoden ylijäämästä 1,500,000 markkaa kaupungin viranpitäjille uuden järjestelmän mukaan suoritettavia palkkoja varten;

10) osoittaa kuluvan vuoden ylijäämästä 32,000 markkaa kunnallisten eläkkeiden suorittamista varten saman järjestelmän mukaan;

11) valtuuttaa rahatoimikamarin asianomaisten laitosten ja hallitusten esityksestä osoittamaan kuluvan vuoden ylijäämästä lisäyksiä sellaisiin työ-määrärahoihin, jotka työpalkkojen korotuksen vuoksi uuden järjestelmän mukaan tulivat ylitetyiksi, kuitenkin enintään 750,000 markkaa; sekä

12) tehdä edellämainitun päätöksen aiheuttamat muutokset kaupungin sääntöpalkkaisten viranpitäjien palkkausohjesäännön ¹⁾ 2 §:n, 2, 3 ja 4 momenttiin sekä 4 §:n 4 momenttiin, kaupungin viranpitäjien eläkesäännön ²⁾ 2 §:n 2 momenttiin ja 3 §:n 1 momenttiin sekä 11 §:än samoin kuin kaupungin työntekijöiden eläkesäännön ³⁾ 3, 4 ja 13 §§:än.

Rahatoimikamari sai tehtäväkseen ⁴⁾ laatia ja lähettää kaupunginvaltuustolle ehdotukset valtuuston yllä selostetuista päätöksistä aiheutuviksi muutoksiksi kaupungin viranpitäjien palvelusehtosääntöön.

Vahvistettujen palkka-asteikkojen soveltaminen. Rahatoimikamari ilmoitti ⁵⁾, että kaupungin viranpitäjien palkat edellisellä vuosineljänneksellä vallinneen hintatason perusteella loka—joulukuulta maksettaisiin IV asteikon mukaan.

Kunnan viranpitäjien uusi eläkesääntö. Tehdessään vuonna 1923 päätöksen ⁶⁾ lisäeläkkeen myöntämisestä kunnan eläkkeennauttijoille mainitulta vuodelta kaupunginvaltuusto pani pöydälle ⁶⁾ samalla kertaa käsiteltäväksi otetun kysymyksen uuden eläkesäännön vahvistamisesta kunnan viranpitäjille. Kysymys otettiin sittemmin asiallisesti käsiteltäväksi kahden rahatoimikamarin antaman mietinnön ⁷⁾ sekä niiden oheen liitetyn eläkesääntöehdotuksen ja valmisteluvaliokunnan asiasta antaman lausunnon pohjalla. Rahatoimikamarin ehdotukseen tehtiin erinäisiä osin asiallisia, osin muodollisia muutoksia sekä joitakin lisäyksiä; niinpä poistettiin ehdotuksesta kaikki määräykset eläkkeen myöntämisestä sivuvirkain haltijoille ja siihen lisättiin määräykset täyden eläkkeen myöntämisestä eräissä tapauksissa viranpitäjälle, joka virantoimituksessa kohdanneen tapaturman johdosta oli saanut ruumiinvamman tai taudin, sekä vuorotyössä toimivan teknillisten laitosten konehenkilökunnan asettamisesta samaan asemaan kuin palopäällystö oikeuteen nähden saada täysi eläke 58 ikä- ja 25 palvelusvuoden jälkeen. Täten muutettuna kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁸⁾ ehdotuksen Helsingin kaupungin viranpitäjien eläkesäännöksi samalla päättäen

että eläkesääntö olisi voimassa takautuvasti vuoden 1924 alusta, lukuun ottamatta 5 §:än sisältyvää eroamispakkoa koskevaa määräystä, joka astuisi voimaan tammikuun 1 p:nä 1926; sekä

että nykyisille sellaisten virkain pitäjille, joihin on liittynyt eläkeoikeus kaupunginvaltuuston vuonna 1918 vahvistamain Helsingin kaupungin palveluksessa olevain viranpitäjien eläkeperusteiden mukaan, mutta joita nyt vahvistetun eläkesäännön mukaan ei voida lukea eläkkeeseen oikeuttaviksi viroiksi, edelleen pysytettäisiin heille taatut eläke-edut.

Rahatoimikamarin tehtäväksi määrättiin ennen ensitulevan huhtikuun 1 päivää asianomaisilta vakinaisilta kunnan viranpitäjiltä hankkia ilmoitus

¹⁾ Ks. kunnall. asetuskok. siv. 144 ja 145. — ²⁾ S:n siv. 163 ja 164. — ³⁾ S:n siv. 164 ja 165. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 16 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. lokak. 9 §. — ⁶⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 76. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:ot 6 ja 26 v:lta 1923. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 9 §; ks. myös kunnall. asetuskok. siv. 10.

siitä, alistuivatko he uuden eläkesäännön määräyksiin vai halusivatko osallaan nauttia eläkettä lokakuun 29 p:nä 1918 vahvistettujen eläkeperusteiden mukaisesti, sekä antaa valtuustolle ilmoitus asiasta. Tarkistettu ehdotus yksityisille eläkkeen saajille tuleviksi eläkemääräksi oli myöskin lähetettävä valtuuston vahvistettavaksi.

Edellä mainittuun määräykseen, että viranpitäjä, joka virantoimituksessa kohdanneen tapaturman johdosta oli saanut ruumiinvamman tai taudin ja jonka sentähden oli pakko erota, oli oikeutettu saamaan täyden eläkkeen, tehtiin ¹⁾ eräessä myöhemmässä kokouksessa joitakin muutoksia etupäässä yhtenäisyyden aikaansaamiseksi Helsingin kaupungin työntekijäin eläkesäännön vastaavan määräyksen kanssa. Muutos sisälsi sen määräyksen, että jos viranpitäjä kaupungin kustantaman tapaturmavakuutuksen perusteella oli saanut vahingonkorvausta, eläkettä oli maksettava ainoastaan se määrä, jolla se ylitti vahingonkorvauksen.

Rahatoimikamari ilmoitti ²⁾ sittemmin, että kaupungin eläkeoikeutta nauttivat viranpitäjät olivat ilmoittaneet alistuvansa kaupunginvaltuuston vahvistaman ³⁾ uuden eläkesäännön määräyksiin, lukuunottamatta muutamia sivuvirkain pitäjiä, jotka halusivat edelleenkin pysyä aikaisemman eläkesäännön alaisina.

Hypäksytytjät kunnallisten viranpitäjien palkankorotusanomuksia. Kaupunginvaltuusto päätti siirtää seuraavat sääntöpalkkaiset kunnalliset viranpitäjät ylempään palkkaluokkaan, nimittäin:

kaupunginvoudinkonttorissa: kassanhoitajan 3:nnestä 5 palkkaluokkaan, heinäkuun 1 p:stä lukien ⁴⁾;

terveydenhoitolautakunnassa: terveyspoliisin ylikaitsijan ja desinfiomis-päällismiehen 5:nnestä 7 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä lukien ⁵⁾, terveyspoliisin kaitsijat, desinfiointsijat, näytteenottajan, maidontarkastajan ja sairaanhoitajattaren 4:nnestä 6 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä lukien ⁶⁾, sekä vahtimestarin 2:sesta 3 palkkaluokkaan, huhtikuun 1 p:stä lukien ⁷⁾;

sairaaloissa: kulkutautisairaalan, Kivelän sairaalan ja Nikkilän mielisairaalan puusepät sekä Nikkilän mielisairaalan maalarin, suutarin, räätälin ja sepän 2:sesta 3 palkkaluokkaan, vuoden 1924 alusta lukien ⁸⁾;

suomenkielissä kansakouluissa: kanslian vahtimestarin 4:nnestä 5 palkkaluokkaan kesäkuun 1 p:stä lukien ⁹⁾;

ruotsinkielisissä kansakouluissa: kanslian vahtimestarin 4:nnestä 5 palkkaluokkaan ja neljä vahtimestaria 3:nnestä 4 palkkaluokkaan, tammikuun 1 p:stä 1925 lukien ¹⁰⁾; sekä

kaupunginkirjastossa: Kallion haarakirjaston vahtimestarinapulaisen 1:sestä 2 palkkaluokkaan, lukien tammikuun 1 p:stä 1925 ¹¹⁾.

Evättyjä kunnallisten viranpitäjien palkankorotusanomuksia. Kaupunginvaltuusto epäsi ne anomukset siirtämisestä ylempään palkkaluokkaan, jotka seuraavat kunnalliset viranpitäjät olivat tehneet, nimittäin:

maistraatissa: kaupunginpalvelijat, joilla ei ole sivutuloja ¹²⁾;

raastuvanoikeudessa: kaupunginpalvelijat ¹³⁾;

toisen kaupunginvoudin konttorissa: ylimääräinen ulosottoapulainen ¹⁴⁾;

rahatoimikonttorissa: nuoremmat kaupunginkirjanpitäjät ¹⁵⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 11 §. — ²⁾ S:n 11 p. kesäk. 31 §. — ³⁾ Ks. kunnall. asetus-kok. siv. 10. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 17 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. tammik. 16 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. tammik. 16 § ja 28 p. toukok. 21 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. huhtik. 14 §. — ⁸⁾ S:n 27 p. helmik. 37 §. — ⁹⁾ S:n 10 p. syysk. 25 §. — ¹⁰⁾ S:n 15 p. lokak. 19 §. — ¹¹⁾ S:n 15 p. lokak. 30 §. — ¹²⁾ S:n 28 p. toukok. 21 §. — ¹³⁾ S:n 11 p. kesäk. 9 §. — ¹⁴⁾ S:n 2 p. huhtik. 17 §. — ¹⁵⁾ S:n 19 p. maalisk. 16 §; vrt. tätä kert. siv. 143.

satamakannantakonttorissa: satamakamreeri, kaksi vanhempaa kirjuria, kaksi nuorempaa kirjuria, vanhempi kassanhoitaja, satamakirjuri, kaksi nuorempaa kassanhoitajaa, vanhempi kirjanpitäjä, nuorempi kirjanpitäjä, kaksi vanhempaa konttorikirjuria, vaakamestari ja kaksi vaakamestarinapulaista ¹⁾;

terveydenhoitolautakunnassa: toimistonjohtaja ²⁾;

terveydellisten tutkimusten laboratorissa: laboraattori, näyttteenottaja ja vahtimestari ²⁾;

terveystoimistossa: naistarkastaja ja kaitsijat ²⁾;

lihantarkastusasemalla: kassanhoitaja, päiväkirjanpitäjä, triikiinintutkijat, halliesimies ja laboratorin vahtimestari ²⁾;

tuberkulootisten tiedonantotoimistossa ja poliklinikassa: ylihoitajatar ja hoitajattaret ³⁾;

suomenkielisissä kansakouluissa: veistonopettajanapulaiset ⁴⁾;

kaupunginkirjastossa: 10 amanuenssia ⁵⁾;

vesijohtolaitoksessa: kirjanpitäjä, kassanhoitaja, kemisti, kemistin apulainen, johtotöiden tarkastaja ja työpajan insinööri ⁶⁾;

kaasulaitoksessa: kirjanpitäjä, kassanhoitaja, kemisti ja johtotyöinsinööri ⁶⁾; sekä

sähkölaitoksessa: kirjanpitäjä, kassanhoitaja ja laboratorin insinööri ⁶⁾.

Kaupungin kansakoulujen opettajat anoivat, viitaten siihen, että perheenelatusapumaksujen lakkauttaminen ⁷⁾ oli tuntuvasti vähentänyt heidän muutenkin niukkoja palkkojaan, että heidän virkansa siirrettäisiin kahta luokkaa ylemmäksi nykyään voimassa olevassa palkkausjärjestelmässä. Suomenkielisten kansakoulujen opettajattaret tekivät niinikään palkkaetujensa parantamista tarkoittavan anomuksen ja esittivät, että ylemmän kansakoulun opettajattarille myönnettäisiin sama palkka kuin saman koulun opettajille ja alemman koulun opettajattaret asetettaisiin vain yhtä luokkaa opettajia alemmaksi. Myöskin ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattaret anoivat kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä palkankorotusta samojen perusteiden mukaisesti kuin suomenkielisten kansakoulujen opettajattaret. Kansakoulujen johtokunnat antoivat anomuksista lausuntonsa, jolloin suomenkielisten kansakoulujen johtokunta esitti, että ylemmän koulun opettajat siirrettäisiin 10 palkkaluokkaan, jatkokoulun opettajat 11 palkkaluokkaan, ylemmän kansakoulun opettajattaret 9 ja alemman kansakoulun opettajattaret 7 palkkaluokkaan, kun taas ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta ehdotti, että tehdyt anomukset hylättäisiin, koska anotut palkankorotukset tuntuvasti vaikuttaisivat kaupungin talousarvioon sekä sitäpaitsi verraten lyhyt aika oli kulunut viime palkanjärjestelystä. Sitäpaitsi viimeainittu johtokunta katsoi, etteivät anomuksentekijät olleet esittäneet kyllin painavia syitä palkankorotuksen toimeenpanemiseen. Rahatoimikamari asettui pääasiassa samalle kannalle kuin ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta ja esitti, että anomukset evättäisiin.

Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuuston kokouksessa ehdotettiin, että kansakoulunopettajistolle myönnettäisiin neljäs ikälisäys 15 vuoden palveluksesta, ja kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ antaa valmisteluvaliokunnan toimiksi antaa lausuntonsa mainitusta ehdotuksesta.

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. syysk. 22 §. — ²⁾ S:n 28 p. toukok. 21 §. — ³⁾ S:n 23 p. tammik. 16 § ja 10 p. syysk. 15 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. kesäk. 37 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. lokak. 30 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. tammik. 15 § ja 13 p. helmik. 5 §. — ⁷⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 52. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 16 §.

Evätytjä henkilökohtaisia palkankorotusanomuksia. Rahatoimikamarin esityksen 1,750 markan kuukautisen henkilökohtaisen palkanlisäyksen myöntämisestä kanslianjohtaja J. W. Andersinille sekä kaupungin- ja rahatoimenjohtajain palkkain mahdollisesta korottamisesta kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁾).

Terveystoimituslautakunnan esityksen 300 markan kuukautisen henkilökohtaisen palkanlisäyksen myöntämisestä lautakunnan vahtimestarille H. F. Tallqvistille kaupunginvaltuusto epäsi ²⁾).

Rahatoimikamari lähetti puoltolauseensa ohella kaupungin teknillisten laitosten hallituksen tekemän esityksen henkilökohtaisten palkanlisäysten myöntämisestä sähkö-, vesijohto- ja kaasulaitosten toimitusjohtajille A. Marsiolle, A. Skogille ja H. Sahlbergille, ensinmainitulle 1,250 ja molemmille viime- mainituille 1,000 markkaa kuukaudessa, mutta kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ kaikilta osiltaan evätä mainitun anomuksen.

Rakennuskonttorin viranpitäjän palkkain järjestely. Eräiden rakennuskonttorin viranpitäjän anottua rahatoimikamarilta, että heidät siirrettäisiin ylempään palkkaluokkaan, oli kaupungin yleisten töiden hallitus antamassaan lausunnossa ehdottanut, että seuraaville viranpitäjille myönnettäisiin henkilökohtaista palkanlisäystä allamainitut määrät kuukaudessa: kaupungininsinööri G. Lindqvistille 1,250 markkaa, satama- ja rautatieosaston työpäällikölle S. Randelinille, katu- ja viemäriosaston työpäällikölle K. J. Willandtille sekä kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilalle kullekin 1,000 markkaa, kaupungingeodeetti W. O. Lillille 500 markkaa samoinkuin apulaistyöpäälliköille W. W. Hirnille ja B. Weckmanille sekä apulais-kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Aminoffille ja kaupunginasemakaavainsinööri T. Öllerille kullekin 750 markkaa. Rahatoimikamari, joka puolsi esitystä ainoastaan mikäli se koski palkanlisäyksen myöntämistä kaupungininsinöörille, lähetti sen kaupunginvaltuustolle, joka kaikilta osiltaan epäsi ⁴⁾ esityksen.

Etukäteen nostetun palkan anteeksi antaminen. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä maistraatti ilmoitti, että kunnallisneuvosmies A. von Knorring, joka kuoli toukokuun 16 p:nä, oli nostanut hänelle maksettavaksi pannun koko toukokuun palkan, minkä ohessa maistraatti anoi, että kunnallisneuvosmies von Knorringin kuolinpesä vapautettaisiin velvollisuudesta suorittaa takaisin se osa palkkaa, jota hän ei ollut ansainnut. Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁵⁾ anomukseen.

Satamavirkailijain vaatetusapu. Satamahallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ merkitä vuoden 1925 menosääntöön 20,000 markkaa jaettavaksi 1,000 markan suuruisina vaatetusapurahoina satamakatsastusmiehille ja satamakonsaapeleille, joiden valtuuston päätöksen ⁷⁾ mukaisesti oli hankittava itselleen virkapuvut.

Nikkilän mielisairaalan ylläkäärin palkkaedut. Valitessaan ⁸⁾ Nikkilän mielisairaalan ylläkääriksi lääketieteellisensiaatti E. J. Horellin valtuusto päätti ⁹⁾ taata hänelle viiden vuoden ajaksi 7,500 markan kuukausipalkan ynnä vapaan asunnon, lämmön ja valon, mutta oikeudetta ikäkorotuksiin ja eläkkeeseen.

Kansakoulujen jatkoluokkain opettajiston palkkaedut. Vuonna 1922 toimeenpannussa palkanjärjestelyssä suomenkielisten kansakoulujen jatkoluokkain n. s. lukuaineiden sekä opettajat että opettajattaret sijoitettiin 9 palkka-

¹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 15 § ja 13 p. helmik. 5 §. — ²⁾ S:n 16 p. huhtik. 14 §. — ³⁾ S:n 11 p. kesäk. 4 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. syysk. 20 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 137. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 154. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 15 §.

luokkaan, jota vastoin ammattiopettajisto valtuuston nimenomaisesti pää-
töksettä palkattiin samojen perusteiden mukaisesti kuin ylemmän kansakou-
lun opettajat ja opettajattaret. Ruotsinkielisissä kansakouluissa jatkoluokkain
opetusta hoitivat vuosiviransijaiset, jolloin kuitenkin ammattiaineiden opet-
tajat ja opettajattaret nauttivat tuntipalkkaa. Sittemmin ruotsinkielisten
kansakoulujen johtokunta esitti kaupunginvaltuustolle, että jatkoluokkain
opettajakunta luokiteltaisiin ja esitti mielipiteenään, että opettaja oli sijoit-
tettava luokkaa ylemmäksi kuin opettajatar, minkä johdosta siis, koska suo-
menkielisten kansakoulujen jatkoluokkain opettajatar kuului 9 palkkaluok-
kaan, vastaavain ruotsinkielisten luokkain opettajatar oli sijoitettava samaan
ja opettaja 10 palkkaluokkaan.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ lähettää sen valmistelu-
valiokuntaan, jonka tuli antaa ehdotus siitä, miten niin suomen- kuin ruotsin-
kielisten jatkoluokkain opettajat ja opettajattaret oli luokiteltava.

Kansanlastentarhain johtajattarien palkkioiden korottaminen. Kansanlas-
tentarhain johtokunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että
mainittujen lastentarhain johtajattarille tammikuun 1 p:stä 1925 lukien oli
maksettava 75 %:lla korotetut palkkiot sekä lastentarhaosaston että muun
osaston johtajattarentoimesta, kuitenkin sillä rajoituksella, että palkkioiden
yhteenlaskettu määrä ei saanut nousta 500 markkaa suuremmaksi kuukaudelta
sekä että mainittu korotus ei koskenut Ebeneserkodin ja Kotikallion lastentar-
hain johtajattaria, koska nämä eivät toimineet osaston johtajattarina.

Lämpötekniikon palkan korottaminen. Kaupungininsinöörin huomautettua,
että kaupungin lämpötekniikon palkkaedut olivat liian pienet verrattuna hänelle
määrättyyn työtaakkaan ja myöskin kaupungin yleisten töiden hallituksen ja
rahatoimikamarin puoleltua lämpötekniikon palkan korottamista, päätti ³⁾
kaupunginvaltuusto, että mainitun viranpitäjän palkka oli korotettava 2,500
markkaan kuukaudessa, lukien tammikuun 1 p:stä 1925.

Oikeus nauttia palkkaetuja virkavapauden ajalta. Seuraavat viranpitäjät
oikeutettiin sairauden vuoksi myönnetyn 2 kuukautta pitemmän virkavapau-
den aikana kantamaan täydet palkkaetunsa alempana mainittuina aikoina:

köyhäinhuoltolautakunnan kanslianjohtajan apulainen A. Grönvik touko-
kuun aikana ⁴⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan kanslianjohtajan apulainen E. Mellberg vuo-
den 1923 joulukuun 15 ja 31 p:n välisenä aikana ⁵⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar I. Hannikainen vuoden 1923
joulukuun 9 ja 20 p:n välisenä aikana ⁶⁾; sekä
teknillisten laitosten rahastaja V. Lindström lokakuun 21 ja joulukuun
21 p:n välisenä aikana ⁷⁾.

Edelleen oikeutettiin seuraavat viranpitäjät, jotka jo olivat nauttineet
täysiä palkkaetuja 2 kuukauden aikana, sairauden vuoksi myönnetyn piten-
netyn virkavapauden aikana kantamaan osa heille tulevasta palkasta, nimit-
tään:

Marian sairaalan osastonhoitajatar B. Lausas 900 markkaa kuukaudessa
maaliskuun 15 ja syyskuun 15 p:n välisenä aikana ⁸⁾;

kulkutautisairaalan osastonhoitajatar O. E. Andersin puolet virkaansa
kuuluvasta palkasta marraskuun 1 ja joulukuun 31 p:n välisenä aikana ⁹⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 21 §.—²⁾ S:n 11 p. kesäk. 29 §.—³⁾ S:n 12 p. marrask. 19 §.—⁴⁾ S:n 7 p. toukok. 31 §.—⁵⁾ S:n 27 p. helmik. 31 §.—⁶⁾ S:n 13 p. helmik. 18 §.—⁷⁾ S:n 26 p. marrask. 3 §.—⁸⁾ S:n 16 p. huhtik. 15 §.—⁹⁾ S:n 10 p. jouluk. 20 §.

köyhäinhoitolautakunnan kanslianjohtajan apulainen A. Grönvik puolet virkaansa kuuluvasta palkasta 6 viikon aikana, kesäkuun 1 p:stä lukien ¹⁾);

Oulunkylän lastenkodin hoitajatar H. Virta 500 markkaa kuukaudessa maaliskuun 1 ja huhtikuun 30 p:n välisenä aikana ²⁾);

Laversin kasvatustaloksen johtaja A. E. Hollmén vähentämätön ikäkorotus vuoden aikana, kesäkuun 1 p:stä lukien ³⁾);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Koljonen vähentämätön ikäkorotus maaliskuun 1 ja toukokuun 31 p:n välisenä aikana ⁴⁾);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar H. Groundstroem vähentämätön ikäkorotus maaliskuun aikana ⁴⁾);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar O. Moberg puolet virkaansa kuuluvista palkkaeduista maaliskuun 15 ja 31 p:n välisenä aikana sekä syyskuun 4 p:stä syyslukukauden loppuun ⁵⁾);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Hultin puolet virkaansa kuuluvista palkkaeduista marraskuun 19 ja joulukuun 20 p:n 1923 välisenä aikana sekä vähentämätön ikäkorotus kevätlukukautena 1924 ⁶⁾);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Kotivuori puolet virkaansa kuuluvista palkkaeduista huhtikuun 11 ja 30 p:n välisenä aikana ⁷⁾);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar K. Rautio puolet virkaansa kuuluvista palkkaeduista toukokuun aikana ⁷⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar H. Palmgren puolet virkaansa kuuluvasta pohjapalkasta ynnä vähentämätön ikäkorotus vuoden 1923 marraskuun 26 ja joulukuun 20 p:n välisenä aikana ⁸⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar E. Granholm puolet virkaansa kuuluvasta pohjapalkasta ynnä vähentämätön ikäkorotus vuoden 1923 joulukuun 1 ja 20 p:n välisenä aikana ⁸⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar M. Nordensvan puolet virkaansa liittyvistä palkkaeduista huhtikuun 1 p:stä toukokuun 31 p:än ynnä vähentämätön ikäkorotus syys- ja lokakuun aikana ⁹⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar A. Malmberg puolet virkaansa liittyvistä palkkaeduista maaliskuun 14 p:stä toukokuun 31 p:än ⁷⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar A. Frelander puolet virkaansa liittyvistä palkkaeduista huhtikuun 23 p:stä toukokuun 31 p:än ⁷⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar J. Fredenberg puolet virkaansa liittyvistä palkkaeduista huhtikuun 1 ja toukokuun 31 p:n välisenä aikana ⁷⁾); sekä

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar S. Mannström puolet virkaansa liittyvistä palkkaeduista marraskuun 1 ja joulukuun 20 p:n välisenä aikana ¹⁰⁾).

Seuraavat henkilöt, jotka nauttivat virkavapautta terveytensä hoitamista varten, oikeutettiin virkavapauden aikana kantamaan alempana mainitut palkkaedut:

Kullan torpan lastenkodin hoitajatar M. Oksanen 750 markkaa tammikuun 15 p:stä helmikuun 15 p:än ¹¹⁾);

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar L. Vasara puolet virkaansa liittyvistä palkkaeduista tammikuun 14 p:stä helmikuun 29 p:än sekä huhtikuun 14 p:stä toukokuun 31 p:än ¹²⁾); sekä

1) Valt. pöytäk. 10 p. syysk. 14 §. — 2) S:n 27 p. helmik. 33 §. — 3) S:n 7 p. toukok. 32 §. — 4) S:n 27 p. helmik. 38 §. — 5) S:n 16 p. huhtik. 17 § ja 12 p. marrask. 25 §. — 6) S:n 27 p. helmik. 38 § ja 16 huhtik. 17 §. — 7) S:n 28 p. toukok. 25 §. — 8) S:n 23 p. tammik. 31 §. — 9) S:n 28 p. toukok. 25 § ja 15 p. lokak. 18 §. — 10) S:n 10 p. jouluk. 19 §. — 11) S:n 27 p. helmik. 33 §. — 12) S:n 27 p. helmik. 38 § ja 28 p. toukok. 25 §.

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Hannula puolet virkaansa liittyvistä palkkaeduista helmikuun 11 ja maaliskuun 1 p:n välisenä aikana ¹⁾.

Määräraha avoimen kunnallisneuvosmieheviran hoidattamiseksi. Maistraatti ilmoitti, että aktuaari F. Landgren oli määrätty toukokuun 19 p:stä hoitamaan kunnallisneuvosmies A. von Knorringin kuoltua avoimeksi joutunutta maistraatin kunnallisneuvosmiehen virkaa ja anoi määrärahan myöntämistä viran hoidattamiseksi sen ollessa täyttämättä. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta myöntää 1,343 markan suuruisen määrärahan kunnallisneuvosmiehen sijaisen palkkaamiseen toukokuun jälkipuoliskon ajaksi, samoista varoista osoittaa 416 markkaa kuukaudessa siltä ajalta, jona puheenaolevan viran vakanssisäästö lankeaisi siviiliviraston leski- ja orpokassalle sekä myöntää aktuaari F. Landgrenille siltä ajalta, jona hän hoiti puheenaolevaa virkaa, 215 markan lisäpalkkion kuukaudessa, joka määrä niinkään oli maksettava valtuuston edellämainituista käyttövaroista.

Lisämääräraha raastuvanoikeuden lomaviransijaisten palkkaamiseen. Yhteyden raastuvanoikeuden anottua yhteensä 13,300 markan suuruisen lisäyksen myöntämistä raastuvanoikeuden lomaviransijaisten palkkiomäärärahaan ja rahatoimikamarin anomuksesta antamassaan lausunnossa huomautettua, että menosääntöön merkityn määrärahan piti riittää tarkoitukseensa, mikäli virkailijat voimassa olevien säännösten mukaisesti mahdollisuuden mukaan toimivat toistensa sijaisina ilman eri korvausta, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto evätä anomuksen.

Tyytymättöminä edellämainittuun päätökseen anoivat raastuvanoikeuden rikosasiain notaarit G. Nybergh ja G. Hellén läänin maaherralta sen kumoamista. Kaupunginvaltuusto, jolta tämän johdosta pyydettiin lausuntoa, päätti maaherralle antamassaan vastauksessa esittää m. m. seuraavaa:

Helsingin kaupungin kunnallisten viranpitäjain oikeus kesäloman nauttimiseen säännöstellään mainittujen viranpitäjain palvelusehtoja koskevan säännön ⁴⁾ 15 ja 16 §§:ssä. 16 §:n alkuosan määräysten mukaan ei kunnallisen viraston viranpitäjällä, joka toisen saman viraston viranpitäjän nauttiessa asianomaisen määräyksen mukaista virkalomaa hoitaa tämän tehtäviä, ole oikeutta kantaa tästä erityistä korvausta. Tosin ei nimenomaan sanota, ettei tällaisessa tapauksessa tarvitse suorittaa eri maksua, mutta tämä käy selvästi ilmi siitä, että virkalomalla olevan viranpitäjän tehtävain hoitaminen säädetään siihen määrätyn viranpitäjän vakinaiseen virkaan liittyvänä velvollisuutena, josta siihen määrätty pykälässä mainituin edellytyksin — että sen täyttäminen ei haittaa työn tasaista kulkua — ei saa kieltäytyä. Kysymys siitä, milloin mainittu edellytys on olemassa tai toisin sanoin, mitä kaupungin virkoja jonkun viranpitäjän loman aikana on saman viraston muiden viranpitäjain hoidettava ja mitkä virat eri palkkiosta on jätettävä sivullisten henkilöiden hoidettavaksi, on luonnollisesti harkintakysymys, joka eri virastoihin ja virkoihin nähden on ratkaistu eri tavalla. Mitä puheena oleviin raastuvanoikeuden rikosasiainnotaarin virkoihin tulee, päätti kaupunginvaltuusto, koska niiden pitäjät vuoden 1923 kesäloman aikana olivat hoitaneet toistensa virkoja ja tästä saaneet kumpainenkin 1,000 markan ylimääräisen palkkion menosääntöön otetusta raastuvanoikeuden lomaviransijaismäärärahasta, olla myöntämättä mitään määrärahaa heidän sijaistensa palkkaamiseksi vuonna 1924.

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 18 §. — ²⁾ S:n 11 p. kesäk. 5 §. — ³⁾ S:n 7 p. toukok. 9 §.
⁴⁾ Ks. Kunnallinen käsikirja siv. 193.

Tämän päätöksen valtuusto teki siinä mielessä, että mainittujen viranpitäjien kesäloma myöskin vuonna 1924 järjestettäisiin käyttämällä hyväksi raastuvan-oikeuden vakinaisia työvoimia. Maaherralle jättämässään kirjelmässä valittajat eivät esittäneet mitään syitä, jotka olisivat viitanneet siihen, että kaupunginvaltuuston päätöksen aiheuttama rikosasiainnotaarien virkatehtävään järjestely olisi tuottanut haittaa heidän työnsä ja että sivullisen lomaviransijaisen hankkiminen eri korvauksesta siten olisi välttämätöntä. Asian näin ollen kaupunginvaltuusto ei katsonut olevan aihetta luopua siitä kannasta, jolle se aikaisemmin oli asettunut, vaan esitti ¹⁾, että maaherra hylkäisi valitukset.

Myönnetty viransijaisuuspalkkio. Ilmoittaen, että köyhäinhuoltolautakunnan kanslianjohtajan apulainen A. Grönvik oli ollut sairauden tähden virkavapaana kolme kuukautta täysin palkkaeduin sekä että hänelle sen lisäksi lääkärintodistuksen nojalla oli myönnetty 6 viikon virkavapaus, köyhäinhuoltohallitus anoi, että rouva Grönvik viimemainittunakin aikana saisi nauttia täydet palkkaedut. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ oikeuttaa rouva Grönvikin pitennetyn virkavapauden ajalta nostamaan puolet palkastaan ja määräsi, että se osa viransijaisuuspalkkiosta, jota ei voitu suorittaa viran hoidattamiseksi olevasta määrärahadista, oli maksettava menosääntöön sairauden aikaisten viransijaisten palkkioita varten merkitystä määrärahadista.

Oikeus lukea hypäkseen virkavuosia. Ollen sitä mieltä, että kaupungin viranpitäjien palvelusehtosäännön 8 §:n 3 kohdan määräystä olisi sovellettava myös yhteismäärärahadista palkattuihin viranpitäjiin, rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että viimemainitut virkailijat oikeutettaisiin vakinaiseen toimeen siirtyessään, jos uuden viran alkupalkka alitti sen palkan, minkä hän, ikäkorotus mukaan luettuna, oli saanut entisessä virassaan, säilyttämään saavuttamansa palkkaedut, mutta saamaan ikäkorotuksia uudessa virassaan vasta sittenkuin nämä ynnä virkaan kuuluva alkupalkka ylittivät hänen aikaisemmin saavuttamansa palkkaedut. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ esityksen.

Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, ettei aikaa, jona viranpitäjä suoritti asevelvollisuuttaan, ollut luettava pois ikäkorotusta myönnettäessä.

Viranpitäjien oikeuttaminen ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hypäkseen virkavuosia. Filosofianmaisteri K. Gustavson, joka vuosina 1903—22 vakinaisena hoiti talonisännöitsijän virkaa ja vuonna 1923, rahatoimikamarin uudestijärjestelyn jälkeen, oli sen virkaa toimittavana haltijana sekä jonka kamari vuonna 1924 nimitti vakinaiseksi talonisännöitsijäksi, oikeutettiin ⁵⁾ 1924 vuoden alusta lukien nauttimaan kolme ikäkorotusta. Päätöksestä aiheutuva kustannus, enintään 8,800 markkaa, oli osoitettava menosäännön tililtä Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Valitessaan satamakannantakonttorin kamreeriksi v. t. kamreerin I. Liljerosin kaupunginvaltuusto oikeutti ⁶⁾ hänet ikälisäysten saamiseksi lukemaan hypäkseen sen ajan, jonka hän virkaatekevänä oli hoitanut samaa tointa.

Valitessaan kansakoulunopettaja S. Ojanteen lastenhuoltotarkastajaksi valtuusto oikeutti ⁸⁾ hänet lukemaan palveltuina virkavuosina hyväkseen ajan toukokuun 1 päivästä 1922 lukien, josta alkaen hän väliaikaisesti oli hoitanut lastenhuoltotarkastajan virkaa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. syysk. 28 §. — ²⁾ S:n 10 p. syysk. 14 §. — ³⁾ S:n 2 p. huhtik. 20 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. lokak. 11 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. maalisk. 17 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. jouluk. 16 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. toukok. 34 §.

Suomenkielisten kansakoulujen veistonopettajanapulainen G. E. Åkerman, joka aikaisemmin oli toiminut kansakoulun vahtimestarina, mutta tammikuun 1 p:stä 1922, hänen hoitamansa toimen tultua lakkautetuksi, yksinomaan veistonopettajanapulaisena, oikeutettiin ¹⁾ virkavuosina lukemaan hyväkseen koko virka-aikansa kaupungin kansakoulujen palveluksessa, koska hänen myöhempi virkansa kuului alempaan palkkaluokkaan kuin hänen aikaisemmin hoitamansa virka.

Tuberkulootisten tiedonantotoimiston ja poliklinikan ylihoitajatar E. Åberg oikeutettiin ²⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen heinäkuun 1 p:n 1922 ja tammikuun 1 p:n 1924 välinen aika, jonka hän yhteismäärärahasta palkattuna oli hoitanut mainitun laitoksen ylihoitajattaren virkaa.

Lämmittäjä K. Knuutila oli mainiten, että hän oli ollut sähkölaitoksen palveluksessa tammikuun 21 p:stä 1910 lukien ja että hänen työskentelynsä siellä oli ollut keskeytyneenä vain toukokuun 15 p:stä 1918, jolloin hänet kapinan aikaista toimintaansa koskeneen tutkimuksen jälkeen erotettiin, seuraavan lokakuun 18 p:än, jolloin hänet uudelleen otettiin toimeen, anonut, että hän ikäkorotuksiin y. m. etuihin nähden saisi lukea hyväkseen koko yllämainitun virka-aikansa. Ehdotuksesta antoivat sekä kaupungin teknillisten laitosten hallitus että rahatoimikamari epäivät lausunnot, jota vastoin valmisteluvaliokunta puolsi myöntymistä ehdotukseen viitaten siihen, että osanotosta kapinaan kurinpidollisesti erotetuille valtion virka- ja palvelusmiehille, jotka sittemmin hakemuksesta olivat jälleen saaneet valtion toimen, oli myönnetty oikeus palkkionkorotuksiin ja valtion eläkkeeseen nähden lukea hyväkseen aikaisempi palvelusaikansa ja ollen sitä mieltä, ettei kaupungilla ollut syytä palveluksessaan oleviin nähden noudattaa ankarampaa menettelyä. Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ oikeuttaa lämmittäjä K. Knuutilan ikäkorotuksiin ja eläkkeeseen nähden lukemaan hyväkseen koko sen ajan, jonka hän oli ollut kaupungin palveluksessa sellaisessa toimessa, joka voimassa olevan ohjesäännön mukaan oikeutti puheenaolevain etujen nauttimiseen.

Eräiden kansakoulunopettajain oikeus ikäkorotusten nauttimiseen. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta ilmoitti, että opettajattaret H. Ruuth ja S. Masalin, jotka aikaisemmin olivat toimineet opettajina toisen kunnan kansakoulussa, mutta jotka sittemmin oli otettu Helsingin suomenkielisten kansakoulujen opettajattariksi, kansakoululaitoksen kustannuksista huhtikuun 15 p:nä 1921 annetun lain mukaisesti olivat oikeutetut saamaan ikäkorotusta 15 vuoden palveluksesta, minkä ohessa johtokunta tiedusteli, miltä tililtä nämä ikäkorotukset oli maksettava. Sittenkuin kuitenkin sekä rahatoimikamari että valmisteluvaliokunta viitaten kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemään päätökseen ⁴⁾ viranpitäjän oikeudesta nauttia palkkaa yleisen lain tai asetuksen määräysten mukaan olivat lausuneet mielipiteenään, ettei suomenkielisten kansakoulujen johtokunta ollut oikeutettu suorittamaan edellämainittuja ikälisäyksiä, päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto, ettei johtokunnan tekemä tiedustelu aiheuttanut valtuuston toimenpidettä.

Evättyjä anomuksia saada ikälisäyksen saamiseksi lukea hyväkseen virkavuosia. Kaupunginvaltuusto jätti huomioon ottamatta ⁶⁾ rahatoimikonttorin

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 18 §. — ²⁾ S:n 26 p. marrask. 9 §. — ³⁾ S:n 2 p. huhtik. 22 § ja 7 p. toukok. 37 §. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 59 sekä 1923 vuod. kert. siv. 77. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 38 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. huhtik. 20 §.

vahtimestarin H. B. Ahlholmin anomuksen saada palvelusvuosina lukea hyväkseen sen ajan, minkä hän yhteismäärärahasta palkattuna ylimääräisenä vahtimestarina oli palvellut mainitussa konttorissa, koska valtuusto jo oli päättänyt ¹⁾, että kaupungin viranpitäjän palvelusehtopimuksen 8 §:n 3 kohdan säännöstä oli sovellettava myös vakinaiseen palvelukseen siirtyvään yhteismäärärahasta palkattuun viranpitäjään.

Evättyjä ikäkorotusanomuksia. Kaupunginvaltuusto epäsi ²⁾ kaupungin sairaalaylihallituksen tekemän uudistetun ³⁾ anomuksen ikäkorotuksen myöntämisestä sairaalataarkastaja G. Palanderille, koska herra Palanderin palkka oli sopimuksen mukaan kerta kaikkiaan määrätty ⁴⁾.

Kaupunginvaltuusto epäsi ⁵⁾ suomenkielisten kansakoulujen veistonopettajanapulaisen P. Paldaniuksen anomuksen saada ikälisäyksen saamiseksi lukea hyväkseen sen ajan, jonka hän oli hoitanut virkaansa, ennenkuin se otettiin vakinaiseen palkkasääntöön.

Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ evätä vesijohtolaitoksen tarkastusinsinöörin J. H. Stockuksen anomuksen saada ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen sen ajan, huhtikuun 15 p:stä 1919 maaliskuun 1 p:än 1923, jonka hän oli palvellut insinöörinä rakennuskonttorin katuosastolla. Rahatoimikamari oli anomukseen liittämässään lausunnossa ehdottanut mainitun anomuksen evättäväksi, koska insinööri Stockus puheenaolevana aikana toimi rakennuskonttorissa ylimääräisenä ja yhteismäärärahasta palkattuna virkamiehenä, jota vastoin hänellä vesijohtolaitoksessa oleva virka oli sääntöpalkkainen.

Kunnallisen hammaspoliklinikan meno- ja tulosääntö. Päättäessään ⁷⁾ perustaa kunnallisen hammaspoliklinikan kaupunginvaltuusto samalla vahvisti ⁸⁾ klinikalle seuraavan meno- ja tulosäännön vuodeksi 1925; menosäännössä esiintyvät palkkamäärät ovat lasketut edellyttäen, että palkat maksetaan IV asteikon mukaisesti:

Menot:

Johtaja (14:s vakin. palkkaluokka)	Smk	50,400:—
Ens. assistentti (12:s vakin. palkkaluokka)	»	40,800:—
Toinen assistentti (11:s vakin. palkkaluokka)	»	37,200:—
Kirjanpitäjätär (4:s vakin. palkkaluokka)	»	17,400:—
Siivoojatar, samalla klinikka-apulainen (yhteismäärärahasta palkattujen viranpitäjien 10:s palkkaluokka, huomioon ottaen 1,800 markan vähennyksen luontoiseduista)	»	12,600:—
Ylimääräinen siivoaminen laskun mukaan	»	10,000:—
Konekalut ja käytettävät aineet	»	6,000:—
Kaasu ja sähkö	»	4,500:—
Tarverahat	»	3,500:—
Terveystoimikunnan käytettäväksi vuonna 1925 koko huoneiston, korvaklinikka mukaan luettuna, lämmitykseen, uutishankintoihin, sisustus- ja täydennystöihin	»	40,000:—
<hr/>		
Yhteensä Smk		222,400:—

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 85. — ²⁾ Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 18 §. — ³⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 86. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 170. — ⁵⁾ S:n 17 p. jouluk. 27 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. tammik. 28 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. siv. 144. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 19 §.

Tulot:

Kansakoulut	Smk	180,000:—
Kansanlastentarhat	»	17,500:—
Lääketieteellisensiaatti Th. Weberin korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikka, korvausta vedestä, lämmöstä ja valosta	»	2,400:—
Lääketieteellisensiaatti M. Vannaksen silmäpoliklinikka, korvausta vedestä, lämmöstä ja valosta	»	1,600:—
	Yhteensä Smk	201,500:—

Kaupunginvaltuutettujen palkkiot. Kaupunginvaltuusto vahvisti ¹⁾ kaupunginvaltuutetun tehtävästä vuonna 1924 tulevan korvauksen 40 markaksi kokoukselta sekä puheenjohtajan palkkion 80 markaksi kokoukselta.

Majoituslautakunnan virkailijain palkkiot. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ anoa maaherralta majoituslautakunnan virkailijain palkkioiden vahvistamista vuodelta 1923 niiksi määräksi, jotka heille vuoden 1923 menosäännön mukaisesti oli suoritettu, eli yhteensä 8,370 markaksi.

Esitys palkkion myöntämisestä terveydenhoitolautakunnan itseoikeutetuille jäsenille. Huomauttaen, että kaupunginvaltuuston valitsemille terveydenhoitolautakunnan jäsenille maksettiin palkkiota 40 markkaa kokoukselta, lautakunta esitti, että myöskin poliisimestarille, kaupungininsinööreille ja kaupunginarkkitehdille, jotka ilman palkkiota virka-asemansa johdosta ottivat osaa lautakunnan kokouksiin, myönnettäisiin sama palkkio kuin valituille virkamiehille, mutta kaupunginvaltuusto hylkäsi ³⁾ esityksen.

Köyhäinhoitolautakunnan apulaisjohtajan lisäpalkkio. Köyhäinhoitolautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ myöntää köyhäinhoitolautakunnan apulaisjohtajalle J. Jakobssonille, joka oli saanut toimekseen lastensuojelulautakunnan hoitoonsa ottamain lasten hoidosta ja ylläpidosta kaupungille tulevan korvauksen perimisen, tästä työstä 250 markan suuruisen lisäpalkkion kuukaudessa, lukien marraskuun 1 p:stä 1923. Päätöksestä aiheutuvat kustannukset oli maksettava valtuuston käyttövaroista Köyhäinhoito nimisen pääluokan kohdalta.

Uudet liikenne- ja satamamaksutariffit. Sen johdosta että maamme talouselämässä oli tapahtunut suuria muutoksia, jotka olivat melkoisesti vaikuttaneet niihin satama- ja liikennemaksuihin, joita kaupungit olivat oikeutetut kantamaan, oli kysymystä voimassa olevain tariffien muuttamisesta pohdittu osin satamaviranomaisten tammikuun 22 ja 23 p:nä 1923 Helsingissä pitämässä kongressissa ⁵⁾, osin sittemmin perustetun satamaliiton hallituksessa. Ehdotuksen yhtenäisiksi liikenne- ja satamamaksutariffeiksi maamme kaupungeille laati tarkoitusta varten asetettu, tärkeimpien satamakaupunkien edustajain muodostama komitea. Satamaliiton hallituksen tarkastettua ehdotuksen se lähetettiin eri kaupunkien valtuustoille, joita pyydettiin hyväksymään ehdotetut tariffit noudatettaviksi asianomaisissa kaupungeissa sekä anomaan niille valtioneuvoston vahvistusta.

Puheenaolevasta ehdotuksesta oli satamahallitus antanut lausunnon, johon rahatoimikamari oli yhtynyt, ja kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ edellä

¹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. tammik. 20 §. — ²⁾ S:n 23 p. tammik. 21 §. — ³⁾ S:n 27 p. helmik. 30 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. helmik. 10 §. — ⁵⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 241 ja 17*. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 16 p. huhtik. 11 §.

mainitun lausunnon mukaisesti puolestaan hyväksyä satamaliiton hallituksen lähettämät ehdotukset liikenne- ja satamamaksutarifeiksi sekä anoa valtioneuvostolta niiden vahvistamista, kuitenkin seuraavin satamamaksutariffiin tehtävin muutoksin:

että 1 §:än lisättiin seuraava 2 kohta: Joulukuun 1 ja huhtikuun 30 päivän väliseltä ajalta suoritetaan kuitenkin yllä mainitut satamamaksut korotettuina 50 pennillä kultakin aluksen kantavuuden netto-rekisteritonnilta;

että 6 §:n toisessa kappaleessa muutettiin sana »purjehduskauden» sanaksi »kalenterivuoden»;

että 6 §:n 1 muistutuksen ruotsinkielinen sanamuoto muutettiin seuraavaksi: »Ersättes fartyg, som går enligt kungjord turlista, med annat, åtnjuter sistnämnda fartyg jämväl ovan omförmälda nedsättning i avgiften»;

että 6 §:n 2 muistutus muutettiin seuraavaksi: »Hakemus maksujen palautuksesta on tehtävä viimeistään seuraavan vuoden tammikuun kuluessa», sekä

että 8 § n d) kohdassa ruotsinkielisen tekstin sanat »laglig jaktklubbs» muutettiin sanoiksi »legaliserad segelförenings».

Elokuun 8 p:nä sisäasiainministeriö hyväksyi tariffin, jonka mukaan liikennemaksuja kannetaan Helsingin kaupungissa ¹⁾, sekä tariffin, jonka mukaan aluksista kannetaan satamamaksua Helsingin kaupungissa ²⁾, minkä jälkeen satamahallitus lähetti kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi vahvistetun tariffin puitteissa laaditun ehdotuksen uudeksi satamamaksutaksaksi, johon maksut oli merkitty jonkin verran alennettuina edellämainsussa tariffissa mainituista maksimimääristä. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto eväten satamahallituksen esityksen päätti ³⁾, että sisäasiainministeriön vahvistamaa Helsingin kaupungin satamamaksutariffia oli sovellettava paitsi mitä tuli 1 §:n määräykseen korotetun satamamaksun suorittamisesta joulukuun 1 ja huhtikuun 30 p:n välisenä aikana. Kysymys viime-mainitun määräyksen mahdollisesta soveltamisesta lähetettiin lausunnon saamiseksi satamahallitukseen.

Laadittaessa ehdotusta kaupunkien satamamaksujen yhtenäisiksi tarifeiksi oli tarkoituksena alkuaan, että kaupungit, jotka avustivat liikennettä omalla jäänsärkijäläivällä, saisivat korvaukseksi tästä kantaa erityisen jäänsärkijämaksun. Valtioneuvoston vahvistamat periaatteet oikeuttivat kuitenkin ainoastaan kantamaan yleisen maksun satamaan poikkeavilta laivoilta, joten siis jäänsärkijämaksun täytyi sisältyä satamamaksuun. Puheenaolevaa lisämaksua ei siis ollut pidettävä satamamaksuna, vaan korvauksena jäänsärkijän avusta. Sittemmin oli satamahallituksen tietoon tullut, että merenkulkuhallitus aikoi satamamaksujen kannannassa Hangossa noudattaa alhaisempaa tariffia kuin muissa merikaupungeissa sovellettiin, mikä olisi omiansa vähentämään Helsingin talvilaivaliikennettä. Samalla hallitus ilmoitti, että satamaliiton hallitus oli ottanut käsiteltäväksi kysymyksen alennuksen myöntämisestä säännöllisesti liikenneöiville kuorma-aluksille. Yhtyen satamahallituksen asiasta tekemään ehdotukseen kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, ettei satamatariffin 1 §:ssä määrättyä lisämaksua joulukuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n väliseltä ajalta kannettaisi purjehduskautena 1924—25; sekä antaa satamahallituksen toimeksi aikansa ehdottaa, miten mainittua lisämaksua koskevaa määräystä oli vastedes sovellettava.

¹⁾ Kunnall. asetuskok. siv. 79. — ²⁾ S:n siv. 115. — ³⁾ Valt. pöytäk. 15 p. lokak. 15 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. marrask. 11 §.

Muilta paikkakunnilla kotoisin olevain kansakoulunoppilaiden koulumaksut. Kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁾ suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan tekemään ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan kannattamaan esitykseen, että muilta paikkakunnilta kotoisin olevien kaupungin kansakoulujen oppilaiden koulumaksut lukuvuoden 1924—25 alusta lukien korotettaisiin 850 markasta 1,030 markkaan lukuvuodelta, joka viimeainittu määrä vastasi kaupungin todellisia kustannuksia kansakoulunoppilasta kohden vuonna 1923.

Lihantarkastusaseman tarkastus- y. m. maksujen taksa. Sittenkuin terveydenhoitolautakunta oli lähettänyt valtuustolle ehdotuksen lihantarkastusaseman tarkastus- y. m. maksujen uudeksi taksaksi, jossa ehdotuksessa voimassa olevia maksuja oli korotettu 50 %, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto puolestaan hyväksyä ehdotuksen siten muutettuna, että poronruhon tarkastusmaksu sekä maksu höyrykeitännästä ja suolauksesta pysytettiin ennallaan. Maaherra vahvisti ³⁾ taksan huhtikuun 28 p:nä.

Sähkövoiman hinta. Vuoden 1924 talousarvioehdotusta laadittaessa oli sähkölaitoksen tuloja laskettaessa otettu huomioon sähkövoimavirran hinnan suunniteltu alennus. Tuloarvio vahvistettiin sittemmin yllämainitun ehdotuksen mukaisesti ilman että kaupunginvaltuusto kuitenkaan teki nimenomaista päätöstä hinnan huojistamisesta, minkä johdosta kaupungin teknillisten laitosten hallitus katsoi kysymyksen olevan ratkaisematta ja toistaiseksi noudatti vanhaa taksaa. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ alentaa sähkövoimavirran hinnan 1:70 markasta 1:50 markkaan kilowattitunnilta seuraavan maksukauden alusta lukien.

Eräiden Emäntäliiton emäntäpäivien osanottajain esitettyä, että kodin tarpeisiin käytetyn sähkön hintaa huojistettaisiin ja vtt:n Sergeliuksen tehtyä esityksen ⁵⁾ valaistus- ja voimavirran maksujen huojistamisesta oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus antanut lausunnon kumpaisestakin esityksestä ja tällöin m. m. huomauttanut, että sähkölaitoksen uutistytöt lähivuosina aiheuttaisivat tuntuvia kustannuksia, minkä vuoksi nykyisin voimassa olevien tariffien tuottama säästö olisi käytettävä laajennustöihin. Tilapäinen hinnan huojistus johtaisi vastedes sitä tuntuvampan maksun korotukseen. Hallitus ehdotti senvuoksi, että vtt:n Sergeliuksen esitys jätettäisiin huomioon ottamatta samoin kuin myös emäntäpäivien osanottajain esitys, mikäli se koski valaistusvirrasta suoritetun maksun alentamista. Mitä taas tuli taloustarpeisiin käytetyn sähkövoiman hintaan, ilmoitti hallitus, viitaten sähkölaitoksen toimitusjohtajan laatimaan selontekoon, että hintaa tosin voitaisiin alentaa, mutta ainoastaan yöllisestä, klo 11 i. p. ja klo 6,30 a. p. välisenä aikana tapahtuvasta kulutuksesta. Virrankulutus jakautui nimittäin hyvin epätasaisesti vuorokauden tuntien kesken, siten että pimeänä vuodenaikana määrätunteina päivästä saavutettiin huippukuormitus, jota vastoin kuormitus yöaikaan vuoden umpeensa oli aivan mitätön verrattuna päiväkuormitukseen eli noin kymmenes osa siitä. Tämä seikka oli sangen epäedullinen sähkölaitokselle, jonka laitteiden tuli olla varustetut mainittua huippukuormitusta silmälläpitäen. Käyttämällä erityisiä lämpöä säilyttäviä kojeita voitaisiin kuitenkin käyttää yövirtaa päivällä tapahtuvaan keittämiseen, lämmittämiseen y. m. ja siten saada kuormitus tasaisemmaksi. Kaupungissa jaellun sähkövirran omaan kustannusten hinta oli sähkölaitoksen toimitus-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 20 §. — ²⁾ S:n 19 p. maalisk. 6 §. — ³⁾ Kunnall. asetuskok. siv. 54. — ⁴⁾ S:n 19 p. maalisk. 9 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. tammik. 10 §.

johtajan tekemien laskelmain mukaan 58 penniä kilowattitunnilta, mutta mahdollisen tappion välttämiseksi olisi virran hinta määrättävä 65 penniksi kilowattitunnilta. Tämäkin hinta edellytti kuitenkin jatkuvaa käyttöä eikä sitä käynyt soveltaminen aivan tilapäiseen kulutukseen. Koska erikoiset yövirran mittarit olisivat tarpeelliset, olisi virran toimittamisen ehdoksi pantava määrätty minimikulutus, josta maksu joka tapauksessa perittäisiin.

Kaikkia edellä mainittuja esityksiä esiteltäessä kaupunginvaltuusto kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ehdotuksen hyväksyen päätti ¹⁾, että n. s. yövirran jakelu lämmitystarkoituksiin järjestettäisiin siten,

että matalajännitysvirran hinta klo 11 illalla ja klo 6.30 aamulla välisenä aikana olisi 65 penniä kilowattitunnilta, edellyttäen että pienin otettu yövirran määrä oli 500 wattia ja kuukausittainen kulutus 80 kilowattituntia, jota vähintä kulutusta ei kuitenkaan vaadittaisi kesä—elokuun aikana;

että virran toimituksessa sovellettaisiin joko kaksoistariffia tai myös sulkuaikoja;

että tarpeellisista mittarikojeista kannettaisiin kuukausivuokrana noin 2 % kojeiden hankinta-arvosta, jota vuokraa ei kuitenkaan kannettaisi kesä—elokuulta.

Sähkölaitos valtuutettiin harkinnan mukaan, sikäli kuin sitä pidettiin tarpeellisena, tekemään vähäisiä muutoksia ja poikkeuksia edellä olevista määräyksistä.

Edelleen valtuusto päätti ¹⁾ kehoittaa kaupungin teknillisten laitosten hallitusta vuoden 1925 budjetinjärjestelyn yhteydessä ottamaan harkittavakseen, eikö kodeissa kulutettua sähkövirtaa voitaisi toimittaa alempaan hintaan kuin muuta sähkölaitoksen jakelemaa virtaa. Tämän johdosta sähkölaitoksen johtaja asiasta antamassan selonteossa huomautti, että taloustariffiehdotusta laadittaessa olisi otettava huomioon, ettei taloustarkoituksiin jaeltu virta saisi lisätä sähkölaitoksen huippukuormitusta; että virran jakelu talouden tarpeisiin olisi järjestettävä niin että se jakautuisi mahdollisimman pitkälle osalle vuorokautta; sekä että tariffin ei tulisi aiheuttaa ylen suuria lisämenoja virran mittauksesta ja kirjanpidosta eikä kuluttajalle sisäjohtojen muutoksista. Tehtyään sen jälkeen selkoa mahdollisista eri tariffimuodoista johtaja puolestaan puolsi yhdistettyä tariffia kiintein tehomaksuin ja juoksevin kilowattituntimaksuin. Tämä tariffi oli edullinen sähkölaitokselle, koska kuluttajat tulisivat käyttämään hyväkseen kaiken tilaamansa tehon, ja se virrankulutuksen tuhlaus, jonka tämä saattoi aiheuttaa, oli helppo ehkäistä siten että tilattiin pienempi tehomäärä. Paitsi virranrajoittajaa tämä järjestelmä vielä edellytti kilowattituntimittaria. Jos kuluttaja halusi, voi hän myöskin saada kojeen, joka itsetoimivasti erotti hellin siksi ajaksi kuin valaistusta käytettiin. Saatavana oli myöskin mittareja, jotka käsittivät tavallisen kilowattituntimittarin, erottamiskojeen ja järjestelmän, joka osoitti, paljonko virtaa oli käytetty tilatun tehoraajan yli. Nämä mittarit tekivät kuluttajille mahdolliseksi käyttää virtaa enemmän kuin he olivat tilanneet, jossa tapauksessa kuitenkin ylimenevästä osasta veloittettaisiin erittäin korkean tariffin mukaan. Selonteossa esitettiin vielä esimerkkejä siitä, miten suuret kustannukset käytännössä tulisivat olemaan ehdotettua tariffia sovellettaessa, minkä jälkeen sähkölaitoksen johtaja kaupungin teknillisten laitosten hallituksen kannattamana ehdotti, että vuotuinen tehomaksu tilatuilta 100 watilta

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. huhtik. 20 §.

vahvistettaisiin 140 markaksi ja käyttömaksu 50 penniksi kilowattitunnilta. Kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁾ esitykseen.

Kaasumittareista suoritettava vuokra. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus huomautti, ettei kaupungin kaasulaitoksen antaman kaasun kulutusta koskevassa ohjesäännössä vahvistettu mittarinvuokra enää vastannut mittarin hankinta-arvon korkoa ja kuoletusta sekä että useat entiset kuluttajat, jotka eivät enää käyttäneet kaasua, pidättivät itselleen mittarin tilapäistä kulutusta varten, mikä seikka lisäsi laitoksen kustannuksia mittarivaraston täydentämisestä ilman että kulutetusta kaasusta saatiin vastaavaa tuloa. Hallituksen esittämistä syistä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ vahvistaa syyskuun 18 p:nä 1900 annetun Helsingin kaupungin kaasulaitoksen antaman kaasun kulutusta koskevan ohjesäännön ³⁾ 4 §:lle muutetun sanamuodon.

Määräraha korttiluettelon laatimiseksi rikostuomioiden toimeenpanijan konttoriin. Samalla kuin kaupunginvaltuusto teki päätöksen rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin uudestaanjärjestämisestä ⁴⁾ se päätti ⁵⁾ käyttövaroitetaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta osoittaa 25,000 markkaa uuden korttiluettelon laatimiseksi mainittuun konttoriin.

Lisämääräraha rahatoimikonttorille. Rahatoimikonttorille myönnettiin ⁶⁾ 50,000 markan lisäys vuoden menosääntöön ylimääräisiä apulaisia varten merkittyyn määrärahaan. Lisäys oli maksettava vuoden tilierotuksesta.

Lisämääräraha satamahallitukselle. Satamahallituksen ilmoitettua, että satamakannatakonttorin ylimääräisten apulaisten määrärahaa oli ylitetty 31,194:20 markkaa, kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾, että vajuus saatiin suorittaa vuoden tilierotuksesta.

Moottoriveneen ja moottoripyörän osto raittiuslautakunnalle. Raittiuslautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁷⁾ 40,000 markkaa moottoriveneen ja moottoripyörän ostamiseksi lautakunnan käytettäväksi. Määräraha oli merkittävä vuoden 1925 menosääntöön.

Lisämääräraha palolaitokselle. Kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ vuoden tilierotuksesta myöntää 15,000 markkaa lisäykeksi vuoden menosääntöön otettuun palolaitoksen bentsiini- ja paloöljymäärärahaan.

Ratsuhevosten osto poliisilaitokselle. Uudenmaan läänin maaherran maistraatin välityksellä pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa poliisimestarin tekemästä anomuksesta, että uusien hevosten ostoon poliisilaitokselle myönnettäisiin 60,000 markkaa, kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti ⁹⁾ puoltaa poliisimestarin anomusta ja ilmoittaa, että kaupunki siinä tapauksessa että määräraha myönnettiin oli suostuvainen ^{2/7}:llä ottamaan osaa mainitun menon peittämiseen.

Sittemmin saapuneen ilmoituksen ¹⁰⁾ mukaan oli valtioneuvosto maaliskuun 28 p:nä myöntänyt anotun määrärahan 9 ratsuhevosen ostoon.

Lisämäärärahoja poliisilaitokselle. Poliisimestarin anottua sisäasiainministeriöltä 14,000 markan lisäystä vuoden menosääntöön poliisilaitoksen puhelinten voimassapitoa varten merkittyyn määrärahaan sekä oikeutta saada käyttää lääkkeistä ja sidetarvikkeista aiheutuvien menojen peittämiseksi 1,000 markkaa määrarahasta poliisinvirkaan valmistumisen kustantamiseksi sekä sittenkuin asiasta oli pyydetty kaupunginvaltuuston lausuntoa päätti ¹¹⁾

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. marrask. 5 § ja 29 p. jouluk. 1 §. — ²⁾ S:n 16 p. huhtik. 19 §. — ³⁾ Kunnall. asetuskok. siv. 52. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 139. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 7 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. jouluk. 22 §. ⁷⁾ S:n 24 p. syysk. 17 §. — ⁸⁾ S:n 29 p. lokak. 11 §. — ⁹⁾ S:n 23 p. tammik. 2 §. — ¹⁰⁾ S:n 7 p. toukok. 1 §. — ¹¹⁾ S:n 29 p. lokak. 26 §.

valtuusto puoltaa esitystä ja ilmoittaa kaupungin suostuvan säädetyssä suhteessa ottamaan osaa edellämainitun lisämenon suorittamiseen.

Samoin kaupunginvaltuusto puolsi¹⁾ poliisimestarin tekemää anomusta toisen henkilöauton ostamisesta poliisilaitokselle. Tarkoitusta varten oli käytettävänä 50,000 markan määräraha, mutta kun puheenaolevaan tarkoitukseen soveltuvan auton hinta oli 130,000 markkaa, tarvittiin 80,000 markan lisämääräraha. Kaupunginvaltuusto päätti, että kaupunki suorittaisi $\frac{2}{7}$ mainitusta määrästä.

Sittenkuin poliisimestari oli ilmoittanut maaherralle, että poliisilaitoksen autojen, moottoriveneiden, pelastusveneiden y. m. kunnossapitoon tarvittiin 45,000 markan lisämääräraha ja tämän ilmoituksen johdosta oli pyydetty kaupunginvaltuuston lausuntoa, päätti²⁾ valtuusto ilmoittaa kaupungin suostuvan säädetyssä suhteessa ottamaan osaa puheenaolevan lisämenon suorittamiseen.

Lisämäärärahoja terveydenhoitoa varten. Terveydenhoitolautakunnan ilmoitettua, että eräät vuoden 1925 menosääntöön otetut terveydenhoitomäärärahat olivat riittämättömät sekä anottua tarpeellisia lisämäärärahoja, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto anomukseen myöntyen osoittaa vuoden tilierotuksesta yhteensä 83,600 markkaa allamainittuihin tarkoituksiin: kulkutautien vastustamiseksi 12,000 markkaa, desinfiomismajalalle 2,000 markkaa, maidontarkastusta varten 1,600 markkaa, lihantarkastusasemalle 8,000 markkaa, tuberkulootisten tiedonantotoimistolle ja poliklinikalle 56,000 markkaa sekä venesirisiä tauteja sairastavien miesten poliklinikalle 4,000 markkaa.

Määräraha tuberkulootisten tiedonantotoimistolle ja poliklinikalle. Terveydenhoitolautakunnan ilmoitettua, että tuberkulootisten tiedonantotoimiston ja poliklinikan työ oli tuntuvasti lisääntynyt osin potilaiden luvun lisääntymisen ja usein toimitettavain tuberkulootisten henkilöiden omaisten lääkärintutkimusten johdosta, osin myös senvuoksi, että oli alettu toimittaa n. s. joukkotarkastuksia, päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Terveydenhoito nimisen pääluokan kohdalta myöntää 5,500 markkaa kanslia-apulaisen palkkaamiseksi toimistoon helmikuun alusta vuoden loppuun.

Parantolapaikkain kustantaminen tuberkulootisille lapsille. Kaupungin tuberkuloosilääkäarin lääketieteentohtori I. Rosqvistin terveydenhoitolautakunnalle jättämässään kirjelmässä huomautettua, että kaupungilla ei ollut sopivaa parantolaa luu-, rauhas-, nivel- ja ihotuberkuloosia poteville lapsille sekä että Risatautisten lasten parantolayhdistys oli suostuvainen luovuttamaan Högsandin parantolasta mainituille lapsille viisi sairassijaa, niistä kaksi toukokuun 1 p:stä ja muut kesäkuun 1 p:stä vuoden loppuun 35 markan maksusta hoitopäivältä sekä 12 sairassijaa $3\frac{1}{2}$ kesäkuukauden ajaksi 30 markan maksusta hoitopäivältä, päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto lautakunnan ehdotuksesta myöntää mainittuun tarkoitukseen tuberkulootisten tiedonantotoimistolle ja poliklinikalle 80,000 markan suuruisen määrärahan kaupunginvaltuuston käyttövaroista Terveydenhoito nimisen pääluokan kohdalta.

Varattomille annetusta kättilönavusta suoritettavan korvauksen korottaminen. Terveydenhoitolautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ korottaa varattomille annetusta kättilönavusta suoritettavan palkkion 200 markaksi synnytykseltä marraskuun 1 p:stä 1924 lukien.

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 2 §. — ²⁾ S:n 29 p. lokak. 3 §. — ³⁾ S:n 17 p. jouluk. 18 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. maalisk. 13 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. toukok. 30 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. marrask. 16 §.

Lisämäärärahoja sairaaloille. Kaupungin sairaalaylihallituksen ilmoitettua, että vuoden menosääntöön merkityt sairaalainmäärärahat eri syistä eivät riittäneet tarkoituksiinsa, myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Sairaanhoidon nimisen pääluokan kohdalta lisämäärärahoja yhteensä 230,125 markkaa, siitä 1,125 markkaa sairaalain tilivirastolle, 35,000 markkaa Marian sairaalalle, 18,000 markkaa kulkutautisairaalalle, 75,000 markkaa Kivelän sairaalalle ja 101,000 markkaa Nikkilän mielisairaalalle.

Päättyessään ²⁾ ottaa Marian sairaalan kirurgisen osaston palvelukseen kiertävän sairaanhoitajattaren valtuusto myönsi ³⁾ käyttövaroistaan Sairaanhoidon nimisen pääluokan kohdalta 10,000 markkaa mainitun sairaanhoitajattaren toiminnassa tarvittavien sidetarpeiden, lääkkeiden y. m. kustantamiseksi.

Määräraha uusien sairassijain varustamiseksi Nikkilän mielisairaalaan. Kaupungin sairaalaylihallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ myöntää käyttövaroistaan Sairaanhoidon nimisen pääluokan kohdalta 250,000 markkaa kaluston hankkimiseksi eräihin lisäksi rakennettuihin Nikkilän mielisairaalan sairaalarakennuksiin sekä pito- ja vuodevaatteiden ostamiseksi niihin vastaanotettaville potilaille.

Ryöstön kautta hävinnyt rahamäärä. Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁵⁾ köyhäinhuoltolautakunnan kassanhoitajattaren tohtorinrouva G. Aspelinin anomukseen, että hänet vapautettaisiin velvollisuudesta korvata eräs köyhäinhoidolle kuuluva 3,500 markan suuruinen rahamäärä, joka oli häneltä ryöstetty, sekä valtuutti ⁶⁾ köyhäinhuoltolautakunnan kassa- ja tiliviraston poistamaan tileistä puheenaolevan määrän.

Määräraha puhelinkeskuspöydän y. m. hankkimiseksi kunnalliskotiin. Sen johdosta että kunnalliskotiin oli rakennettu uusi paviljonki, oli sinne hankittava puhelinkeskuspöytä ja uusia puhelinjohtoja, ja rahatoimikamari, joka jo ajanhukan välttämiseksi oli oikeuttanut köyhäinhuoltohallituksen ostamaan mainitun keskuspöydän ja panettamaan johdot paikoilleen, anoi, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi tämän toimenpiteen ja myöntäisi tarkoitukseen 21,700 markan suuruisen määrärahan. Valtuusto myöntyi ⁶⁾ anomukseen ja osoitti pyydetyn rahamäärän käyttövaroistaan Köyhäinhuolto nimisen pääluokan kohdalta.

Lisämääräraha kunnalliskodille. Köyhäinhuotohallitus ilmoitti, että vuoden menosääntöön kunnalliskodissa tarvittavia lääkkeitä ja sidetarpeita varten merkittyä määrärahaa oli ylitetty 5,000 markkaa, minkä johdosta kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ käyttövaroistaan Köyhäinhuolto nimisen pääluokan kohdalta osoittaa tarkoitukseen yllämainitun suuruisen lisämäärärahan.

Lisämääräraha lastensuojelulautakunnalle. Lastensuojelulautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁸⁾ käyttövaroistaan Lastensuojelutoiminta nimisen pääluokan kohdalta 6,000 markan suuruisen lisäyksen lautakunnan matkakustannusmäärärahaan sekä 4,000 markan lisäyksen lautakunnan tarverahain määrärahaan.

Määrärahoja hampaidenhoitoa varten. Kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾ merkitä vuoden 1925 menosääntöön yhteensä 197,500 markkaa polikliinistä hampaidenhoitoa varten, siitä 135,000 markkaa suomenkielisten kansakoulujen,

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 10 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 151. — ³⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 13 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. marrask. 4 §. — ⁵⁾ S:n 2 p. huhtik. 21 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. jouluk. 12 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. jouluk. 22 §. — ⁸⁾ S:n 26 p. marrask. 15 §. — ⁹⁾ S:n 29 p. lokak. 19 §.

45,000 markkaa ruotsinkielisten kansakoulujen ja 17,500 markkaa kansanlastenharhain menosääntöön.

Lisämäärärahoja kansakouluille. Vuoden menosääntöön suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkioita varten merkittyyn määrärahaan tarvittiin 1,800 markan lisäys sen johdosta, että johtokunnalla oli ollut useampia kokouksia kuin talousarviota laadittaessa oli arvioitu, ja johtokunnan tarverahain määrärahaan 10,000 markan lisäys sen johdosta, että kaavakkeiden y. m. painatuskustannukset olivat vuoden varrella kohonneet. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ myöntää puheena olevat määrät käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta.

Samasta määrärahasta myönnettiin ²⁾ ruotsinkielisille kansakouluille 19,000 markkaa vuokrain kohoamisen kouluille aiheuttamain lisäkustannusten peittämiseksi ja 41,000 markkaa kaluston hankkimiseksi ja kaasu- ja sähköjohtojen laittamiseksi sisustettavana olevaan Annankadun 30:ssa sijaitsevaan kansakoulutaloon.

Lisämääräraha kansanlastentarhain kanslialle. Kaupunginvaltuusto myönsi ³⁾ käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta 4,000 markkaa lisäykseksi menosääntöön kansanlastentarhain kansliakustannuksia varten merkittyyn määrärahaan.

Määrärahoja kansanlastentarhain voimassapitloon. Kansanlastentarhain johtokunta ilmoitti, että Suomenlinnaan oli tarkoitus perustaa syyskuun 1 p:nä avattava suomenkielinen lastentarha siihen liittyvine kokopäiväosastoineen ja esitti, että uuden lastentarhan aiheuttamat kustannukset saataisiin suorittaa vuoden menosääntöön Fredriksperin ruotsinkielistä lastentarhaa varten merkityn määrärahan varoista, koska viimemainittua laitosta ei ollut voitu avata m. m. siitä syystä, että oli ollut mahdotonta saada sille huoneistoa. Johtokunnan anomukseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että Suomenlinnaan syyskuun 1 p:stä perustettavalle suomenkieliselle kansanlastentarhalle myönnettäisiin avustusta kaupungin varoista samoin ehdoin, jotka olivat voimassa muihin kaupungin avustamiin kansanlastentarhoihin nähden sekä että sen aiheuttamiin menoihin kuluvana vuonna saisi käyttää Fredriksperin ruotsinkieliselle lastentarhalle varatun käyttämättömän määrärahan varoja.

Kansanlastentarhain johtokunnan anottua 11,800 markan suuruisen määrärahan myöntämistä Töölön Rauhalan lastentarhan yhteyteen perustettavaa n. s. päiväkotia varten, joka koti sijoitettaisiin vuokrantarkkailulautakunnan hallussa olevaan huoneistoon Lant. Viertotien 24:än, kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ myöntyä esitykseen sikäli, että mainittuun tarkoitukseen myönnettäisiin 10,800 markkaa suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta.

Kansanlastentarhain johtokunnan esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁶⁾ käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta 21,627:50 markkaa lisäykseksi menosääntöön kansanlastentarhain ylläpitoa varten merkittyyn määrärahaan, jota oli ylitetty sen johdosta, että eräiden lastentarhahuoneistojen vuokria vuoden varrella oli korotettu.

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 22 § ja 26 p. marrask. 16 §. — ²⁾ S:n 7 p. toukok. 16 § ja 15 p. lokak. 20 §. — ³⁾ S:n 15 p. lokak. 28 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. kesäk. 30 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. toukok. 15 §. — ⁶⁾ S:n 15 p. lokak. 23 §.

Edelleen kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ käyttövaroistaan 4,000 markan suuruisen lisäyksen edellä mainittuun menosäännön määrärahaan Solhem nimisen lastentarhan lämmitysmenojen suorittamista varten, jotka olivat lisääntyneet sittenkuin lastentarhan hallussa olevaan huoneistoon oli järjestetty keskuslämmitys.

Määräraha taideteollisuuskeskuskoulun voimassapitoon. Rahatoimikamari ilmoitti, että kamari yksissä neuvoin kaupungin ammattiopetuslaitosten ja Suomen taideteollisuusyhdistyksen edustajain kanssa oli käsitellyt kysymystä kaupungin jatkuvan avustuksen myöntämisestä taideteollisuuskeskuskoululle. Tällöin oli oltu yksimielisiä siitä, että kaupungin vuoden 1925 alusta tuli ottaa osaa ainoastaan koulun iltakurssien voimassapitoon, joita varten myönnettävä avustus Taideteollisuusyhdistyksen laatiman ja rahatoimikamaria kannattaman mainitun vuoden menosääntöehdotuksen mukaan tulisi olemaan 176,925 markkaa, mistä määrästä 111,500 markkaa vastasi opettajain palkkaukseen tarvittavien menojen puolta määrää ja 65,425 markkaa muita kustannuksia, valtion osuus opetusvälinekustannuksista pois luettuna. Kamarin kirjelmää esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ merkitä kaupungin avustuksen taideteollisuuskeskuskoulun voimassapitoon vuoden 1925 menosääntöön 176,925 markan määräisenä sekä antaa rahatoimikamarin toimeksi Suomen taideteollisuusyhdistystä kuultuaan yksissä neuvoin ammattiopetuslaitosten keskusjohtokunnan kanssa tehdä ehdotuksen mainitun koulun vastaiseksi avustamiseksi.

Lisämäärärahoja kaupunginkirjastolle. Kaupunginkirjaston johtokunta ilmoitti, että eräät vuoden menosääntöön kaupunginkirjastoa varten merkityt määrärahat olivat osoittautuneet riittämättömiksi sen johdosta että pääkirjaston lainausosaston uudestijärjestämisen ja erityisen kirjastokonttorin sekä lasten lukusalin perustamisen takia ylimääräisten apulaisten palkkauskustannukset ja kulungit olivat nousseet arvioituja suuremmiksi. Johtokunnan anomukseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ myöntää käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta yhteensä 29,000 markan lisäyksen kaupunginkirjaston yllämainittujen lisäkustannusten peittämiseksi.

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan palautettua rahatoimikamariin kaupunginkirjaston johtokunnan tekemän anomuksen 1,100 markan lisäyksen myöntämisestä kirjaston menosääntöön merkittyyn puhtaanapito määrärahaan, oli kamari myöntänyt pyydetyn määrän käyttövaroistaan ja anoi kaupunginvaltuuston hyväksymistä tälle toimenpiteelleen. Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁴⁾ esitykseen.

Teknillisten laitosten määrärahain ylityksiä sekä niille myönnettyjä lisämäärärahoja. Teknillisten laitosten hallituksen ilmoitettua, että eräät mainittujen laitosten vuoden 1923 menosääntöön merkityt määrärahat eri syistä olivat osoittautuneet riittämättömiksi, valtuusto päätti ⁵⁾ myöntää laitosten vuoden 1923 voittovaroista vesijohtolaitokselle 154,000 markan, kaasulaitokselle 1,564,000 markan ja sähkölaitokselle 520,300 markan suuruisen lisämäärärahan.

Sittemmin rahatoimikamari oli oikeuttanut vesijohtolaitoksen yhteensä 143,409:54 markalla ylittämään laitoksen vuoden 1923 menosääntöön merkityt määrärahoja, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁶⁾.

¹⁾ Valt. pöytäk. 15 p. lokak. 24 §. — ²⁾ S:n 15 p. lokak. 13 §. — ³⁾ S:n 15 p. lokak. 29 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. jouluk. 13 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. tammik. 19 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. maalisk. 12 §.

Kaupungin teknillisten laitosten hallitus ilmoitti, että kaasunkulutus vuoden kuluessa oli kohonnut lähes 15 % suuremmaksi kuin budjettia laadittaessa oli arvioitu. Tämä tosiasia oli pääsyynä siihen, että eräät menosäännön määrärahat olivat osoittaneet liian niukoiksi ja että sen vuoksi tarvittiin lisämäärärahoja yhteensä 696,000 markkaa. Kaasunkuluttajain lukumäärän melkoinen lisääntyminen oli tehnyt välttämättömäksi hankkia 650 uutta mittaria arvioitujen 600:n lisäksi, mistä oli ollut seurauksena, että tähän tarkoitukseen aiottua määrärahaa oli ylitetty 300,000 markkaa. Edelleen tarvittiin 110,000 markan suuruinen lisämääräraha niiden lisäkustannusten peittämiseen, jotka olivat aiheutuneet hiilenmurskauskoneen ja hiilenkuljetuslaitteen asettamisesta. Samalla hallitus ilmoitti, että myöskin kaasulaitoksen tulot tulisivat nousemaan yli tuloarviossa arvioitujen. Anomusta esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ myöntää kaasulaitokselle 696,000 markan lisämäärärahan sen käyttökulujen peittämiseen sekä 410,000 markkaa uutistöitä varten; molemmat määrät oli suoritettava laitoksen voittovaroista.

Rahatoimikamari ilmoitti oikeuttaneensa sähkölaitoksen 35,544: 95 markalla ylittämään eräitä vuoden 1923 menosäännön määrärahoja sekä käyttämään asemarakennusten kunnossapitoo 34,281: 20 markkaa, mikä määrä sittemmin oli otettava vuoden 1925 talousarvioon, sekä anoi toimenpiteelle kaupunginvaltuuston hyväksymistä. Valtuusto myöntyi ²⁾ esitykseen.

Eiran puistikon valaistuksen parantaminen. Rahatoimikamari ilmoitti antaneensa sähkölaitoksen toimeksi laatia ehdotuksen Eiran puistikon erittäin huonon valaistuksen parantamiseksi ja sähkölaitoksen sittemmin jättämän suunnitelman kustannusarvion nousevan 20,000 markkaan. Samalla kamari anoi valtuutta saada jo kuluvana vuonna osoittaa tähän tarkoitukseen 10,000 markkaa, joka määrä otettaisiin tarkoitusta varten vuoden 1925 menosääntöön merkittävästä määrärahasta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ esityksen.

Lisäyksiä eräihin rakennuskonttorin palkkausmäärärahoihin. Rahatoimikamari ilmoitti, että vuoden menosääntöön rakennuskonttorin insinööri- ja piirustusapulaisia sekä konttoriapulaisia varten merkityt määrärahat olivat olleet riittämättömät sen johdosta että eräiden mainituista määrärahoista palkkattujen viranpitäjien palkkoja oli korotettu ja että lisäksi vuoden varrella oli täytynyt asettaa eräitä uusia ylimääräisiä virkamiehiä. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ osoittaa vuoden tilierotuksesta yhteensä 30,550 markkaa rakennuskonttorin edellämainittujen lisäkustannusten peittämiseksi.

Lisäys kaupungin yleisten töiden hallituksen tarverahain määrärahaan. Kaupungin yleisten töiden hallitus ilmoitti, että hallituksen ja rakennuskonttorin tarverahamäärärahaa tulnaisiin ylittämään 15,000 markkaa, minkä johdosta kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ osoittaa mainitun vajauksen vuoden tilierotuksesta.

Munkkisaarella olevan tavarahissin osto. Sittemmin Aktiebolaget Munkholmen osakeyhtiö oli tarjonnut kaupungin lunastettavaksi osan kaupungin ostamassa ⁶⁾ tehdaskorttelissa n:o 177, Munkkisaarella, olevasta kalustosta, oli rakennuskonttori rahatoimikamarin toimenannosta tarkastanut mainitun kaluston ja toimituksesta antamassaan lausunnossa ilmoittanut, että kaupungille voisi olla edullista lunastaa osin tavarahissi, osin kaksi höyry-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 24 §. — ²⁾ S:n 19 p. maalisk. 12 §. — ³⁾ S:n 12 p. marrask. 14 §. — ⁴⁾ S:n 29 p. lokak. 10 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. jouluk. 22 §. — ⁶⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 15.

kattilaa. Kaupungininsinööri huomautti samalla, että mainitut höyrykattilat oli merkitty siihen arviokirjaan, joka oli ollut kaupunginvaltuuston mainitusta tehdaskorttelista hyväksymän, kauppakirjaan otetun kauppahinnan arvioinnin pohjana. Sittemmin lapahluonessa rahatoimikamarin asiasta antaman kirjelmän esittelyssä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ hylätä kamarin esityksen määrärahan myöntämisestä höyrykattilain ostoon, koska ne oikeuden mukaan kuuluivat kaupungille, ja osoittaa 25,000 markkaa mainitun tavarahissin ostamiseen. Tämä määrä oli etuantina maksettava kaupunginkassasta ja sittemmin merkittävä vuoden 1925 menosääntöön.

Lisämääräraha lumenkuljetusta varten. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoitettua, että vuoden menosääntöön otettua lumenkuljetusmäärärahaa harvinaisen lumisen talven johdosta tulitisiin ylittämään 30,000 markkaa, myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta puheenaolevaan määrärahaan yllämainitun lisäyksen.

Lisämäärärahoja rantaverhousta, tavaralavoja, halkomittoja y. m. varten. Rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikön ilmoitettua, että vuoden menosääntöön rantaverhousta sekä tavaralavoja, halkomittoja ja satamakonttorin veneitä varten merkityt määrärahat olivat riittämättömät, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä myöntää ensinmainittuun määrärahaan 25,000 markan ja viimeinmainittuun määrärahaan 12,000 markan lisäyksen, jotka molemmat lisäykset oli suoritettava vuoden tilierotuksesta.

Lisämääräraha hengenpelastusvälineitä ja -veneitä varten. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoitettua, että vuoden menosääntöön hengenpelastusvälineitä ja -veneitä varten merkitty määräraha ei tulisi riittämään tarkoitukseensa, m. m. sen johdosta että sillä oli kustannettu vuonna 1923 hankittujen uusien veneiden rautapeite ja maalaus, päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto yleisiä töitä varten olevista käyttövaroistaan myöntää puheenaolevaan määrärahaan 12,000 markan suuruisen lisäyksen.

Lisämäärärahoja työntekijäin sairas- ja hautausapumaksuja varten. Rahatoimikamari lähetti puoltolauseensa ohella kaupunginvaltuustolle kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksen yhteensä 35,500 markan suuruisen lisäyksen myöntämisestä eräihin vuoden menosääntöön Työntekijöille tulevat edut nimiseen lukuun merkittyihin määrärahoihin, siitä 25,000 markkaa sairasapumäärärahaan ja 10,500 markkaa hautausapumäärärahaan. Samalla kamari ilmoitti hautausapumäärärahan riittämättömyyden osittain johtuneen siitä, että hallitus oli korottanut hautausavun määrän 500 markasta 1,000 markkaan, minkä johdosta kamari oli huomauttanut hallitukselle, ettei tämä ollut oikeutettu ryhtymään toimenpiteeseen, joka tuntuvasti lisäsi talousarvion laadinnassa huomioon otettuja menoja. Esityksen hyväksyen kaupunginvaltuusto myönsi ⁵⁾ anotut määrärahat, jotka oli maksettava vuoden tilierotuksesta.

Ylitettyjä katuvalaistusmäärärahoja. Rahatoimikamari ilmoitti, että vuodeksi 1923 myönnettyjä katuvalaistusmäärärahoja oli ylitetty 59,725: 50 markkaa, minkä ylityksen kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁶⁾.

Määräraha Käpylän ja Toukolan katuvalaistusta varten. Rahatoimikamari ilmoitti, että Käpylän puutarhaesikaupungin ja omakotialueen sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. 15 p. lokak. 8 §. — ²⁾ S:n 16 p. huhtik. 7 §. — ³⁾ S:n 10 p. jouluk. 11 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. lokak. 12 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. marrask. 21 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. huhtik. 9 §.

Toukolan omakotialueen lisääntyneen asutuksen johdosta oli käynyt välttämättömäksi sijoittaa sikäläisille kaduille eräitä uusia katulyhtyjä sekä ettei lästlä aiheutuneiden kustannusten peittämiseksi ollut määrärahaa käytettävänä. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ osoittaa tarvittavan määrän, 9,800 markkaa, vuoden tilierotuksesta.

Lisämääräraha puhtaanapitotöitä varten. Puhtaanapitohallituksen ilmoitettua, että eräät menosääntöön merkityt määrärahat olivat osoittautuneet riittämättömiksi, pääasiallisesti talven runsaan lumentulon aiheuttamien menojen johdosta, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto myöntää vuoden tilierotuksesta yhteensä 1,142,000 markkaa lisäykseksi puheenaoleviin määrärahoihin, siitä 692,000 markkaa katujen puhtaanapitoa, 430,000 markkaa makkien puhtaanapitoa ja 20,000 markkaa työkaluja varten.

Lisämääräraha kunnan työväenasunnoille. Koska vuoden varrella oli valmistunut uusia kunnan työväenasuntoja, olivat eräät menosääntöön mainittuja asuntoja varten otetut määrärahat käyneet riittämättömiksi, minkä johdosta kaupunginvaltuusto päätti³⁾ vuoden tilierotuksesta osoittaa 4,716: 40 markkaa lisäykseksi niiden vedenkulutusmäärärahaan ja 37,589: 44 palovakuutusmäärärahaan.

Lisämääräraha maatalouslautakunnalle. Vuoden 1923 huonon kaurasadon johdosta oli maatalouskonttorin ollut pakko ostaa kevätilviljan siementä, ja kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ maatalouslautakunnan esityksestä myöntää tästä johtuneiden kustannusten peittämiseksi 80,000 markan suuruisen lisäyksen menosääntöön maanviljelystä varten merkittyyn määrärahaan. Puheenaoleva määrä osoitettiin valtuuston käyttövaroista Kaupungin kiinteä omaisuus nimisen pääluokan kohdalta.

Lisämäärärahoja palovakuutusmaksuja y. m. varten. Kaupunginvaltuusto osoitti⁵⁾ vuoden tilierotuksesta seuraavat lisäykset vuoden menosääntöön allamainittuihin tarkoituksiin merkittyihin määrärahoihin: yleisiä palovakuutusmaksuja varten 50,000 markkaa, irtaimiston vakuuttamiseen 11,000 markkaa sekä uusia puhelimia ja puhelinmaksuja varten 45,000 markkaa.

Määräraha eduskuntavaaleja varten. Eduskuntavaalien toimittamista varten kaupunginvaltuusto osoitti⁶⁾ käyttövaroistaan Sekalaiset menot nimisen pääluokan kohdalta 180,000 markkaa.

Määräraha keskussairaalamitealle. Keskussairaalamitean esityksestä kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ myöntää komitealle 60,000 markan suuruisen määrärahan keskus- ja tuberkuloosisairaalan lämpö- ja voimalaitosten suunnitelman laatimista varten. Määräraha oli etuantina maksettava kaupunginkassasta ja sittemmin merkittävä vuoden 1925 menosääntöön.

Määräraha kiertävän kaupunginasemakaavamuseon sekä asemakaava-arkiston aikaansaamiseksi. Kaupunginvaltuusto myöntyi⁸⁾ Suomen kaupunginrakentajain liiton anomukseen, että kaupungin varoista myönnettäisiin 3,000 markan suuruisen avustus kiertävän kaupunginasemakaavamuseon aikaansaamiseksi, joka käsittäisi sekä historiallisia kaupunginasemakaavoja ja vanhojen rakennustuotteiden valokuvia että uudempia kaupunkien ja taajaväkisten yhdyskuntain asemakaavaehdotuksia ja lopullisia asemakaavoja ynnä tyyppi- ja piirustuksia omakotialueiden rakentamista varten. Museoon yhdistettäisiin täydellinen kaupunginasemakaava-arkisto, joka sisältäisi

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 17 §. — ²⁾ S:n 15 p. lokak. 22 §. — ³⁾ S:n 17 p. jouluk. 22 §. — ⁴⁾ S:n 24 p. syysk. 18 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. jouluk. 22 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. helmik. 5 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. lokak. 18 §. — ⁸⁾ S:n 28 p. toukok. 22 §.

maamme kaupunkien ja yhdyskuntain kaikkien kaupunginasemakaavain valokuvat suurennettuina.

Määräraha kulkulaitoskomitealle. Komitea, jonka kaupunginvaltuusto vuonna 1920 oli asettanut ¹⁾ selvittämään kaupungin kulkulaitosten parantamiskysymystä, oli anonut 20,000 markan suuruista määrärahaa sihteerin palkkaamiseen ja erinäisten juoksevain menojen suorittamiseen. Esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ osoittaa anotun määrärahan käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta.

Puhtaanapitolaitoksen kirjanpito. Kaupunginvaltuustolle jättämässään kirjelmässä puhtaanapitohallitus ehdotti, että puhtaanapitolaitokseen perustettaisiin erityinen tilivirasto, joka saisi tehtäväkseen hoitaa sekä laitoksen sisäistä kirjanpitoa että aikaisemmin rakennuskonttorin tiliviraston toimena ollutta kameraalista kirjanpitoa. Ehdotusta, johon liittyi rakennuskonttorin kamreerin puoltava lausunto, perusteltiin niillä haitoilla, jotka aiheutuivat kaksinaisesta kirjanpidosta. Kysymystä puhtaanapitolaitoksen kirjanpidon uudistamisesta oli käsitelty myöskin rahatoimikamarissa, joka vuonna 1923 asetti komitean sitä valmistelemaan. Komitean sittemmin antama ehdotus kohdistui pääasiallisesti siihen, että olisi otettava käyttöön yksityiskohtainen liikekirjanpito, jota vastoin komitea ei tarkemmin puuttunut uudistuksesta johtuvaan laitoksen henkilökunnan lisäämiseen. Sittenkuin revisionikonttorille oli annettu tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta, otti rahatoimikamari sen uudelleen käsiteltäväkseen asettuen sille kannalle, että oman tiliviraston perustaminen puhtaanapitolaitokseen ei ollut tarpeen vaatima. Kuitenkin kamari oli sitä mieltä, ettei puhtaanapitohallituksella ollut käytettäväänään sellaisia työvoimia, joita laitoksen sisäisen kirjanpidon tarkoituksenmukainen hoito edellytti, minkä tähden olisi perustettava kirjanpitäjän virka. Koska tämän viran haltija, jolla ei tulisi olemaan mitään kirjanpitoalaan perehtynyttä esimiestä, tulisi työskentelemään verraten itsenäisesti, katsoi kamari, että virka olisi luettava 8 palkkaluokkaan. Samalla kamari valtuutti puhtaanapitohallituksen työmäärärahoistaan palkkaamaan tarpeellisen henkilökunnan, kunnes esillä oleva kysymys ratkaistaisiin.

Kaikkien edellämainittujen ehdotusten ollessa ensi kertaa käsiteltävinä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ lähettää asian talousarviovaliokuntaan, joka sittemmin antamassaan lausunnossa ilmoitti voivansa pääasiassa yhtyä rahatoimikamarin ehdotukseen, että puhtaanapitolaitoksen kameraalinen kirjanpito edelleenkin pysytettäisiin rakennuskonttorin tilivirastossa, mutta että puhtaanapitolaitokseen sen liikekirjanpidon tehokkuuden lisäämiseksi asetettaisiin kirjanpitäjä. Talousarviovaliokunnan ehdotuksen hyväksyen kaupunginvaltuusto asiaa lopullisesti käsiteltäessä päätti ⁴⁾ puhtaanapitolaitokseen heinäkuun 1 p:stä perustettavaksi vakinaisen, 11 palkkaluokkaan luettavan kamreerinviran, jonka haltijan oli hoidettava laitoksen liikekirjanpito, sekä että virka olisi puhtaanapitohallituksen täytettävä, minkä ohessa mainitulle hallitukselle annettiin tehtäväksi aikanaan laatia ja esittää kaupunginvaltuustolle uuden viranpitäjän johtosääntöehdotus. Samalla kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että edellämainituista päätöksestä aiheutuvat kuluvaan vuoteen kohdistuvat menot oli merkittävä talousarvion tiliin Uusien virkain palkat ja palkan korotukset.

Määrärahoja osanottoa varten kongresseihin. Kaupunginvaltuusto osoitti ⁵⁾

¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 207. — ²⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 36 §. — ³⁾ S:n 27 p. helmik. 35 §. — ⁴⁾ S:n 7 p. toukok. 11 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. toukok. 23 §.

edustajikseen Svenska stadsförbundet-liiton kongressiin Hälsingborgissa elokuun 27 ja 28 p:nä valitsemiensa henkilöiden matka- y. m. kuluja varten käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta enintään 30,000 markkaa.

Apuraha pohjoismaiselle emäntäkokoukselle. Kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁾ Martta-yhdistyksen tekemään anomukseen, että kaupungin varoista myönnettäisiin 10,000 markan suuruinen apuraha Helsingissä toukokuun 28—30 p:nä toimeenpantavan kokouksen aiheuttamien kustannusten peittämiseksi, johon kokoukseen oli kutsuttu Ruotsin, Norjan ja Tanskan emäntäyhdistykset. Anottu määrä myönnettiin ¹⁾ valtuuston käyttövaroista Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta.

Apuraha pohjoismaiselle naiskongressille. Eräiden naisjärjestöjen anottua että kaupunki 20,000 markalla ottaisi osaa Helsingissä 3—5 p:nä kesäkuuta pidettävän naiskongressin kustannusten peittämiseen, johon kongressiin oli kutsuttu Skandinaviassa toimivat naisyhdistykset, päätti ²⁾ valtuusto myöntää mainittuun tarkoitukseen 15,000 markan määrärahan maksettavaksi valtuuston käyttövaroista Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta.

Määräraha matkakustannusten peittämiseksi. Kaupunginjohtaja A. Castrénin ja terveydenhoitolautakunnan puheenjohtajan professori O. von Hellensin käytyä kaupunginvaltuuston lähettämänä ³⁾ Skandinavian maissa tutustumassa niissä toimiviin teurastuslaitoksiin valtuusto päätti ⁴⁾ osoittaa 1923 vuoden tilierotuksesta 32,900 markkaa edellämainttujen herrain matkakustannusten peittämiseksi.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustaminen ⁵⁾. Tammikuun 17 p:nä 1924 tekemällään päätöksellä oli valtioneuvosto vahvistanut uudet määräykset kuoletuslainain myöntämisestä valtion varoista mainittuna vuonna pienasuntojen rakentamisen edistämiseksi ⁶⁾. Valtioneuvoston edellämaintunut päätöksen mukaan kunnilla oli oikeus vahvistaa lainaksi antamiensa varojen korko, joka kuitenkin ei saanut ylittää niiden itsensä suorittamaa korkoa, tai, jos lainaksi annetut määrät eivät olleet lainavaroja, 7 %.

Valtioneuvoston korkomäärää koskevan päätöksen johdosta kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä päätti ⁷⁾, että kunnan varoista uutisrakennustoiminnan avustamiseksi myönnettyjen kuoletuslainain korko katsoen siihen, että tarvittavat varat tulivat otettaviksi lainavaroista, oli määrättävä 7½ %:ksi ja kuoletus 1 %:ksi.

Kun sittemmin eräät rakennusosakeyhtiöt, -osuuskunnat ja yksityishenkilöt olivat anoneet kunnan avustusta suunnittelemiensa rakennusyritysten toteuttamiseksi, päätti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto valtioneuvoston sekä valtuuston edellämainttuihin päätöksiin sisältyvien ehtojen mukaisesti

myöntää kunnan varoista Asunto-osuuskunta Voitolle r. l. 378,000 markan suuruisen kuoletuslainan sekä anoa sosialiministeriöltä 630,000 markan suuruisen kuoletuslainan myöntämistä yleisistä varoista mainitulle osuuskunnalle;

myöntää kunnan varoista Asunto-osakeyhtiö Tyynille 75,000 markan suuruisen kuoletuslainan sekä anoa sosialiministeriöltä 125,000 markan suuruisen kuoletuslainan myöntämistä yleisistä varoista mainitulle yhtiölle;

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 25 §. — ²⁾ S:n 2 p. huhtik. 24 §. — ³⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 239 ja 260. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 18 §. — ⁵⁾ Ks. myös tätä kert. os. II. — ⁶⁾ Ks. kunnall. asetuskok. siv. 1. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 18 §. — ⁸⁾ S:n 7 p. toukok. 18 § ja 11 p. kesäk. 49 §.

myöntää kunnan varoista Asunto-osakeyhtiö Osmon osakkaille 285,000 markan suuruisen kuoletuslainan, kuitenkin sillä ehdolla, että mainitut henkilöt saisivat valtion varoista 475,000 markan suuruisen kuoletuslainan, jota valtuusto päätti anoa sosialiministeriöltä;

myöntää kunnan varoista Asunto-osakeyhtiö Stenbäckkatu 18—20 nimiselle yhtiölle 72,000 markan suuruisen kuoletuslainan sillä ehdolla, että yhtiölle valtion varoista myönnettiin 120,000 markan suuruisen kuoletuslainan, jota valtuusto päätti anoa sosialiministeriöltä;

myöntää kunnan varoista Asunto-osakeyhtiö Hauholle 795,000 markan suuruisen kuoletuslainan sillä ehdolla, että yhtiölle valtion varoista myönnettiin 1,325,000 markan kuoletuslainan, jota päätettiin anoa sosialiministeriöltä;

myöntää kunnan varoista Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1 — Helsingfors stads byggnadsaktiebolag n:o 1 nimiselle yhtymälle 801,000 markan suuruisen kuoletuslainan sillä ehdolla, että yhtiö sai valtion varoista 1,335,000 markan suuruisen kuoletuslainan, jota valtuusto päätti anoa sosialiministeriöltä;

myöntää kunnan varoista Virkamiesasunto-osakeyhtiö Sampsantie 50 — Tjänstemannabostadsaktiebolaget Sampsavägen 50 nimiselle yhtiölle 351,000 markan suuruisen kuoletuslainan sillä ehdolla, että yhtiö valtion varoista sai 585,000 markan kuoletuslainan, jota päätettiin anoa sosialiministeriöltä.

Kaikki kunnan varoista myönnetyt lainat osoitettiin menosäännön tililtä Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyriyksille. Rahatoimikamarin tehtäväksi annettiin sosialilautakuntaa kuultuaan ryhtyä päätöksistä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Edellä luetelluista rakennusosakeyhtiöistä erosi kaksi järjestelyyn ja taroitukseen nähden osittain aikaisemmin avustetuista rakennusyriyksistä sikäli että Asunto-osakeyhtiö Osmon tarkoituksena oli avustaa yksityisiä oman kodinrakentajia tarjoamalla heille tilaisuus vuokrata tonttialueita Käpylän korttelista n:o 823 sekä käyttää hyväkseen tiedossa olevia lainoja sillä ehdolla, että he liittyivät yhtymän osakkaiksi ja antoivat suunnitellut asuinrakennukset tämän rakennettaviksi aikaisemmin laaditun suunnitelman mukaisesti, jota vastoin yhtiö omiin nimiinsä aikoi rakentaa ainoastaan pesutuvan ja vie-märiin kuuluvat hajoituskaivot sekä suorittaa vesijohdon yhdistämisen kaupungin vesijohtoverkkoon. Helsingin rakennusosakeyhtiö n:o 1 nimisen yhtiön tarkoituksena oli puolikunnallisen rakennustoiminnan edistäminen Vallilassa, ja yhtiön rakennettavaksi suunnitellun asuinrakennuksen asuinhuoneistot oli etusijassa aiottu vuokrattaviksi kaupungin toimessa oleville henkilöille, joiden tuli suorittaa 1,000 markan käsiraha huonetta kohden sekä muutettuaan huoneistoon juoksevan vuokran lisäksi 100 markkaa huonetta kohden kuukaudessa, jolla tavalla he tulisivat lunastamaan huoneistot omakseen 5 vuoden kuluessa. Koska oli tarjona vaara, että jokin perhe elättäjän kuollessa ei pystyisi suorittamaan osakemaksun jäljellä olevaa määrää, oli vuokralainen veloitettava ottamaan henkivakuutus sekä maksamaan henkivakuutusmaksunsa kuukausittain.

Asunto-osakeyhtiö L. Viertotie 21—23 niminen yhtiö, joka aikoi rakentaa asuintalon omistamilleen Länt. Viertotien 21—23:ssa sijaitseville tonteille, anoi 750,000 markan suuruisia lainaa kaupungin varoista. Asian johdosta pyydettiin lausuntoa sosialilautakunnalta, joka puolsi anomusta ja esitti, että anottu määräraha osoitettaisiin menosäännön tililtä Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyhtymille. Mainittu määräraha oli tosin pääasiallisesti

aiottu sellaisia rakennusyrityksiä varten, jotka saivat kuoletuslainoja myöskin valtiolta, mutta koska valtion vuoden 1924 menosääntöön ei oltu tähän tarkoitukseen otettu määrärahaa, joka suuruudeltaan olisi vastannut kunnallista määrärahaa, halusi sosialilautakunta puoltaa sellaistenkin rakennusyritysten avustamista, jotka voitiin toteuttaa ilman valtion lainaa. Sittenkuin rahatoimikamarikin oli puoltanut anomuksen hyväksymistä ja puolestaan ehdottanut, että lainaehdot määrättäisiin samoiksi kuin lainoja myönnettäessä kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämisrahastosta, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto osoittaa menosäännön tililtä Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyrityksille 750,000 markkaa annettavaksi Asunto-osakeyhtiö L. Viertotie 21—23 nimiselle yhtiölle kuoletuslainana, josta oli maksettava korkoa $1\frac{1}{4}$ % alle Suomen pankin kulloinkin voimassa olevan alimman diskonttokoron sekä kuoletusta $\frac{3}{4}$ % alkuperäisestä lainasummasta.

Asunto-osakeyhtiö Töölönkatu 19 ilmoitti aikovansa tarkoitukseen varatulle XIV kaupunginosan korttelissa n:o 462 olevalle Töölönkadun tontille n:o 19 rakennuttaa lähinnä Helsingin poliisilaitoksen virkailijoille ja palveluskunnalle aiotun asuinrakennuksen. Rakennusyrityksen toteuttamista varten oli yhtiöllä toiveita saada lainoja yhteensä 2,350,000 markkaa, osin valtiokonttorin hoitamista rahastoista, osin siitä määrarahasta, jonka eduskunta oli myöntänyt semmoisten yritysten kannattamiseksi, jotka tarkoittivat asuntojen rakentamista valtion virkailijoille ja valtion työpajain työntekijöille. Kun rakennuksen kustannusarvio nousi 5,840,000 markkaan ja osakepääoma oli ainoastaan 1,080,000 markkaa, tarvittiin kuitenkin lisäksi 1,800,000 markan suuruinen laina, ja yhtiö anoi, että kaupunginvaltuusto myöntäisi tämän määrän kuoletuslainana kunnan varoista. Anomuksesta antamassaan lausunnossa sosialilautakunta puolsi sen hyväksymistä sekä huomautti, että vuoden menosääntöön yleishyödyllisille rakennusyrityksille myönnettäviä kuoletuslainoja varten merkitystä määrarahasta oli käytettävää 1,493,000 markkaa. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ täydellisesti yhtyen lautakunnan tekemään ehdotukseen

myöntää Asunto-osakeyhtiö Töölönkatu 19:lle 1,800,000 markan suuruisen kuoletuslainan ehdolla, että yhtiö sai nostaa lainan vasta sittenkuin sen yhtiöjärjestys, huomioon ottaen eräät sosialilautakunnan sen ehdotukseen tekemät muutokset, oli vahvistettu;

osoittaa mainitusta määrästä 1,493,000 markkaa talousarvion tililtä Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyrityksille sekä loput, 307,000 markkaa, etuantina vuoden 1925 menosäännön vastaavalta tililtä;

että lainasta oli suoritettava korko, joka $1\frac{1}{4}$ %:lla alitti Suomen pankin kulloinkin voimassa olevan alimman diskonttokoron, sekä kuoletusmaksua $\frac{3}{4}$ % alkuperäisestä lainamäärästä; sekä

antaa rahatoimikamarin toimeksi hankkia lainan vakuudeksi kiinnityksen XIV kaupunginosan korttelissa n:o 462 olevaan Töölönkadun tonttiin n:o 19 sekä sillä oleviin rakennuksiin huomioon ottaen, että mainitulla kiinnityksellä oli etuoikeus lähinnä valtiovarainministeriön valtion varoista myöntämän lainan kiinnityksen jälkeen sekä ennen sosialiministeriön edellä mainitusta valtion menosäännän määrarahasta myöntämän lainan kiinnitystä.

Rakennuslainain täyteläkaus. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ mennä kau-

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 47 §. — ²⁾ S:n 26 p. marrask. 17 §. — ³⁾ S:n 7 p. toukok. 18 §; vrt. tätä kert. siv. 101.

kaupungin puolesta täytetakaukseen niistä 975,000 markan ja 195,000 markan suuruisista lainoista, jotka Helsingin säästöpankki tällaisin edellytyksin aikoi myöntää Asunto-osuuskunta Voitolle r. l. ja Asunto-osakeyhtiö Tyynille. Rahatoimikamarin tehtäväksi määrättiin¹⁾ ryhtyä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1:n osakkeiden merkintä. Sosialilautakunta ilmoitti, että arkkitehti A. Toivonen ja lautakunnan sihteeri arkkitehti A. Eriksson olivat tehneet aloitteen yleishyödyllisen rakennusyhtiö-
män muodostamiseksi, jonka tarkoituksena olisi rakentaa kortteleihin 543 ja 544 kaksi huokeata ja terveydellisessä suhteessa tyydyttävää pienasuntoja sisältävää asuintaltoa. Yritys oli suunniteltu rahoitettavaksi seuraavalla tavalla: lainaa vakuutusosakeyhtiö Kalevalta 2,180,000 markkaa, yleisistä varoista 1,335,000 markkaa, kunnan varoista 801,000 markkaa, osakepääoma 1,068,000 markkaa sekä 178,000 markkaa, mikä määrä oli aiottu saatavaksi kokoon siten, että tulevat vuokralaiset rakennusajan kuluessa eräänlaisena sisäänkirjoitusmaksuna suorittaisivat 1,000 markkaa huonetta kohden. Yhtiön osakkeet merkitsisi aluksi kaupunki, mutta vuokralaiset lunastaisivat ne 5 vuoden kuluessa maksamalla kuukausittain lyhennyistä 100 markkaa huonetta kohden. Sosialilautakunnan tekemästä esityksestä, jota rahatoimikamari puolsi, kaupunginvaltuusto päätti²⁾ oikeuttaa edellämainitun rakennusyhtiön ottamaan nimekseen Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1 — Helsingfors stads byggnadsaktiebolag n:o 1 ja pitämään sitä niin kauan kuin osake-enemmistö oli kaupungin hallussa, sekä merkitä yhtiössä 175 6,000 markan suuruisia osaketta, vastaten yhteensä 1,050,000 markkaa, mistä määrästä 1,000,000 markkaa osoitettiin menosääntöön tililtä Osakkeiden merkittämistä varten pienasunto-osakeyhtiöissä ja 50,000 markkaa valtuuston käyttövaroista Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta. Rahatoimikamari oikeutettiin ryhtymään päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Poliklinikkain avustaminen. Lääketieteenlisensiaatti M. Vannaksen ilmoitettua, että hänellä oli aikomuksena perustaa pääasiallisesti kaupungin kansakoulujen ja kansanlastentarhain oppilaille sekä lastensuojelulautakunnan huostaansa ottamille lapsille aiottu silmäpoliklinikka sekä anottua tarkoitukseen avustusta kaupungin varoista ja tervedenhoitolautakunnan ja rahatoimikamarin antamissaan lausunnoissa puollettua mainittua anomusta kaupunginvaltuusto päätti³⁾

merkitä vuoden 1925 menosääntöön 26,000 markan suuruisen määrärahan lääketieteenlisensiaatti M. Vannaksen aikoman silmäpoliklinikan kannattamiseksi; sekä

luovuttaa kolme huonetta kaupungin omistamasta Kaisaniemenkadun 3:ssa sijaitsevasta osakehuoneistosta vuoden 1925 alusta toistaiseksi maksuttomasti mainitun poliklinikan käytettäväksi terveydenhoitolautakunnan ohjeiden mukaan ja sillä ehdolla, että lääketieteenlisensiaatti Vannas korvasi kaupungille huoneissa kulutetun lämmön, valaistuksen ja veden 1,600 markalla vuodessa.

Tässä yhteydessä rahatoimikamari ilmoitti, että kamari vuoden menosääntöön Kalliossa olevaa silmäpoliklinikkaa varten merkitystä määrärahasta oli osoittanut 12,000 markkaa tutkimus- ja hoitovälineiden hankkimiseksi lääketieteenlisensiaatti Vantaan aikomaan poliklinikkaan, kuitenkin edellyt-

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 18 §; vrt. tätä kert. siv. 101. — ²⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 49 §; ks. myös tätä kert. siv. 102. — ³⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 22 §.

täen, että kaupunginvaltuusto hyväksyi kamarin esityksen puheenaolevan klinikan kannattamisesta.

Terveystieteidenlaitoksen valtuustolle lääketieteellisensiaatti Th. Weberin kirjallisesti esitetyn tarjouksen pitää edelleen voimassa kaupungin avustamaa korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikkaansa sekä pitää voimassa kaupungin kansakoulujen ja kansanlastentarhojen oppilaille aiottua poliklinikkaa mainitunlaatuisten tautien hoitoa varten, ehdolla että kaupunki luovuttaisi maksuttomasti tarkoitukseen huoneiston sekä myöntäisi määrätyn vuotuisen apurahan. Sekä lautakunta että rahatoimikamari katsoivat tehdyn tarjouksen hyväksymistä kaupungin edun mukaiseksi, minkä ohessa kamari ilmoitti, että lääketieteellisensiaatti Weber saattoi mainittuun tarkoitukseen käyttää samoja Kaisaniemenkadun talossa n:o 3 sijaitsevia huoneita, jotka aikaisemmin oli luovutettu ¹⁾ silmäpoliklinikalle. Kamarin asiasta tekemään esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ²⁾

merkitä vuoden 1925 menosääntöön 44,000 markan suuruisen määrärahan lääketieteellisensiaatti Th. Weberin korva-, nenä- ja kurkkupoliklinikan avustamiseksi; sekä

luovuttaa kolme huonetta kaupungin omistamasta Kaisaniemenkadun talossa n:o 3 sijaitsevasta osakehuoneistosta vuoden 1925 alusta mainitulle poliklinikalle maksuttomasti käytettäväksi terveydenhoitolautakunnan ohjeiden mukaan ja ehdolla, että lääketieteellisensiaatti Weber korvasi kaupungille veden, lämmön ja valaistuksen kulutuksesta aiheutuvat kustannukset vuosittain 2,400 markalla.

Lääketieteellisensiaatti E. Kuhlefeltin ilmoitettua, että hänen Eiran sairaalassa voimassapitämänsä silmäpoliklinikka oli irtisanottu muuttamaan tammikuun 1 p:nä 1925, minkä johdosta kysymys sen lakkauttamisesta tai siirtämisestä muuante oli ratkaistava, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esityksestä, jota rahatoimikamari oli kannattanut, maksutta luovuttaa Marian sairaalasta lääketieteellisensiaatti Kuhlefeltin voimassapitämälle silmäpoliklinikalle huoneiston sekä lämmön, valaistuksen, veden, linavaatteet, pesun, siivoamisen y. m. sekä myöntää lääketieteellisensiaatti Kuhlefeltille mainitun poliklinikan voimassapitoon 22,000 markan avustuksen sekä sen lisäksi poliklinikassa käyneiden potilaiden sairaalahoitoa sekä konekalujen muuttoa, paikoilleenpanoa, ostoa ja kunnossapitoa varten 8,000 markan määrärahan merkittäväksi vuoden 1925 menosääntöön.

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustaminen. Kaupunginvaltuuston menosääntöön merkittyjen yleishyödyllisten yritysten ja laitosten sekä hyväntekeväisyysseurojen avustamäärärahan jakamista varten asettama valiokunta ilmoitti ⁴⁾, että anottujen avustusten kokonaismäärä nousi 1,153,954: 80 markkaan, jota vastoin käytettävissä olevia määrärahoja oli kaikkiaan ainoastaan 700,000 markkaa. Valiokunnan oli sentähden täytynyt asettaa epäavalle tai ankarasti tinkivälle kannalle niihinkin anomuksiin nähden, joiden tarkoitus oli valiokunnasta näyttänyt kannatusta ansaitsevalta. Tässä oli valiokunta katsonut olevan noudattaminen puheenalaisten avustusten jakamisessa aikaisemmin sovellettua periaatetta, nimittäin, että määrärahoja oli etusijassa myönnettävä niille yrityksille ja laitoksille, jotka jo olivat toiminnassa ja joiden toiminnan jatkaminen edellytetyn apurahan saamatta jäämisen johdosta voi joutua uhanalaiseksi, ja näistä etusijassa niille,

¹⁾ Ks. ylempänä — ²⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 23 §. — ³⁾ S:n 12 p. marrask. 15 §. —

⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1.

joita kunta oli aikaisemmin avustanut, jota vastoin suunniteltujen uusien yritysten ja laitosten ei yleensä ollut katsottu voivan tulla huomioon otetuiksi. Toimeenpannessaan anottujen määrärahein välttämätöntä supistamista, oli valiokunta niinkään koettanut mahdollisimman vähän tinkiä lastenhoito-tarkoituksiin sekä kesätyöskentelyn hankkimiseksi lapsille ja nuorisolle pyydettyistä avustuksista. Koska eräiden aikaisemmin avustettujen yritysten johtokunnat tällä kertaa eivät olleet anoneet avustusta, voi valiokunta kuitenkin entistä suuremmassa määrässä puoltaa sekä ennen myönnettyjen määrärahin korottamista että myöskin uusien määrärahein myöntämistä.

Valiokunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ seuraavat avustukset:

Helsingfors svenska folkhögskola nimisen opiston toimikunnalle koulun voimassapitoon	Smk	4,000: —
Helsingin kuuromykkäyhdistykselle kuuromykkäin keskuudessa suoritettavaa kansanvalistustyötä varten	»	1,000: —
Kamratförbundet Fylgialle sen oppikursseja varten	»	6,000: —
Arbetets vänner-yhdistykselle (emäyhdistykselle ja Sörnäsin haaraosastolle) lasten kesätyöskentelyä varten ..	»	3,000: —
Helsingin nuorten naisten kristilliselle yhdistykselle tyttöjen työtuvan voimassapitoon	»	10,000: —
Yhdistykselle Svenska kristliga föreningen av unga män i Helsingfors	»	12,000: —
Helsingin nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle alaikäisten katumyyjäin puutarhatöitä, urheilua ja kerhotoimintaa sekä joutilaiden poikain työvälistystoimistoa varten	»	25,000: —
Helsingin opettajaliiton puutarhatoimikunnalle koulu-puutarhain ylläpitämiseksi	»	12,000: —
Finlands svenska skolungdomsförbund-liitolle sen Bromarvissa olevaa kesäsiirtolaa varten	»	5,000: —
Finlands allmänna svenska folkskolläro- och -lärrindeförening nimisen yhdistyksen Helsingin piirille lasten kesätyöskentelyä varten	»	9,000: —
Valkonauha-yhdistykselle sen tyttökodin voimassapitoon	»	20,000: —
Helsingin poikakoti-säätiölle sen poikakodin ylläpitämiseksi	»	12,000: —
Lasten työkotiyhdistykselle	»	100,000: —
Helsingin rouvasväenyhdistykselle sen lastenkodin voimassapitoon	»	8,000: —
Neiti T. Soldanille Grankullan lastenhoito-opiston voimassapitoon	»	15,000: —
Yhdistykselle Koteja kodittomille lapsille lasten vastaanottokodin ylläpitämiseksi	»	15,000: —
Risatautisten lasten parantola-yhdistykselle Högsandin parantolan voimassapitoon	»	20,000: —
Maitopisara-yhdistykselle maidon ostoon lapsille ja äideille	»	60,000: —
Suomen lastenhoidon edistämisyhdistykselle	»	50,000: —

¹⁾ Valt. pöytäk. 28. p. toukok. 12 §.

Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin kaupungin osastolle Suvilahden kasarmissa asuvien lasten kerhotoimintaa varten	Smk	10,000:—
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitolle:		
kerhotyötä varten	»	10,000:—
kouluhoitajatar toimintaa varten	»	10,000:—
kesäsiirtolalle heikkoja ja sairaalloisia kansakoulu- lapsia varten	»	10,000:—
huoltolaa ja huoltosisartointaa varten	»	12,000:—
Valkonauha-yhdistykselle Espoossa olevan tyttöjen vastaanottokodin voimassapitoon	»	8,000:—
Martta-yhdistyksen Helsingin osastolle	»	2,000:—
Helsingin taloustyöntekijäin yhdistykselle sen talous- työntekijäkodin (palvelijatar kodin) voimassapitoon	»	10,000:—
vapaapaikan voimassapitoon Lepopirtissä	»	5,000:—
Suomen vankeusyhdistykselle	»	3,000:—
Helsingin työväenyhdistykselle sen lainakirjaston täy- dentämiseksi	»	6,000:—
Lastentarhain kesäsiirtolayhdistykselle	»	35,000:—
Fredrikserin lastenseimen toimikunnalle lastenseimen voimassapitoon	»	12,000:—
Helsingin Mariayhdistykselle iäkkäiden palvelijattarien kodin voimassapitoon	»	15,000:—
Helsingin kaupunkilähetykselle	»	30,000:—
Pelastusarmeijalle sen sosialista toimintaa varten ..	»	50,000:—
Helsingin sokeainyhdistykselle työaineiden hankkimi- seen ja työnvälitystoimintaa varten	»	12,000:—
Brage-yhdistykselle sen leikkelekokoelmaa varten ..	»	5,000:—
Suomen merimieslähetykseseuralle sen toimintaa varten merimiesten hyväksi	»	15,000:—
Helsingin kasvatusopilliselle talouskoululle talousope- tuskurssien järjestämistä varten	»	25,000:—
Helsingin kansankonservatoriolle sen toimintaa varten ..	»	12,000:—
Helsingin raittiusseuralle	»	6,000:—
Alkoholistiparantola Turvalle Helsingin kaupungista kotoisin olevien varattomien alkoholistien hoitoa varten ..	»	10,000:—
	Yhteensä Smk	700,000:—

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti:

että ne yhdistykset, seurat ja yksityiset henkilöt, joille apurahoja myönnettiin, varain asianmukaiseen käyttöön nähden oli alistettava semmoisen valvonnan alaisiksi, mikä säädettiin kaupunginvaltuuston marraskuun 25 p:nä 1913 vahvistamissa kaupungille tulevain juovutusjuomavoittovarain käytössä noudatettavaa menettelyä koskevissa säännöissä, siten, että

Helsingin kuuromykkäyhdistys, Helsingfors svenska folkhögskola nimisen opiston toimikunta, Kamratförbundet Fylgia, Brage-yhdistys ja Finlands svenska skolungdomsförbund ovat ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan alaiset;

Arbetets vännar yhdistys, Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys, Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys, Svenska kristliga föreningen av unga män i Helsingfors, Helsingin opettajaliiton puutarhatoimikunta, Fin-

lands allmänna svenska folkskolläro- och lärarinneförening yhdistyksen Helsingin piiri, Valkonauha-yhdistys lastenkotinsa puolesta, Helsingin poikakotisäätiö, Lasten työkotiyhdistys, Rouvasväenyhdistys, neiti T. Soldan Grankullan lastenhoito-opistonsa puolesta, Koteja kodittomille lapsille yhdistys sekä Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin kaupungin osasto ovat lastensuojelulautakunnan alaiset;

Risatautisten lasten parantolayhdistys, Maitopisara-yhdistys, Lastenhoidon edistämisyhdistys, Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto huoltolan ja huoltosisartoinnin puolesta sekä Alkoholistiparantola Turva ovat terveydenhoitolautakunnan alaiset;

Valkonauha-yhdistys suojelutoiminnan puolesta, Helsingin kasvatuspillinen talouskoulu, Martta-yhdistyksen Helsingin osasto, Helsingin taloustyöntekijäin yhdistys, Suomen vankeusyhdistys, Suomen merimieslähetysseura sekä Helsingin työväenyhdistys ovat sosialilautakunnan alaiset;

Lastentarhain kesäsiirtolayhdistys sekä Fredriksperin lastenseimen toimikunta ovat kansanlastentarhain johtokunnan alaiset;

Helsingin Mariayhdistys, Helsingin sokeainyhdistys, Pelastusarmeija ja Helsingin kaupunkilähetys ovat köyhäinhoitolautakunnan alaiset;

Helsingin kansankonservatorio on musiikkilautakunnan alainen; sekä Helsingin raittiusseura on raittiuslautakunnan alainen;

että lisäehtoina seuraavain avustusten nauttimiseen nähden säädetään asianomaisten avustuksensaajain noudatettavaksi:

Finlands svenska skolorngdomsförbund yhdistyksen: että liitto tulevana kesänä varaa 10 köyhälle, Helsingistä kotoisin olevalle alkeiskoulun oppilaalle tilaisuuden kuukauden kesäoleskeluun kesäsiirtolassaan Bromarvissa;

Risatautisten lasten parantolayhdistyksen: että yhdistyksen tulee ensi kesänä ainakin 3½ kuukauden ajaksi luovuttaa vähintään seitsemän maksutonta sijaa Högsandin parantolassa köyhäinhoitolautakunnan sinne ehdottamille lapsille;

Helsingin työväenyhdistyksen: että sen kirjaston täydentämiseksi myönnetty määräraha käytetään ammattikirjallisuuden ostoon; sekä

kaikkien hakijain, jotka vastaavaa korvausta saamatta myönsivät tarvitseville henkilöille apua, että niiden, samalla kuin niiden oli sopivissa tapauksissa tehtävä ero kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttivien ja muiden täällä oleskelevien henkilöjen välillä, tuli jokaisessa eri tapauksessa köyhäinhoitohallituksen rekisteritoimistosta hankkia tarkka tieto avunanojan oloista ja sitä mukaa kuin avustusta muodossa tai toisessa annettiin, ilmoittaa se toimistoon rekisteröitäväksi, samoin kuin avustusten myöntämiseen ja käytön valvontaan nähden alistua niihin määräyksiin, joita köyhäinhoitohallitus tai asianomainen lautakunta voi katsoa tarpeelliseksi antaa; sekä että asianomaisille johto- ja lautakunnille annettaisiin kaupunginvaltuuston edellä kerrotusta päätöksestä tieto niiden asiana oleviin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

Evätty anomus avustuksen myöntämisestä oppikoululle. Osakeyhtiö Helsingin yhteiskoulu ja reaalilukion tekemän anomuksen saada avustusta kunnan varoista yhtiön voimassapitämälle oppilaitokselle kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁾.

Evätty anomus avustuksen myöntämisestä suunnitellulle ammattiopetuslaitokselle. Kaupunginvaltuusto epäsi ²⁾ valaja J. G. Karlsonin tekemän anomuksen kaupungin avustuksen myöntämisestä oman talon hankkimiseksi

¹⁾ Valt. pöytäk. 15 p. lokak. 31 §. — ²⁾ S:n 17 p. jouluk. 26 §.

laitokselle, joka hakijalla oli tarkoitus perustaa ja jossa anneltaisiin käytännöllistä opetusta metallitöissä. Samaten valtuusto epäsi ¹⁾ vaihtopuolisen anomuksen, että kaupunki luovuttaisi mainittuun tarkoitukseen tontin sekä menisi takaukseen 100,000 markan pankkiuotosta.

Kunnan työntekijäin eläkesääntö. Kaupunginvaltuusto otti käsiteltäväkseen rahatoimikamarin vuonna 1923 valtuustolle lähettämän, mutta silloin pöydälle pannun ²⁾ ehdotuksen kunnan työntekijäin eläkesäännöksi ³⁾. Ehdotukseen sisältyvät eri pykälät hyväksyttiin ⁴⁾ erinäisin valmisteluvaliokunnan tekemin pienehköin muutoksin ja lisäyksin, kuitenkin lukuun ottamatta kahta pykälää, jotka palautettiin ⁴⁾ mainittuun valiokuntaan, jonka niitä laatiessaan tuli kiinnittää huomiota valtuustossa tehtyyn ehdotukseen eläkkeen myöntämisestä eräissä määrättyissä tapauksissa anomuksesta ja harkinnan jälkeen työntekijälle, joka häntä kaupungin työssä kohdanneen tapaturman johdosta oli saanut ruumiinvamman tai taudin ja jonka sen johdosta oli pakko erota kaupungin palveluksesta, vaikka hänellä ohjesäännön mukaan ei ollut eläkeoikeutta. Valmisteluvaliokunnan suorittama tämän tehtävän kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ lopullisesti hyväksyä Helsingin kaupungin työntekijäin eläkesääntöehdotuksen.

Jo myönnettujen kunnallisten eläkkeiden järjestely. Kaupunginvaltuuston kehoituksesta ⁶⁾ rahatoimikamari lähetti valtuustolle tarkistetun ehdotuksen yksityisten kunnallisten eläkkeennauttijain eläkemääriksi ja esitti tässä yhteydessä, että valtuusto järjestelisi uudestaan eräiden henkilöiden eläkemäärät, jotka olivat jääneet pois sittemmin hyväksytyyn uuden eläkeohjesääntöehdotuksen ⁷⁾ oheen liitetystä luettelosta. Kamarin esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾

että rahatoimikamarin esitykseen nykyjään maksettavien kunnallisten eläkkeiden järjestelystä ⁷⁾ liitetyissä tauluissa mainittujen eläkkeiden tuli vuoden 1924 alusta vuoden 1926 loppuun saakka tai kunnes valtuusto toisin päättäisi, samoin kuin kunnallisten palkkojenkin seurata Helsingin virallisten elinkustannusindeksilukujen vaihteluita, jolloin ne, kun IV palkka-asteikkoa sovellettiin, maksettaisiin taulukoissa tätä asteikkoa osoittavin summin (4:s numerosareke lopusta), huomioonottamalla edellä ehdotetut muutokset, ja muita palkka-asteikkoja sovellettaessa korotettaisiin tai alennettaisiin näistä määristä kulloinkin $8\frac{1}{3}$, $16\frac{2}{3}$ ja 25 %;

antaa rahatoimikamarille tehtäväksi kaupunginvaltuuston vahvistamien uusien eläkesääntöjen mukaisesti järjestää kaupunginpalvelija J. Hytöselle ⁹⁾ ja työmies T. Jokiselle ¹⁰⁾ myönnettyt eläkkeet, edelliselle vuoden 1924 alusta ja jälkimmäiselle helmikuun 1 p:stä 1923 lähtien, ollen Jokiselle vuoden 1923 helmikuun 1:sen ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta maksettava lisäys osoitettava vuoden 1924 eläkemäärärahasta; sekä

korottaa työmiehenleski A. Karlssonille ja siivoojatar K. Karhuselle myönnettyt ylimääräiset eläkkeet siten että ne IV asteikkoa noudattaen olisivat edellisen vuoden 1924 alusta 275 markkaa ja jälkimmäisen lokakuun 1 p:stä 1923 lähtien 200 markkaa kuukaudessa, minkä ohessa nämä eläkkeet liukuisivat sillä tavoin kuin ylempänä on mainittu, ja oli Karhuselle vuoden 1923 loka-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 26 §.—²⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 103. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 21. vuodelta 1923, liite I. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 9 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. maalisk. 11 §; ks. myös kunnall. asetuskok. siv. 13. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 79. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 26 vuodelta 1923. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 4 §. — ⁹⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 113. — ¹⁰⁾ Ks. tätä kert. os. II.

kuun 1:sen ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta maksettava lisäys osoitettava vuoden 1924 eläkemäärärahasta.

Eväytyjä anomuksia eläkkeen korottamisesta. Ent. kaupunginpalvelijan A. W. Nybergin tekemän anomuksen hänen eläkkeensä korottamisesta kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁾, koska hakijan eläke tulisi järjestettäväksi valtuuston vahvistaman uuden eläkeohjesäännön ²⁾ mukaisesti.

Samasta syystä ei myöskään ent. kansakoulunopettajan O. Dannholmin anomus hänen eläkkeensä korottamisesta aiheuttanut ³⁾ toimenpidettä valtuuston taholta.

Myönnettyjä elinkautiseläkkeitä. Tehtyjen anomusten johdosta kaupunginvaltuusto myönsi seuraaville henkilöille elinkautiseläkkeitä maksettavaksi liukuvan asteikon mukaan alla mainituin vuotuisin määrin IV palkkaasteikkaa noudatettaessa:

ulosottoapulaisen leskelle A. Helinille 2,400 markkaa, lokakuun 15 p:stä lukien ⁴⁾);

ent. rahatoimikamarin asiamiesosaston konttorikirjurille G. Kuhlefeldille 3,600 markkaa, huhtikuun 1 p:stä lukien ⁵⁾);

ent. kulkutautisairaalan yövahdille K. A. Rehnströmille 3,000 markkaa, lokakuun 15 p:stä lukien ⁶⁾);

ent. Humaliston sairaalan sairaanhoitajattarelle E. Rydmanille 6,888 markkaa, heinäkuun 1 p:stä lukien ⁷⁾);

ent. kansakoulunopettajalle V. Reimalle 13,200 markkaa, syyskuun 1 p:stä 1922 lukien ⁸⁾);

kansakoulun siivojattarelle K. Karhuselle 2,400 markkaa, lokakuun 1 p:stä 1923 lukien ⁹⁾);

ent. palvelijattarelle M. Kononoffille 2,400 markkaa, lokakuun 1 p:stä lukien ¹⁰⁾);

lampunsytyttäjänleskelle E. K. Lindholmille 3,600 markkaa, lukien kesäkuun 1 p:stä ¹¹⁾);

ent. puhtaanapitolaitoksen ajomiehelle O. Karjalaiselle 5,136 markkaa helmikuun 1 p:stä lukien ¹²⁾);

ent. puhtaanapitolaitoksen ajomiehelle G. R. Silénille 5,712 markkaa, joulukuun 1 p:stä 1923 lukien ¹³⁾);

ent. puhtaanapitolaitoksen työläiselle E. J. Packalénille 4,068 markkaa, tammikuun 1 p:stä lukien ¹⁴⁾);

työläisenleskelle K. W. Maneliukselle 3,600 markkaa ¹⁵⁾);

työläisenleskelle A. Vauhkoselle 2,400 markkaa, kesäkuun 1 p:stä lukien ¹⁶⁾).

Myönnettyjä lisäeläkkeitä. Rahatoimikamari oli myöntänyt ¹⁶⁾ rakennuskonttorin puisto-osaston ent. työläiselle K. A. Antmanille, jonka sairauden takia oli ollut pakko erota kaupungin palveluksesta, ennenkuin hän oli palvelut täyden eläkkeen saamiseksi vaadittavaa määrää palvelusvuosia, ohjesäännön mukaisen lyhennetyt eläkkeen. Kamarin esityksestä kaupunginvaltuusto katsoen Antmanin korkeaan ikään ja sairaalloisuuteen sekä pitkään palvelusaikaan kaupungin töissä päätti ¹⁷⁾ myöntää hänelle lyhennetyt eläkkeen lisäksi vakinaista elinkautista lisäeläkettä 240 markkaa vuodessa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 23 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 79. — ³⁾ Valt. pöytäk. 15 p. lokak. 33 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. helmik. 15 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. marrask. 26 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. syysk. 30 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. lokak. 25 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. tammik. 17 § ja 2 p. huhtik. 4 §. — ⁹⁾ S:n 15 p. lokak. 27 §. — ¹⁰⁾ S:n 28 p. toukok. 20 §. — ¹¹⁾ S:n 7 p. toukok. 25 §. — ¹²⁾ S:n 7 p. toukok. 24 §. — ¹³⁾ S:n 7 p. toukok. 23 §. — ¹⁴⁾ S:n 16 p. huhtik. 18 §. — ¹⁵⁾ S:n 12 p. marrask. 27 §. — ¹⁶⁾ Ks. tätä kert. os. II. — ¹⁷⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 28 §.

Ent. kaupunginpalvelija J. Hytönen, joka nautti ¹⁾ kunnan eläkettä loka-kuun 1 p:stä 1923 lukien, oli rahatoimikamarilta anonut päästä osalliseksi siitä lisäeläkkeestä, jonka kaupunginvaltuusto oli myöntänyt ²⁾ kaupungin eläkkeennauttijoille vuodelta 1923 ja joka erehdyksestä oli jäänyt hänelle suorittamatta. Kamarin puolettua anomusta kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ sen, osoittaen tarvittavan määrän, 756 markkaa, menosäännön tililtä Vuoden varrella lisäksi tulevat uudet eläkkeet ja apurahat.

Erehdyksestä maksetun liian suuren eläkemäärän anteeksi antaminen. Ent. sairaanhoitajatar I. Dahlström, jolle rahatoimikamarissa tehdyn laskuvirheen johdosta kesäkuusta 1920 syyskuuhun 1923 oli maksettu eläkettä 4,000 markkaa liikaa, vapautettiin ⁴⁾ velvollisuudesta suorittaa takaisin mainittu liikamäärä. Päätös tehtiin edellyttäen että rahatoimikamari oli ryhtyvä säädettyyn kurinpidolliseen menettelyyn sitä virkamiestä vastaan, joka oli syypää edellämäinnittuun virheelliseen maksun suoritukseen.

Myönnetty avustus. Rakennuskonttorin työläiselle T. Jokiselle myönnettiin ⁵⁾ ylimääräistä elinkautisavustusta 3,600 markkaa vuodessa, laskettuna syyskuun 1 p:stä 1923.

Evätty avustusanomus. Leski E. Koivumäen tekemän anomuksen avustuksen myöntämisestä sen johdosta että hänen miesvainajansa oli ollut puhtaanapitolaitoksen palveluksessa kaupunginvaltuusto epäsi ⁶⁾.

Opintomatkastipendejä varten myönnetyn määrärahan käyttö. Rahatoimikamari valtuutettiin ⁷⁾ jakamaan menosääntöön Sekalaisten menojen pääluokan kohdalle opintomatkastipendejä varten merkitty 150,000 markan suuruisen määräraha.

C. F. Ekholmin rahastosta myönnettyt matka-apurahat. Rahatoimikamarin julistettua neljä 2,150 markan suuruista matka-apurahaa haettavaksi C. F. Ekholmin stipendirahastosta kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ antaa puheena-olevat apurahat seuraaville henkilöille: veistonopettaja L. Keinäselle, ompelijatar H. Pohjolalle, teknikko L. Saarelle ja mekanikko T. Törröselle.

Kaupungille lahjoitetun veistoksen vastaanottaminen. Sittenkuin taidekauppias G. Stenman oli tarjonnut kaupungille lahjaksi kuvanveistäjä V. Aalosen valmistaman marmoriveistoksen »Kahlaava nainen», päätti ⁹⁾ kaupunginvaltuusto ottaa vastaan mainitun taideteoksen sekä julkilaisua lahjoittajalle kiitollisuutensa lahjoituksesta. Rahatoimikamari sai toimekseen ⁹⁾ antaa ehdotuksen veistokuvateoksen vastaisesta sijoituksesta.

G. W. Hyvösen rahaston käyttö. Sittenkuin aviopuolisot G. W. ja M. H. Hyvönen keskinäisellä testamentilla olivat lahjoittaneet ¹⁰⁾ kaupungille osan yhteisestä pesästään kodin perustamiseksi hätää kärsiville sekä suomen- että ruotsinkielisille lapsille ja kauppias Hyvönen sittemmin oli kuollut, oli rahatoimikamari laillisessa järjestyksessä valvonut testamentin, ja oli kaupungin osalle tämän jälkeen toimitetussa pesänjaossa ¹¹⁾ tullut omaisuutta yhteensä 1,680,793: 56 markan arvosta. Rahatoimikamari asetti tämän jälkeen komitean, jonka tuli antaa ehdotus edellämäinnittujen varain käyttämisestä aiotuun tarkoitukseen ja valitsi komiteaan ens. kaupunginlääkäarin F. Hisingerin, rouva M. Hyvösen, arkkitehti K. Hård af Segerstadin, köyhäinhuoltolautakunnan toimitusjohtajan H. Myhrbergin, lastensuojelulautakunnan

¹⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 113. — ²⁾ S:n siv. 76. — ³⁾ Valt. pöytäk. 27 p. helmik. 13 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. tammik. 30 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. tammik. 18 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. syysk. 31 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. maalisk. 18 §. — ⁸⁾ S:n 10 p. syysk. 8 §. — ⁹⁾ S:n 15 p. lokak. 10 §. — ¹⁰⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 128. — ¹¹⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 242.

puheenjohtajan professori M. Ruuthin ja työnvälitysneuvoja T. Uskin. Asian käsittelyn pohjana olivat komitealla ennen kaikkea testamentin määräykset, mutta kun ne eivät olleet kyllin selvät, hankki komitea lisäselvityksen testamentin todistajilta, jotka antamassaan todistuksessa ilmoittivat testamentintekijän tahdon olleen, että testamentissa tarkoitettu lastenkoti sijoitettaisiin Kotkankadun taloon n:o 14 ja että siihen otettavat lapset saisivat oleskella kodissa, kunnes olivat läpikäyneet täydellisen kansakoulun, sekä testamentintekijän toivomuksenaan lausuneen, ettei kaupungille tulevia kiinteistöosakkeita myytäisi, vaan että ne jäisivät kaupungin omaisuudeksi ja niiden tuottama voitto käytettäisiin puheenaolevan lastenkodin hyväksi. Seuraavassa esitettyä ehdotusta laatiessaan komitea oli ottanut huomioon testamentintekijän tahdon ja toivomuksen.

Komitean esityksestä ja rahatoimikamarin siihen määrämänä rakennuskonttori yksissä neuvoin lastensuojelulautakunnan lääkärin R. Granholmin kanssa laati ehdotuksen ¹⁾ 27 à 30 lapselle aiotun lastenkodin perustamiseksi puheenaolevalla tontilla sijaitsevaan kivitalloon, pääasiassa ens. kaupunginlääkäriin laatiman luonnoksen mukaisesti. Sitäpaitsi komitea laati ehdotukset lastenkodin hallinnon järjestämiseksi ¹⁾ sekä kodin johtokunnan johtosäännöksi.

Ehdotuksesta antamassaan lausunnossa ²⁾ lastensuojelulautakunta valitti sitä, etteivät lahjoituskirjan määräykset tehneet mahdolliseksi kipeästi kaivatun pientenlastenkodin perustamista. Huoneisto oli sitäpaitsi aiottuun tarkoitukseen sopimaton. Kuitenkin lautakunta katsoi, että lahjoittajan toivomukset oli otettava huomioon ja puolsi pääasiassa komitean ehdotusta. Myöskin rahatoimikamari omaksui kaikissa pääkohdissa komitean esiintuomat näkökohdat. Kaikki asian johdosta syntyneet asiakirjat lähetettiin tämän jälkeen kaupunginvaltuustolle, joka täydellisesti yhtyen rahatoimikamarin tekemään ehdotukseen päätti ³⁾

perustaa kaupungille lahjoitettuun taloon n:o 14 Kotkankadun varrella komitean laatiman suunnitelman mukaisen aviopuolisoiden G. W. ja M. H. Hyvösen lahjoitusvaroilla ylläpidettävän lastenkodin, jonka hoidokit kasvatettaisiin kodissa pienokaisista kunnes olivat läpikäyneet täydellisen kansakoulun, sekä että tämä laitos alkaisi toimintansa heti sitä varten sisustettavan huoneiston valmistuttua;

määrätä rakennuskonttorin huoneiston järjestämiseksi sanotulle laitokselle toimittamaan laatimassaan kustannusarviossa ehdottamansa työt 222,000 markkaan arvioiduin kustannuksin;

käyttää näiden töiden kustannusten suorittamiseen aviopuolisoiden Hyvösen kaupungille lahjoittamain rahavarain ja kiinteistöosakkeiden tuoton kuluvalta vuodelta sekä ottaa puuttuvan määrän rahaston pääomasta.

Testamenttilahjoituksia. Rahatoimikamarin ilmoitettua, että kauppaneuvos J. Tallberg-vainajan oikeudenomistajat hänen vuonna 1921 tekemänsä testamentin mukaisesti olivat jättäneet kamarille 500,000 markkaa, joista 300,000 markkaa oli lisättävä testamentintekijän vuonna 1917 perustamaan rahastoon Bertha Maria Tallbergin säätiö sekä 200,000 markkaa hänen samaan aikaan perustamaansa rahastoon Pro Helsingfors, päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto kirjelmässä julkilausua kauppaneuvos Tallbergin kuolinpesälle kaupungin kiittolisuuden lahjoituksesta.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 20, liite I. — ²⁾ S:n s:n liite II. — ³⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 5 §; ks. myös tätä kert. siv. 146. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 28 p. toukok. 8 §.

Kaupungille lahjoitettujen varain käyttö. Huomauttaen, ettei hänellä, sairaalloinen ja vanha kun oli, ollut muita tuloja kuin hänen sisarensa kaupungille lahjoittamasta ¹⁾ aviopuolisoiden Bergmanin lahjoitusrahastosta suoritettu 125 markan suuruinen kuukausiavustus, oli mekanikko A. E. H. Rönnholm rahatoimikamarilta anonut, että mainittua avustusta korotettaisiin. Rahatoimikamarin asiasta tekemän ehdotuksen hyväksyen kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että puheenaolevan rahaston koko korko maksettaisiin mekanikko Rönnholmille hänen jäljelläolevana elinaikanaan vuoden 1924 alusta lukien.

Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, että Boguscheffsky-puolisojen marraskuun 3 p:nä 1877 laatimalla testamentilla Helsingin kaupungin kansakouluille lahjoittamista varoista muodostettaisiin rahasto, jonka korot vuosittain jaettaisiin tasan suomenkielisten ja ruotsinkielisten kansakoulujen kesken käytettäväksi kesävirkestyksen kustantamiseksi kansakoulujen varattomille oppilaille.

Lastensuojelulautakunta, joka nosti Adolf Holmgrenin lahjoitusrahaston korot ¹⁾ jakaakseen avustusta turvattomille äideille, anoi oikeutta saada jakaa enintään kymmenen kertaa suurempia apurahoja kuin siihen asti, äideille annettujen apurahain ollessa lahjakirjassa mainittujen määrien suuruiset eli 25 markkaa lapsen ensimmäisenä kuukautena, 20 markkaa toisena ja kolmantena sekä 15 markkaa neljäntenä ja 10 markkaa viidentenä ja kuudentena kuukautena. Huomauttaen, ettei lahjoittaja ollut vahvistanut edellä mainittuja määriä pakollisiksi, rahatoimikamari puolsi esitystä, jonka kaupunginvaltuusto sittemmin hyväksyi ⁴⁾.

Hyväksyen rahatoimikamarin asiasta tekemän esityksen kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾, että kaupungille jälkisaädöksellä määrättyä Petter Johan Sopasen rahastoa oli koroillaan kartutettava, kunnes pääoma oli 10,000 markan suuruinen, minkä jälkeen vuotuinen korkotulo, siitä vähennettynä yksi kymmenesosa, joka oli lisättävä pääomaan, oli toimitettava kaupunginkassaan käytettäväksi kaupungin köyhäinhoidon hyväksi.

Samoin kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁶⁾ kamarin ehdotuksen, että ne varat, jotka ent. poliisimestari I. Gordie vuonna 1901 lahjoitti Helsingin kaupungille, Ivar Gordien rahaston nimellä olisivat kaupungin hoidossa ja että rahastoa kartutettaisiin 10,000 markan pääomamäärään, minkä jälkeen sen korkotulo, siitä vähennettynä yksi kymmenesosa, joka lisättäisiin pääomaan, käytettäisiin kelvollisten poliisimiesten ja heidän perheittensä avustamiseen; sekä että avustukset maksettaisiin Helsingin poliisimestarin toimesta.

Rahatoimikamarin ilmoitettua, että kamari kaupunginvaltuustolta saamansa tehtävän ⁷⁾ mukaisesti oli valvonut neiti A. Uhlén-vainajan testamentin sekä että pesän selvitysmies oli toimittanut kaupungille sille tulevan osuuden testamentin varoista, 535,042:65 markkaa, päätti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa kamarin yhdistystä Hemmet för kvinnliga kontorister och handelsbiträden i Helsingfors r. f. kuultuaan edellämainitun testamentin määräysten mukaisesti antamaan avustuksia ja matka-apurahoja Alma Uhlénin avustusrahastosta.

Vuoden 1925 tulo- ja menosääntö. Sittenkuin rahatoimikamari oli laatinut ehdotuksen ⁹⁾ vuoden 1925 tulo- ja menosäännöksi ja talousarviovaliokunta oli siitä antanut lausuntonsa ¹⁰⁾, otti kaupunginvaltuusto ehdotukset

¹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 124. — ²⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 22 §. — ³⁾ S:n 23 p. tammik. 11 §; ks. myös 1920 vuod. kert. siv. 117. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 10 p. syysk. 24 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. huhtik. 20 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. toukok. 21 §. — ⁷⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 118. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 19 §. — ⁹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 16. — ¹⁰⁾ S:n n:o 21.

käsiteltäväkseen sekä vahvasti¹⁾ kaupungin vuoden 1925 tulo- ja meno- säännön²⁾, joka osoitti seuraavat loppusummat:

<i>Menot.</i>			
1.	Kaupungin velat	Smk	38,043,125: 12
2.	Kaupungin virastot	»	5,090,730: —
3.	Kunnallishallinto	»	12,238,427: 50
4.	Palolaitos	»	4,889,590: —
5.	Poliisilaitos	»	6,285,806: —
6.	Yleiset rasitukset	»	391,750: —
7.	Terveydenhoito	»	5,161,731: 25
8.	Sairaanhoito	»	26,023,757: —
9.	Köyhäinhoito	»	19,096,539: —
10.	Lastensuojelutoiminta	»	10,857,600: —
11.	Opetus- ja sivistyslaitokset	»	31,341,455: 77
12.	Kaupungin teknilliset laitokset	»	67,420,096: —
13.	Yleiset työt	»	62,653,665: —
14.	Katu- ja laituri-alaistus	»	2,655,840: —
15.	Puhtaanapito	»	11,022,137: —
16.	Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola ..	»	8,524,320: —
17.	Kaupungin kiinteä omaisuus	»	12,799,573: 01
18.	Eläkkeet ja apurahat	»	1,714,960: —
19.	Sekalaiset menot	»	38,968,666: 65
Yhteensä		Smk	365,179,769: 30

<i>Tulot.</i>			
Säästöä vuodelta 1924		Smk	23,000,000: —
1.	Lainat ja korot	»	53,672,700: —
2.	Tulota tuottavat oikeudet	»	19,525,090: —
3.	Terveyden- ja sairaanhoito	»	12,701,389: —
4.	Köyhäinhoito ja lastensuojelutoiminta	»	9,619,710: —
5.	Opetus- ja sivistyslaitokset	»	9,423,246: —
6.	Kaupungin teknilliset laitokset	»	83,341,870: —
7.	Yleiset työt	»	316,148: —
8.	Puhtaanapitolaitos	»	4,080,000: —
9.	Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola ..	»	10,301,500: —
10.	Kaupungin kiinteä omaisuus	»	14,951,720: —
11.	Sekalaiset tulot	»	1,866,100: —
12.	Verotus	»	122,380,296: 30
Yhteensä		Smk	365,179,769: 30

Budjetin järjestely. Vahvistaessaan vuoden 1924 talousarvion kaupunginvaltuusto antoi³⁾ rahatoimikamarin tehtäväksi valmistella kysymystä voimassa olevien tulo- ja menoarvion laadintaa koskevain määräysten perinpohjaisesta uudistuksesta sekä tehdä valtuustolle ehdotuksen tarpeellisina pitämikseen muutoksiksi. Eri syistä kamari kuitenkin ei ollut vuoden varrella ehtinyt laatia siltä pyydettyä uudistusehdotusta, minkä vuoksi vuoden

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. jouluk. 1 §. — ²⁾ Valt. pain. asiak. n:o 22. — ³⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 119.

1925 budjettiehdotus muotoon nähden ei osoittanutkaan mainittavia eroavaisuuksia vuoden 1924 budjettiin verrattuna. Menojen kokonaismäärä oli 365,179,769: 60 markkaa oltuaan vuoden 1923 budjetissa 325,183,515: 09 markkaa. Tuntuva lisäys johtui pääasiallisesti siitä seikasta, ettei kaupungin talouselämä vielä täydellisesti ollut voittanut aikaisemman pulakauden vaikutuksia. Ne kunnan viranomaiset, jotka tuntuvimmin olivat kärsineet pulakauden oloista, olivat talousarvioehdotuksissaan pyytäneet vielä paljon suurempia määrärahoja kuin rahatoimikamari katsoen kaupungin rajoitetuihin tuloihin ja välttääkseen liian ankaraa verotusta oli katsonut voivansa puoltaa. Myöskin tuloarvio osoitti pienehköä lisäystä. Lainavarain osoittamiseen nähden kaupunginvaltuusto hyväksyi rahatoimikamarin kannattaman menettelyn, jota aikaisemmin ei oltu sovellutettu kaupungin budjettia laadittaessa. Suurista määrärahoista, jotka sopivasti voitiin myöntää lainavaroista, erotettiin nimittäin pienehkö osa, joka peitettäisiin verotusvaroilla. Kamarin mielestä oli oikein, että suurten menoerien maksaminen, joka lainavaroja käyttämällä jakautui usean vuoden osalle, aloitettiin jo sinä vuonna, jona määräraha myönnettiin ja sitä alettiin käyttää. Tällainen menettely tulisi, jos se muodostuisi säännöksi, kamarin käsityksen mukaan johtamaan suurempaan säästäväisyyteen osoitettaessa määrärahoja lainavaroista.

Talousarviota käsiteltäessä kosketettiin kysymystä talousarvioehdotuksen laadinnan liiallisesta viivästymisestä ja lausuttiin suotavaksi, että kunnallisverot kertyisivät tähänastista aikaisemmin. Kaupunginvaltuusto päätti antaa rahatoimikamarin toimeksi suunnitellensa ehdotusta uusiksi talousarvion laatimista koskeviksi määräyksiksi ottaa harkittaviksi eri mahdollisuudet sekä kunnallisverojen suorittamiseen määräaikoina varainhoitovuodesta, esimerkiksi neljännesvuosittain, että myös talousarvion valmistumiseen niin, että se viimeistään marraskuun 1 p:nä voitiin antaa valtuustolle. Samoin valtuusto päätti vuoden 1925 alussa asettaa komitean selvittämään kaupungin mahdollisuuksia lähitulevaisuudessa perustaa kunnallinen kirjapaino ynnä kirjansitomo, joka asia oli valmisteltava niin joutuisasti, että määräraha tarkoitukseen voitiin merkitä vuoden 1926 menosääntöön.

Seuraavassa tehdään tarkemmin selkoa niistä tärkeämmistä muutoksista, joita kaupunginvaltuuston hyväksymä budjetti osoitti vuoden 1924 budjettiin verrattuna.

Ensimmäisen pääluokan, Kaupungin velat, kohdalle merkittiin menoja yhteensä 38,043,125: 12 markkaa vuoden 1924 menosäännön 27,825,985: 54 markan sijasta. Lisäys, 10,217,139: 58 markkaa, aiheutui etupäässä vuoden varrella otetun ¹⁾ ja nyt ensi kertaa talousarviossa esiintyvän pitkäaikaisen lainan koroista ja kuoletuksesta.

Toisessa pääluokassa, Kaupungin virastot, erotettiin Maistraatti nimisessä luvussa palkkausmäärärahasta palkkio notaarille avioliittoasiain käsittelystä, joka merkittiin erikoisena 3,000 markan suuruisena eränä. Rahatoimikamarin ehdottama määräraha, 6,000 markkaa, maistraatin edustuskulujen suorittamista varten poistettiin, koska mainitut menot katsottiin voitavan suorittaa kamarin käyttövaroilla. Uusi oli 20,000 markan suuruinen määräraha maistraatin tilapäisiä apulaisia varten. Maistraatin menosääntöehdotuksessaan tekemä anomus 20,000 markan suuruisen määrärahan myöntämisestä rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin tarkastuksen toimeenpanemista varten evättiin. Luvussa

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 64.

Raastuvanoikeus erotettiin palkkauserästä osastonpuheenjohtajain palkkiot, jotka merkittiin erikoisena 42,000 markan suuruisena eränä. Samaten merkittiin puhtaaksikirjoitusmenot, jotka aikaisemmin oli suoritettu tarverahoista, uutena 25,200 markan suuruisena eränä. Raastuvanoikeuden kirjaston täydentämistä varten myönnettiin 15,000 markkaa. — Ulosottolaitos nimisessä luvussa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemä päätös¹⁾ toisen kaupunginvoudin konttorin osittaisesta uudestijärjestelystä sekä määrärahan myöntämisestä rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin tilapäisten työvoimain lisäämiseksi. Koska raatihuoneenarkiston arkistonhoitaja ja hänen apulaisensa eivät työnsä lisääntymisen tähden voineet oman virkansa ohella toimia toinen toisensa lomaviransijaisina, merkittiin Raatihuoneen arkisto nimiseen lukuun uutena eränä 2,000 markkaa lomaviransijaisia varten.

Kolmannen pääluokan, Kunnallishallinto, kohdalle merkittiin Kaupunginvaltuusto nimiseen lukuun uutena määrärahana 10,000 markkaa valtuuston edustuskuluja varten käytettäväksi valmisteluvaliokunnan määräyksen mukaan. Luvussa Rahatoimilaitos korotettiin rahatoimikamarin jäsenten palkkiot 50 markasta 75 markkaan kokoukselta. Uusia olivat rahatoimikamarin käytettäväksi annettu erhelaskumääräraha, 5,000 markkaa, sekä 2,000 markan suuruisen määräraha lomaviransijaisia varten. Kamarin ylimääräisten apulaisten määräraha korotettiin 12,000 markasta 60,000 markkaan. Rahatoimikonttorin siivousmääräraha kohosi sen johdosta että konttorin siivoojattarien lomaviransijaisten palkkioita varten merkittiin yhteensä 1,050 markkaa. Satamahallinto nimisessä luvussa korotettiin satamahallituksen jäsenten palkkio 50 markkaan kokoukselta ja sihteerin lomaviransijaiselle myönnettiin palkkioksi 1,200 markkaa. Tähän lukuun siirrettiin aikaisemmin Sekalaisten menojen kohdalle merkitty Suomen satamaliiton jäsenmaksu. Satamaliikennekonttorin palkkauserärahaa vahvistettaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös²⁾ uuden satamakonsistaapelinviran perustamisesta. Moottoriveneen ostoon myönnettiin 175,000 markkaa ja vaatusavuksi satamakatsastusmiehille ja -palvelijoille³⁾ 20,000 markkaa. Satamakannantakonttorin palkkaukset osoittivat nousua 629,918:05 markasta 723,120 markkaan etupäässä henkilökunnan lisäämisen²⁾ johdosta. Tilapäisenä määrärahana merkittiin 36,000 markkaa tarpeellisen virka-avun kustantamiseksi satamakamreerille²⁾. Punnukset, vaa'at ja kärryt nimiseen kohtaan merkittiin kustannukset punnusten ja vaakojen kruunaamisesta ja kuljetuksesta, jotka aikaisemmin oli suoritettu tarverahoista. Lämpö- ja valomäärärahaa vahvistettaessa otettiin huomioon, että siitä oli kustannettava myöskin vastarakennettujen satamatyöläisten oleskeluvajain lämmitys ja valaistus. Rottain hävittämiskustannukset siirrettiin tarverahamäärärahasta puhtaanapitomäärärahaan. Uutena määrärahana merkittiin 500,000 markkaa korvaukseksi Helsingin makasiiniosakeyhtiölle maksuttomista tavarain säilytyspäivistä sekä satamakannannasta⁴⁾. Sosialilautakunta nimisessä luvussa korotettiin lautakunnan jäsenten palkkiot 40 markasta 50 markkaan kokoukselta. Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen²⁾ mukaisesti merkittiin apulaissihteerin palkkaamiseksi 24,000 markkaa. Työnvälitystojen johtokunnan puheenjohtajan palkkio korotettiin 75 markkaan ja jäsenten palkkiot 50 markkaan kokoukselta. Koska toimiston liike oli suuresti lisääntynyt ja ylimääräisiä apulaisia sen johdosta täytyi käyttää entistä

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 139 ja 140. — ²⁾ S:n siv. 150. — ³⁾ S:n siv. 137. — ⁴⁾ S:n siv. 70.

suuremmassa määrässä, lisääntyi tarkoitukseen varattu määräraha 7,452 markkaa. Revisionilaitoksen menosääntö oli suurin piirtein muuttumaton. Luvussa Verotusvalmistelukunta laskettiin jäsenen palkkiot 50 markan mukaan kokoukselta. Palkkausmäärärahoja vahvistettaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös ¹⁾ 7 kanslistin siirtämisestä vakinaiseen palkka-sääntöön. Ylimääräisen sihteerin ja tilapäisten kanslia-apulaisten määrärahoja lisättiin 12,000 markalla taksoitusluetteloiden laatimista ja kirjoittamista ja aakkosellisten taksoitushakemistojen laatimista varten väliaikaisesti tarvittavien ylimääräisten apulaisten palkkaamiseksi, jota laajaa työtä edelleenkin oli kiirehdittävä, jotta kunnallisverojen kanto voitaisiin aloittaa aikaisemmin. Verotuslautakunnan puheenjohtajan palkkio korotettiin 75 markkaan ja jäsenen palkkiot 50 markkaan kokoukselta. Samaten myönnettiin tutkijalautakunnan jäsenille 50 markan palkkio kokoukselta. Kansliahuoneiston vuokra korotettiin 12,800 markkaa. — Rakennustarkastuksen menosääntöä vahvistettaessa korotettiin lomaviransijaismääräraha 4,400 markasta 12,000 markkaan, jotta voitaisiin käyttää pätevää työvoimaa. Uutena lukuna merkittiin menosääntöön vasta perustettu julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta ²⁾, jonka menosääntö päättyi 8,800 markkaan. Oikeusapulautakunnan puheenjohtajalle myönnettiin 75 markan ja jäsenille 50 markan palkkio kokoukselta. Saman perusteen mukaisesti laskettuina merkittiin myöskin urheilulautakunnan ja raittiuslautakunnan puheenjohtajain ja jäsenen palkkiot. Moottoriveneen ja -pyörän ostamiseksi raittiuslautakunnalle merkittiin ³⁾ 40,000 markkaa. Uusi oli Ammattioppilaslautakunta niminen luku ⁴⁾, jonka menosääntö päättyi 16,500 markkaan. Sekalaisten menojen luvussa korotettiin kunnallisten y. m. vaalien kustannuksia varten myönnettyä määrärahaa 100,000 markkaa eli 300,000 markkaan, koska presidentinvaalin valitsijamiesten vaali tuli toimitettavaksi vuonna 1925. Tästä luvusta erotettiin, kuten mainittu, Suomen satamaliiton jäsenmaksu. Rahatoimikamarin käyttövarat merkittiin muuttumattomina, 500,000 markan määräisinä. Kolmannen pääluokan loppusumma osoitti menoja 12,238,427: 50 markkaa vuoden 1924 menosäännön 10,332,794: 55 markan sijasta.

Neljännessä pääluokassa, Palolaitos, merkittiin palotoimikunnan puheenjohtajan ja jäsenen palkkiot korotettuina, edellisen 75 markkaan ja jälkimmäisten 50 markkaan kokoukselta. Ruiskuauton ostoon myönnettiin 180,000 markkaa ja konetikapuilla varustetun auton ostoon 340,000 markkaa. Uuteen Uutisrakennukset nimiseen lukuun merkittiin 500,000 markkaa uutta palolennätintä varten. Tämän pääluokan määrärahat kohosivat 1,041,688 markkaa eli 4,889,590 markkaan.

Viidennen pääluokan, Poliisilaitos, kohdalle merkittiin useita kaupunginvaltuuston aikaisemmin myöntämiä määrärahoja. Tämän pääluokan Huoneistot nimiseen lukuun siirrettiin määrärahat henkilökuntaa, puhtaanapitoa, sisäkorjauksia ja sekalaisia menoja varten, jotka määrärahat edellisinä vuosina oli merkitty pääluokan Kaupungin kiinteä omaisuus kohdalle. Poliisilaitoksen kokonaismenot arvioitiin 6,285,806 markaksi edellisen vuoden 6,010,731 markan sijasta.

Kuudennen pääluokan, Yleiset rasitukset, määrärahat vähenivät 279,050 markkaa eli 391,750 markkaan, etupäässä koska yleisten majoituskustannusten menoerä katsottiin voitavan poistaa. Majoituslautakunnan puheenjohtajan

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 150. — ²⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 151. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 92. — ⁴⁾ Ks. 1923 vuod. kert. siv. 145.

palkkio korotettiin 75 markkaan ja jäsenten palkkiot 50 markkaan kokoukselta.

Seitsemännen pääluokan, Terveystenhoito, menoja vahvistettaessa otettiin Terveystenhoitolautakunta nimisessä luvussa huomioon lautakunnan jäsenten palkkion korotus 40 markasta 50 markkaan kokoukselta. Rautateiden vuosikortin ostamiseksi Pasilan ja Käpylän aluelääkärille myönnettiin 506:25 markkaa. Terveyspoliisi nimiseen lukuun merkittiin 17,400 markkaa kaupunkiin tuodun lihan tarkastusta varten asetetun ylimääräisen kaitsijan palkkaamiseen. Maidonnäytteiden ostamiseen myönnettiin 2,000 markkaa sekä maidontarkastuksen jatkamista varten 100,515 markkaa. — Ammattientarkastuksen menosäännössä otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemä päätös¹⁾ eräiden tähän toiminnanhaaraan kuuluvain virkain uudestijärjestämisestä. Aikaisemmin yhteismäärärahaan sisältynyt määräraha tarkastajain toiminnan ylivalvontaa varten merkittiin ammattientarkastaja I. Grönbergille myönnettynä henkilökohtaisena palkanlisäyksenä. Terveystieteiden tutkimusten laboratorin vahtimestarille myönnettiin niinkään henkilökohtaista palkanlisäystä 3,000 markkaa vuodessa, vuoden 1925 alusta lukien. Lihantarkastusasema nimisessä luvussa korotettiin apuhenkilökuntaa y. m. varten olevaa määrärahaa 20,000 markkaa tarpeellisten²⁾ tilapäisten apulaisten palkkaamista varten. Poliklinikkain ja muun sairaanhoidon aiheuttamien menojen, jotka vuoden 1924 menosäännössä olivat olleet 455,804 markan suuruiset, arvioitiin kohoavan 834,890 markkaan. Tämän luvun eri määrärahoja vahvistettaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston tästä aikaisemmin tekemät päätökset³⁾. Tuberkuloosien poliklinikka ja tiedonantotoimisto nimiseen lukuun merkittiin määräraha yhtä uutta hoitajatarta varten sekä 3,000 markan suuruinen määräraha lääkärin lomaviransijaisia varten. Kansliatöitä varten myönnettiin 8,400 markkaa. Tähän lukuun merkittiin 176,000 markan suuruinen määräraha myönnettäväksi Högsandin parantolalle edellyttäen ettei parantola vuonna 1925 saanut avustusta yleishyödyllisten yritysten avustamiseksi varatusta määrärahasta. Seitsemäs pääluokka päättyi 5,161,731:25 markkaan vuoden 1924 menosäännön 4,153,902:99 markan sijasta.

Kahdeksannen pääluokan, Sairaanhoito, kohdalla korotettiin Sairaala-ylihallitus nimisessä luvussa hallituksen jäsenten palkkiot 40 markasta 50 markkaan kokoukselta. Kaupungin sairaalain määrärahat nousivat yhteensä 24,543,338 markkaan osoittaen vuoden 1924 vastaaviin määrärahoihin verraten 2,138,044 markan lisäystä. Ruokintakustannukset kohosivat 152,971 markkaa, polttoainekustannukset 202,168 markkaa sekä erilaiset palkkausmäärärahat 883,081 markkaa. Viimemainittua määrärahaa vahvistettaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös⁴⁾ Nikkilän sairaalan henkilökunnan lisäämisestä. Uuden Röntgendiagnostiikkakojeen ostamiseen myönnettiin 120,000 markkaa sekä kalustoa varten 1,919,370 markkaa eli 450,509 markkaa enemmän kuin vuoden 1924 menosäännössä. Viimemainitulla määrärahalla oli kustannettava m. m. Hobartin keittokojeiden sekä pakettiauton hankinta kulkutautisairaalaan sekä mainittujen keittokojeiden ja astiainpesukojen, höyrypadan ja henkilöauton hankkiminen Nikkilän mielisairaalaan. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan käytettävä määräraha korotettiin 500,000 markkaa, eli 1,000,000 markkaan, mistä määrästä 350,000 markkaa arvioitiin tarvittavan kaluston uutishan-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 144. — ²⁾ S:n siv. 151. — ³⁾ S:n siv. 104. — ⁴⁾ S:n siv. 153 ja 154.

kintoja varten Nikkilän mielisairaalan uudelle osastolle, 350,000 markkaa potilaiden lisättyä elätteelleantoa varten ja 300,000 markkaa arvaamattomiin menoihin. Tämän pääluokan kohdalle merkittiin määrärahoja yhteensä 26,023,757 markkaa vuoden 1924 menosäännön 23,365,944: 50 markan sijasta.

Yhdeksännen pääluokan, Köyhäinhoito, kohdalla otettiin Köyhäinhoitohallitus nimisessä luvussa huomioon kaupunginvaltuuston päätös lautakunnan jäsenten palkkion korottamisesta 40 markasta 50 markkaan kokoukselta. Ylimääräisten apulaisten määrärahaan siirrettiin tilapäisistä apulaisista ja ylityöstä aiheutuvat kustannukset, jotka aikaisemmin olivat sisältyneet tarverahamäärärahaan. — Vahvistettaessa köyhäinhuollon kassa- ja tiliviraston menosääntöä otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemä päätös¹⁾ ylimääräisen kirjurinapulaisen asettamisesta virastoon. Luvussa Kunnalliskoti ja sen yhteydessä olevat laitokset lisääntyivät menot 1,809,093 markalla, mistä 1,643,300 markkaa tuli kunnalliskodin uuden paviljongin osalle. Hoidokkien ruokakustannukset arvioitiin saman yksikköhinnan mukaan kuin vuonna 1924 eli 6: 50 markaksi kunnalliskodissa ja 7 markaksi työlaitoksessa hoidokkia ja päivää kohden, kun taas virkailijain ruoan arvioitiin tulevan maksamaan 10 markkaa ja palveluskunnan 9 markkaa päivässä edellisen vuoden 9 ja 8 markan sijasta. Laitoksista erillään olevien köyhien sairaanhoitokustannusten arvioitiin alenevan 350,000 markkaa, jota vastoin mielisairaiden hoitokustannuksia varten merkittiin 500,000 markalla korotettu määräraha. Yhdeksäs pääluokka päättyi 19,096,539 markkaan osoittaen vuoden 1924 talousarvion vastaaviin määrärahoihin verrattuna 2,372,633 markan lisäystä.

Kymmenennen pääluokan, Lastensuojelutoiminta, ensimmäisessä luvussa korotettiin lastensuojelulautakunnan jäsenten palkkiot 40 markasta 50 markkaan kokoukselta. Lastenkodit ja kasvatuslaitokset nimisessä luvussa otettiin palkkioita ja etuja varten myönnettyä määrärahaa vahvistettaessa huomioon kaupunginvaltuuston päätös¹⁾ tilapäisen opettajan palkkaamisesta Toivolan turvakotiin. Ruokakustannukset arvioitiin saman yksikköhinnan mukaan kuin edellisellä vuonna eli 6: 50 markaksi Oulunkylän ja Kullan torpan lastenkodeissa, Toivolan turvakodissa, vastaan- ja vaarinnotto- sekä oppipoikakodissa, 6 markaksi Bengtsårin, Ryttylän, Toivoniemen ja Sjötorpin laitoksissa sekä 5 markaksi Tavolan ja Vanjoen laitoksissa, kaikki hoidokkia ja päivää kohden, kun taas henkilökunnan ravintokustannusten arvioitiin kohoavan 12 markkaan ja palveluskunnan 9 markkaan henkilöä ja päivää kohden. Luvussa Elätteelle annetut lapset, erinäiset apumaksut y. m. korotettiin yksityisen elätteelleannon ja jatko-opetuksen määrärahaa 300,000 markkaa, osin koska elätteelle annettujen lasten lukumäärä oli lisääntynyt, osin koska heidän elatusmaksunsa oltuaan keskimäärin 1,800 markkaa oli kohonnut keskimäärin 1,960 markkaan vuodessa. Droppenin lastenkodin apumaksua korotettiin 60,000 markkaa. Tilain menosääntö päättyi 986,100 markkaan, mistä määrästä tuli rakennus- ja korjaustöihin 94,000 markkaa. Viimemainitusta määrärahasta oli 67,000 markkaa tarkoitettu vesijohdon, 25,000 markkaa viljankuivausriiheen ja 2,000 markkaa moottorivajan teettämiseksi Bengtsåriin. Lastensuojelutoiminnasta aiheutuvain menojen loppusumma nousi 10,857,600 markkaan vuoden 1924 menosäännön 10,463,459: 95 markan sijasta.

Yhdennentoista pääluokan, Opetus- ja sivistyslaitokset, kohdalla suomenkielisten kansakoulujen menosääntö osoitti 445,999 markan vähennyistä,

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 152.

joka aiheutui oppilas- ja luokkaluvun pienentymisestä. Johtokunnan puheenjohtajalle myönnettiin 75 markkaan ja jäsenille 50 markkaan korotettu palkkio kokoukselta. Palkkausmäärärahaa vahvistettaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös¹⁾ uuden vakinaisen veistonopettajanapulaisen toimen perustamisesta. Uskonnonhistorian ja siveysopin opetukseen varattiin 2,800 markkaa, jotka sisällytettiin tuntiopettajia varten olevaan määrärahaan. Kaupunginvaltuuston päätöksen¹⁾ mukaan oli suomenkielisiin kansakouluihin toistaiseksi palkattava 4 kouluhoitajataria, jota tarkoitusta varten menosääntöön merkittiin 76,800 markkaa. Oppilaiden hammas-, silmä- ja korvahoitoa varten merkittiin uusi 135,000 markan suuruinen määräraha²⁾. Myöskin ruotsinkielisten kansakoulujen menosääntöön merkittiin puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot 75 ja 50 markkaan kokoukselta korotetuin määrin. Kaupunginvaltuuston päätös³⁾ eräiden vahtimestarien palkankorotuksesta otettiin huomioon. Kouluhoitajattaren palkkaamiseen merkittiin 19,200 markkaa¹⁾ sekä oppilaiden hammas-, silmä- ja korvahoitoa varten 45,000 markkaa²⁾. Kansakoulujen kokonaismenojen arvioitiin alenevan 259,279 markkaa eli 18,892,473 markkaan. Ammattiopetuslaitosten keskusjohtokunta nimisessä luvussa vahvistettiin puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot samain perusteiden mukaan kuin muihin hallituksiin ja lautakuntiin nähden eli 75 markaksi puheenjohtajalle ja 50 markaksi jäsenille kokoukselta. Yleiset ammattilaiskoulut nimisessä luvussa merkittiin Taideteollisuuskeskuskoulun määräraha kaupunginvaltuuston siitä aikaisemmin tekemän päätöksen⁴⁾ mukaisesti. Aleksanterinkadun 21:ssä olevan yleisen ammattikoulun johtajalle myönnettiin palkkion korotusta 4,000 markasta 6,000 markkaan vuodessa. Samoin korotettiin kunnallisen yhdenpäivänkoulun vakinaisen opettajan vuosipalkka 6,000 markkaa 30,000 markkaan. Valmistavan poikain ammattikoulun menosääntöön merkittiin uutena tilapäisenä määrärahana 40,000 markkaa koneiden hankkimiseen. Tyttöjen ammattikoulun määrärahoista mainittakoon, että vuokraerä korotettiin 78,750 markkaa sen johdosta että vuosivuokra kesäkuun 1 p:stä 1925 voimaan astuvan koulun huoneiston vuokrasopimuksen mukaan tuli olemaan 150,000 markkaa aikaisemman 15,000 markan vuokran sijasta. Molempien koulujen tarverahamäärärahoja korotettiin jossain määrin, jotta voimassa olevassa asetuksessa säädetty painettujen vuosikertomusten julkaiseminen kävisi mahdolliseksi. Työväenopisto nimisessä luvussa korotettiin johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot 75 ja 50 markkaan kokoukselta. Sekalaisten menojen kohdalle merkittiin suomenkieliselle osastolle 1,300 markkaa ja ruotsinkieliselle osastolle 700 markkaa työväenopistojen liiton jäsenmaksuiksi. Kansanlastentarhain menosääntö kohosi 4,329,820 markasta 5,053,994:87 markkaan. Lisäys, 724,174:87 markkaa, aiheutui m. m. uusien osastojen perustamisesta entisiin lastentarhoihin sekä uuden lastentarhan perustamisesta Suomenlinnaan. Puheenjohtajalle ja jäsenille myönnettiin 75 ja 50 markan palkkio kokoukselta, ja kaupunginvaltuuston päätös⁵⁾ vakinaisen kanslia-apulaisen toimen perustamisesta otettiin huomioon. Samoin otettiin lastentarhain ylläpitomäärärahaa vahvistettaessa huomioon kaupunginvaltuuston päätös⁶⁾ palkankorotuksen myöntämisestä johtajattarille. Tähän lukuun siirrettiin aikaisemmin Terveystieteiden pääluokan kohdalle merkitty oppilaiden hammashoitomääräraha, 17,500 markkaa²⁾. Kauppaoppilaitokset ja teknillinen opetus

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 152. — ²⁾ S:n siv. 94. — ³⁾ S:n siv. 79. — ⁴⁾ S:n siv. 96. — ⁵⁾ S:n siv. 153. — ⁶⁾ S:n siv. 82.

nimisessä luvussa kauppaopistojen avustusmäärärahat arvioitiin 16,000 markan mukaan, kauppakoulujen 12,000 markan mukaan ja liikeapulaiskoulujen avustusmäärät 5,000 markan mukaan luokkaa kohden. Koska korkeakoulut ovat tarkoitettut koko maata varten ja siis paikallista tarvetta silmällä pitäen kokonaan toisessa asemassa, merkittiin niille myönnetyt avustukset arviomäärin. Myönnettyjen määrärahain kokonaismäärä oli 368,000 markkaa jakautuen seuraavasti: Kauppakorkeakoulu 75,000 markkaa, Högre svenska handelsläroverket aktiebolag niminen yhtiö 74,000 markkaa, Suomen liikemiesten kauppaopisto 50,000 markkaa, Helsingin kauppiaitten kauppakoulu 24,000 markkaa, Suomen liikemiesyhdistyksen liikeapulaisiltakurssit 25,000 markkaa, Helsingin kauppakoulu ynnä liikeapulaiskoulu 70,000 markkaa sekä Tekniska läroverket niminen opisto 50,000 markkaa. Myöskin kaupunginkirjaston menosääntöön merkittiin johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot 75 ja 50 markaksi kokoukselta, ja kaupunginvaltuuston aikaisemmin myöntämä¹⁾ Kallion haarakirjaston vahtimestarin palkankorotus otettiin huomioon. Kaupungin museon johtokunnan ja musiikkilautakunnan puheenjohtajain palkkio korotettiin 75 markkaan ja jäsenten palkkio 50 markkaan kokoukselta. Kaupunginorkesterin voimassapitämiseen myönnettiin 2,249,000 markkaa, minkä ohessa kaupunginvaltuusto päätti syyskuun 1 p:stä 1925 elokuun 31 p:än 1926 pysyttää orkesterin 69-miehisenä. Samalla valtuusto päätti anoa valtioneuvostolta 500,000 markan valtionavustusta orkesterin voimassa pitämiseen vuonna 1926. Ulkoilmakonsertteja varten oleva määräraha korotettiin 4,800 markalla eli 14,400 markkaan. Apurahoja erinäisille sivistyslaitoksille myönnettiin yhteensä 335,000 markkaa, nimittäin 60,000 markkaa Suomen kansallisteatterille, 60,000 markkaa Svenska teatern'ille, 60,000 markkaa Kansan näyttämölle, 45,000 markkaa Koiton näyttämölle, 50,000 markkaa Konservatoriolle ja 60,000 markkaa Suomalainen ooppera osakeyhtiölle. Avustuksen saannin ehdoksi pantiin, että Suomen kansallisteatterin ja Svenska teaternin kumpaisenkin tuli antaa vähintään 25, Kansan näyttämön 10 ja Suomalaisen oopperan 8 kansannäytäntöä puolin tai huokeammin lippujen hinnoin. Yhdestoista pääluokka päättyi 31,341,455: 77 markkaan osoittaen edelliseen vuoteen verraten 725,994: 87 markan lisäystä.

Kahdennentoista pääluokan, Kaupungin teknilliset laitokset, kohdalla korotettiin hallituksen jäsenten palkkio 50 markkaan kokoukselta. Vesijohtolaitoksen kustannusten arvioitiin nousevan 9,438,330 markkaan vuoden 1924 menosäännön 5,563,385 markan sijasta. Hallintoa varten osoitettiin 461,240 markkaa, käyttöä varten 2,767,000 markkaa, johtoverkkoa ja vesisäiliöitä varten 300,500 markkaa, jakelua varten 381,000 markkaa, johtotyöosastoa, työpajaa ja varastoa varten 326,040 markkaa, sekalaisiin menoihin 399,550 markkaa, yleisiä vesiposteja ja satamain vesijohtoja varten 160,000 markkaa, uutistoihin 4,543,000 markkaa sekä arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan 100,000 markkaa. Uutistoihin myönnetyt määrärahat jakautuivat seuraavasti: työkalujen ja kaluston, m. m. pakettiauton, hankkimiseksi 65,000 markkaa, vesimittarien ostoon 100,000 markkaa, vesijohdon rakentamiseen Fredriksperin asemalle 336,000²⁾ markkaa, tunnelin rakentamiseen ratapenkereen alle Alppilan kohdalle 200,000 markkaa³⁾ ja sillan rakentamiseen Vantaanjoen yli sekä vesijohtoa varten sikäläiseltä Siltasaarelta 2,110,000 markkaa, varamoottorin hankkimiseen Vanhassakaupungissa olevaa pumppua varten 35,000 markkaa, vesijohtojen

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 79. — ²⁾ S:n siv. 58. — ³⁾ S:n siv. 54.

teettämiseen Suvannon- ja Vallilanteiden väliseen osaan Keuruuntietä 51,000 markkaa, Lutherkadun tonttien n:ojen 2 ja 14 väliseen osaan 78,000 markkaa, erinäisiin Käpylän katuihin 1,233,000 markkaa, Etel. Hesperiankatuun tonttien n:ojen 30 ja 32 kohdalle 78,000 markkaa, Hakaniemenkatuun 102,000 markkaa, Pakaan- ja Elimäenkatuihin¹⁾ 80,000 markkaa sekä Lautatarhankatuun 75,000 markkaa. Kaasulaitoksen menosääntö vahvistettiin 28,419,834 markaksi eli 5,515,737 markkaa suuremmaksi kuin vuoden 1924 menosäännössä. Lisäys aiheutui siitä, että kaasunkulutuksen laskettiin lisääntyvän 25 à 30 %. Tuntuvimmin tämä tulisi vaikuttamaan käyttökustannuksiin, joita varten olevia määrärahoja sen vuoksi korotettiin 3,272,958 markkaa. Hallintoa varten osoitettiin 425,320 markkaa, käyttöä varten 19,738,920 markkaa, johtoverkkoa ja jakelukelloa varten 203,600 markkaa, jakelua varten 1,075,000 markkaa, johtotyöosastoa, työpajaa ja varastoa varten 535,900 markkaa, sekalaisiin menoihin 698,394 markkaa, katuvalaistukseen 517,700 markkaa, uutistöitä varten 5,145,000 markkaa sekä arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan 80,000 markkaa. Seuraaviin uutistöihin myönnettiin määrärahoja: pääputkiverkon laajentamiseen 640,000 markkaa, Auerlyhtyjen muuttamiseen inverttilyhdyiksi sekä uusien lyhtyjen hankkimiseen 220,000 markkaa, kaukosyöttäjäin ostoon ja asettamiseen 145,000 markkaa, yksityisten jakelujohtojen asettamiseen 50,000 markkaa, kaasumittarien ostoon 440,000 markkaa, koksinsammutus- ja -nostolaitetta varten 850,000 markkaa²⁾, terväsäiliön rakentamiseen 200,000 markkaa, hiilisiltaa varten 75,000 markkaa, vaunuvaakaa varten 120,000 markkaa, merivesipumpun hankkimiseen 35,000 markkaa, ruokailu-, vaatus- ja pesuhuoneen järjestämiseen ulkotyöläisille 150,000 markkaa, hiilenkuljetuslaitteiden hankkimiseen 220,000 markkaa sekä kahden kamariuunin rakentamiseen 2,000,000 markkaa. Sähkölaitoksen arvioidut menot kohosivat 399,961 markkaa 29,561,932 markkaan. Hallintotarkoituksiin merkittiin määrärahoja 1,092,680 markkaa, käyttöä varten 14,945,480 markkaa, jakeluosastoa varten 2,559,555 markkaa, katuvalaistusta varten 240,000 markkaa, sekalaisiin menoihin 594,517 markkaa, uutistöitä varten 9,979,700 markkaa sekä arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan 150,000 markkaa. Sekalaisten menojen ryhmään otettiin ensimmäisen kerran 29,400 markan suurinen määräraha asuntojen vuokria varten. Uutisrakennusmäärärahat jakautuivat seuraaviin eriin: koneiston laajentamiseen 3,650,000 markkaa, johtoverkon laajentamiseen 3,256,700 markkaa, kaapeli- ja johtotöihin hallituksen määräyksen mukaan 200,000 markkaa, sekä talojohtotöihin 100,000 markkaa, muuntaja-aseman rakentamiseen Jätkäsaarelle 105,000 markkaa²⁾, mittarien ja tarkistuslaitteiden ostoon 668,000 markkaa sekä uutisrakennuksia varten 2,000,000 markkaa, siitä 1,500,000 markkaa varasto- ja työpajarakennuksen teettämiseen ja 500,000 markkaa Töölön konehallin laajentamiseen. Kahdenentoista pääluokan määrärahojen kokonaisuus oli 67,420,096 markkaa vuoden 1924 menosäännön 57,692,453 markan sijasta.

Talousarvioehdotuksensa yhteydessä oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus esittänyt, että sähkölaitoksen arvioidusta vuoden 1925 voitosta 8,000,000 markkaa saisi käyttää laitoksen kirjaanpannun pääoma-arvon ylimääräisiin poistoihin sekä että kaasu- ja vesijohtolaitoksen saman vuoden voitosta niinkään saisi poistaa kumpaisenkin laitoksen pääoma-arvosta vähintään 2,000,000 markkaa. Hallituksen ehdotusta tutkiessaan oli budjetti-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 53. — ²⁾ S:n siv. 56.

valiokunta havainnut sen koskevan kysymystä teknillisten laitosten kuoletussuunnitelmain perusteista. Valiokunnan mielestä voitiin teknillisten laitosten kuoletusvelvollisuutta vastedes supistaa määräämällä, että uutishankinnat saivat vaikuttaa kuoletukseen ainoastaan mikäli kaupunki oli ne kustantanut lainavaroilla. Kun kuitenkin oli ehdotettu, että tähänastisia kuoletussuunnitelmia uusien talousarvion laatimista koskevain määräysten antamisen yhteydessä muutettaisiin ja hallituksen nyt esittämä ehdotus laitosten pääoma-arvojen alentamisesta sopivasti olisi silloin käsiteltävä, päätti kaupunginvaltuusto talousarviovaliokunnan ehdotuksesta evätä hallituksen esityksen.

Kolmastoista pääluokka, Yleiset työt, osoitti tuntuva menojen kohoamista. Lisäys edelliseen vuoteen verraten oli 17,530,824 markkaa ja määrärahan kokonaismäärä 62,653,665 markkaa. Lisäyksestä kohdistui suurin osa eli 14,549,950 markkaa lukuun Rakennukset ja talot. Kaupungin yleisten töiden hallitus ja rakennuskonttori nimisessä luvussa merkittiin hallituksen jäsenten palkkiot arvioituina 50 markan mukaan kokoukselta ja lämpötekniikan palkka kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen ¹⁾ mukaisesti. Helsingin kaupungin uuden kartan painattamiseen myönnettiin 15,000 markkaa ja geodeettiasastolla laadittujen seinäkarttain painattamiseen ja sidontaan 9,400 markkaa. Rakennukset ja talot nimisessä luvussa merkittiin korjauksiin ja kunnossapitoon 4,463,550 markkaa. Tämän otsikon kohdalla esiintyvistä suurehkoista menoeristä mainittakoon 844,050 markkaa kansakouluja ja 657,000 markkaa sairaaloita varten, 539,900 markkaa lastenkodeille ja kasvatustaloksille, 249,000 markkaa kunnallisille työväenasunnoille, sekä 285,000 markkaa lämpöjohtojen kunnossapitoon ja vesijohtojen korjauksiin. Uutistymäärärahat lisääntyivät 13,826,800 markkaa ja päättyivät 26,776,800 markkaan. Tästä määrästä myönnettiin kaupunginvaltuuston aikaisemmin vuoden varrella tekemien päätösten mukaisesti 221,300 markkaa poliisiaseman rakentamiseksi Käpylään, 260,000 markkaa ²⁾ uuden höyrykattilan hankkimiseen kaupungintaloon, 4,083,000 markkaa ³⁾ kunnallisten työväenasuntojen rakentamiseksi Vallilaan, 1,947,000 markkaa ⁴⁾ koulu- ja asumalaitosrakennuksen teettämiseksi Ryttylään, 13,500 markkaa ⁵⁾ Annankadun kansakoulutalon vesijohtoputkien uudistamiseen, 940,000 markkaa ⁶⁾ työpajarakennuksen teettämiseen valmistavalle poikain ammattikoululle, 800,000 markkaa ⁷⁾ kaupungintalon perustuksen vahvistamiseen, 90,000 markkaa ⁸⁾ Nikkilän mielisairaalan vedenottoaikan laajentamiseen, 740,000 markkaa ⁴⁾ lisäystä määrärahaan uuden paviljongin rakentamiseksi kunnalliskotiin, 150,000 markkaa ⁹⁾ lisäämäärärahaa keuhkotautia potevien asuinrakennuksen teettämiseen, 22,900 markkaa ¹⁰⁾ vartijatuvan rakentamiseen Jätkäsaarelle, 4,200,000 markkaa ¹¹⁾ uuden paviljongin rakentamiseen Nikkilän mielisairaalaan sekä 12,000,000 markkaa ⁹⁾ tuberkuloosisairaalan rakentamiseen. Talousarviota vahvistettaessa myönnettiin edelleen 10,000 markkaa aidan rakentamiseksi Unioninkadun tontille n:o 11, 51,600 markkaa Humallahden uimahuoneen laajentamiseen, 19,500 markkaa pesutuvan sisustamiseen Annankadun kansakouluun, 1,000,000 markkaa talon rakentamiseksi työväenopistolle, 36,000 markkaa käymälän rakentamiseksi Toivolan turvakotiin, 78,700 markkaa juurikasvikellarin rakentamiseksi Nikkilän mielisairaalaan sekä

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 82. — ²⁾ S:n siv. 48. — ³⁾ S:n siv. 35—38. — ⁴⁾ S:n siv. 43. — ⁵⁾ S:n siv. 55. — ⁶⁾ S:n siv. 44. — ⁷⁾ S:n siv. 47. — ⁸⁾ S:n siv. 42. — ⁹⁾ S:n siv. 38. — ¹⁰⁾ S:n siv. 46. — ¹¹⁾ S:n siv. 41.

113,300 markkaa pukeutumishuoneiden y. m. järjestämiseksi kulkutautisairaalaan.

Paltoimikunta oli menoarvioehdotukseensa merkinnyt määrärahan pääpaloaseman laajentamiseen sekä paloaseman rakentamiseksi Töölöön. Rahatoimikamari oli poistanut mainitut erät ehdotuksestaan, mutta kaupunginvaltuusto päätti talousarviovaliokunnan ehdotuksesta antaa rahatoimikamarin tehtäväksi selvittää kysymyksen pääpaloaseman lisätilan tarpeesta ja paloaseman rakentamisesta Töölöön sekä ehdottaa valtuustolle tarpeelliseksi havaittuja toimenpiteitä.

Kadut ja yleiset paikat nimestä lukua käsiteltäessä myönnettiin korjauksiin ja kunnossapitoon 952,400 markkaa eli 455,000 vähemmän kuin vuoden 1924 menosäännössä, jota vastoin uutistymäärärahat lisääntyivät 2,026,700 markkaa 5,008,600 markkaan. Uutisrakennustöitä varten myönnettyistä määrärahoista mainittakoon 660,000 markkaa sillan rakentamiseen Vantaanjoen yli, 777,400 markkaa ¹⁾ Fredrikserin uuden asematalon itäpuolelle rakennettavan kadun tasoitukseen, 95,000 markkaa ²⁾ kiviportaiden rakentamiseen Ahlqvistkadun päästä Tempelikadulle, 725,000 markkaa Töölön katutöitä varten, 886,000 markkaa Pakaankadulla teetettäviä töitä varten, 726,500 markkaa Käpylän katujen ja teiden tasoitukseen, 400,000 markkaa Hakaniemenkadun tasoituksen loppuun saattamiseen, 415,500 markkaa erinäisiin muihin kadun tasoitustöihin, 50,000 markkaa uusia katuja varten tarpeellisen täytemaan varastoja varten sekä 43,200 markkaa ³⁾ Sauna- ja Vuorimiehenkatujen kulmauksen ajotien laajentamiseen sekä tähän tarvittavan maan lunastamiseen, 215,000 markkaa Somerontien kunnallisten työväenasuntojen pihamaan tasoitukseen sekä 15,000 markkaa jalkakäytävään teettämiseen katolisen kirkon edustalla olevalle aukiolle. Kanavat ja viemärit nimiseen lukuun merkittiin 728,000 markkaa korjauksiin ja kunnossapitoon sekä 1,690,300 markkaa uutistöihin. Viimemainituista määrärahoista oli Töölön katujen viemärijohtoja varten tarkoitettu 127,500 markkaa, Käpylän katujen viemärijohtoja varten 840,800 markkaa, Suvannon- ja Vallilanteiden välisen Keuruuntien osan viemärijohtoja varten 49,000 markkaa, Elimäen- ja Pakaankatujen viemärijohtoja varten ⁴⁾ 273,000 markkaa, viemärijohdon rakentamiseen Töölön pallokentän alle 15,000 markkaa, viemärijohdon teettämiseen Toukolan kortteliin n:o 916 45,000 markkaa sekä viemäriin rakentamiseksi Toukolan siirtolapuutarha-alueen halki 340,000 markkaa ⁵⁾. Viertoteitä ja teitä varten myönnettiin 1,866,000 markkaa, siitä 1,477,000 markkaa korjauksiin ja kunnossapitoon sekä 389,000 markkaa uutistöihin. Talousarviovaliokunnan ehdotus 500,000 markan myöntämisestä It. Viertotien laajentamiseen evättiin. Urheilu- ja leikkikentät nimiseen lukuun merkittiin määrärahoja 338,500 markkaa enemmän kuin vuonna 1924 eli 830,500 markkaa, siitä 191,000 korjauksiin ja kunnossapitoon sekä 639,500 markkaa uutistöihin. Tähän lukuun siirrettiin kelkkamäkien rakentamis- ja kunnossapitomääräraha, 80,000 markkaa, joka aikaisemmin sisältyi Sekalaisten menojen pääluokkaan. Satamista ja rautateistä laskettiin olevan menoja 1,816,400 markkaa vähemmän kuin vuonna 1924 eli 12,791,000 markkaa, mistä 1,830,000 markkaa oli korjaus- ja kunnossapito- sekä 10,961,000 markkaa uutistalustannuksia. Viimemainitut määrarahat jakautuivat seuraaviin eriin: Salmisaaren uutta liikenneväylää varten 3,690,000 markkaa ⁶⁾, Länsisataman rakennustöiden jatkamiseen 3,600,000 markkaa, hiilivarastopaikkojen jär-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 57. — ²⁾ S:n siv. 56. — ³⁾ S:n siv. 11. — ⁴⁾ S:n siv. 37. — ⁵⁾ S:n siv. 60. — ⁶⁾ S:n siv. 58.

jestämiseen ja hiililaiturin rakentamiseen Katajanokalle 3,500,000 markkaa, uuden höyrypursisillan rakentamiseen Kaivopuiston uimahuoneelle 46,000 markkaa, uusien venepaikkain järjestämiseksi Merisatamaan 50,000 markkaa, rannan suoristamiseen sekä venepaikkain järjestämiseen Sörnäsän rantatien varrelle 50,000 markkaa sekä oleskeluhuoneiden rakentamiseksi satamiin 25,000 markkaa ¹⁾). Käsitellessään istutusten menosääntöä kaupunginvaltuusto katsoen kaupunginpuutarhassa harjoitetun puutarhatuotteiden kaupan tuottamaan mitättömään voittoon päätti lopettaa mainitun kaupan määrätten samalla, että liiketoiminnan lopettamisen tuli tapahtua vähitellen lyhyehkön ajan kuluessa. Tämän luvun korjaus- ja kunnossapitomäärärahat kohosivat 1,498,600 markkaan. Puistovartijain palkkausmääräraha korotettiin, jotta voitaisiin palkata seitsemäs puistovartija. Kaupunginpuutarhurin tilapäisen ammattitaitoisen apulaisen palkkaamiseen myönnettiin 30,000 markkaa. Uutistymäärärahat kohosivat 134,000 markkaa yhteensä 728,000 markkaan. Tähän kuuluvista määrärahoista mainittakoon 300,000 markkaa siirtola-puutarhan perustamiseen, 100,000 markkaa Kaisaniemen puiston järjestelyä varten, yhteensä 145,000 markkaa Armfelt- ja Ehrenswardteiden, Tempeli- ja Nervanderkatujen, Tähtitornin- ja Vuorimiehenkatujen välillä sekä Merikadulla olevien istutusten järjestämiseen. 25,000 markkaa myönnettiin puiden istuttamiseksi kaupungin alueelle rahatoimikamarin määräysten mukaan. Metsäin puhdistukseen myönnettiin 50,000 markkaa. Varaston kustannukset arvioitiin 688,000 markaksi eli 112,000 markkaa suuremmiksi kuin vuoden 1924 menosäännössä, kun taas Sekalaiset menot niminen luku osoitti 4,750 markan menojen vähennyistä. Luvun Työntekijöille tulevat edut määrärahan loppusumma kohosi 650,000 markkaan oltuaan vuoden 1924 menosäännössä 517,500 markkaa. Arvaamattomiin menoihin kaupunginvaltuuston määräysten mukaan varattiin 1,200,000 markkaa, siitä 500,000 markkaa ²⁾ omakotialueiden kuntoon panemiseen.

Koko kolmannentoista pääluokan menosääntö päättyi 62,653,665 markkaan vuoden 1924 menosäännön 45,122,841 markan sijasta.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti valtuuttaa rahatoimikamarin määräämään siirtomäärärahoilla kustannettavien Yleisten töiden pääluokan kohdalle merkittyjen uutistöiden aloittamisen ajankohdan.

Neljännentoista pääluokan, Katu- ja laiturivalaistus, menot lisääntyivät 324,480 markkaa 2,655,840 markkaan. Lisäys aiheutui ensi sijassa katuvallaistuksen parantamisen välttämättömyydestä.

Viidennentoista pääluokan, Puhtaanapito, talousarvio oli järjestetty toisin kuin edellisinä vuosina ja käsitti nyt 9 lukua aikaisempien 6 luvun sijasta, joten katujen ja makkien puhtaanapidosta aiheutuvat kustannukset esiintyivät eri luvuissa. Mainittujen toiminnanhaarain yhteiset menot oli yhdistetty kolmeen lukuun: Malmin kaatopaikka, Hevostalli ja Autotalli, ja laitoksella pidetystä liikekirjanpidosta kävisi budjettivuoden lopussa ilmi, miten määrärahat olivat jakautuneet katujen ja makkien puhtaanapidon osalle. Puhtaanapitohallitus ja puhtaanapitolaitos nimiseen lukuun merkittiin hallituksen jäsenten palkkiot 50 markan mukaan kokoukselta. Katujen puhtaanapitoon myönnettiin 5,104,717 markkaa ja makkien puhtaanapitoon 3,002,690 markkaa, siitä 44,000 markkaa käymäläin korjausta ja kunnossapittoa varten, mikä määräraha aikaisemmin oli merkitty Yleisten töiden pääluokan kohdalle rakennusten ja talojen korjaus- ja kunnossapitomäärärahojen joukkoon.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 46. — ²⁾ S:n siv. 9.

Malmin kaatopaikan arvioitiin vaativan kustannuksia 755,800 markkaa, hevostallin 532,985 markkaa ja autotallin 155,600 markkaa. Uutishankintoihin osoitettiin 692,500 markkaa, siitä 30,000 markkaa hevosten ostoon, 175,000 markkaa työkoneiden ostoon, 187,500 markkaa 6 uuden käymälän rakentamiseen sekä 300,000 markkaa maanalaisten käymäläin rakentamiseen. Lukuun Työntekijäin erinäiset edut merkittiin uutena määrärahana 30,000 markkaa tapaturmavakuutusmaksuja varten. Kaikkiaan tämän luvun määrärahat nousivat 289,600 markkaan ylittäen 34,000 markalla vuoden 1924 menosäännön vastaavat määrärahat. Kaikkiaan viidennentoista pääluokan määrärahat lisääntyivät 1,434,154 markkaa eli 9,587,983 markasta 11,022,137 markkaan.

Kuudestoista pääluokka, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola, osoitti ainoastaan hyvin vähäisiä muutoksia edelliseen vuoteen verraten. Keskuskeittolan johtokunnan jäsenille myönnettiin 50 markkaan kokouksesta korotettu palkkio. Auton ostoon keittolalle myönnettiin 40,000 markkaa. Määrärahain loppusumma tämän pääluokan kohdalla oli 8,524,320 markkaa vuoden 1924 menosäännön 8,473,305 markan sijasta.

Seitsemännessätoista pääluokassa, Kaupungin kiinteä omaisuus, erotettiin kunnallisten työväenasuntojen määrärahat Kaupunkitalot nimisestä luvusta eri luvuksi ja poliisilaitoksen hallussa olevien talojen menot siirrettiin Poliisilaitos nimiseen pääluokkaan. Sensijaan tulivat lisäksi seuraavat uudet kiinteistöt: Mariankadun talo n:o 22¹⁾, keuhkotautisten asuintalo Loviisankadun 6—8:ssa, eräs Kumtähdessä oleva kellari sekä Hietaniemenkadun tontilla n:o 31 oleva tallirakennus²⁾. Isännöitsijäin palkkausmääräraha korotettiin 23,480 markkaa 57,620 markkaan, koska siitä oli maksettava myöskin hätäasuntojen hoidosta suoritettava lisäkorvaus, sekä virutushuoneiden hoitopalkkio. Talonisännöitsijän, kanslistin ja vahtimestarin lomaviransijaisten palkkaukseen myönnettiin 5,400 markkaa, sensijaan että ensinmainitun sijaisen palkkio aikaisemmin oli sisällynyt sekalaisiin menoihin, kun taas muut erät olivat uusia. Kaupungin talojen kokonaiskustannusten arvioitiin kohoavan 1,440,243 markkaan. Kunnallisille työväenasunnoille myönnettiin 735,139:51 markkaa eli 191,644:51 markkaa enemmän kuin vuoden 1924 menosäännössä. Lisäys johtui etupäässä siitä että asuntoja oli tullut lisää sekä siitä, että eräät vanhempien talojen asunnot olivat perusteellisten sisäkorjausten tarpeessa. Maatalouslautakunta ja sen hoitamat tilat nimisessä luvussa otettiin huomioon lautakunnan jäsenten palkkion korotus 50 markkaan kokouksesta. Irtaimiston täydentämiseen merkittiin 188,000 markkaa, mistä 153,000 markkaa oli tarkoitettu 3 traktorin hankkimiseksi ja loput pienempien koneiden ja kaluston ostoon. Veroja ja vakuutuksia varten myönnettyt määrärahat vähenivät 25,300 markalla, koska kruununverot oli poistettu. Uutisrakennuksia tuli vuoden varrella rakennettavaksi 94,000 markalla, nimittäin yksi 2 perheen asunto Tuomarinkylään 72,000 markalla sekä 2 latoa yhteensä 22,000 markan kustannuksin. Rakennusten korjauksista ja kunnossapidosta arvioitiin olevan kustannuksia 31,000 markkaa. Tämän luvun määrärahain kokonaisuusmäärä oli 3,198,246:50 markkaa osoittaen edelliseen vuoteen verraten 17,343:60 markan vähennystä. Luonnonpuistojen arvioitut menot vähenivät niinkään, nimittäin 1,178,992 markasta 1,165,521 markkaan, huolimatta siitä, että uusi 25,000 markan suuruinen momentti, Palosaari, oli tullut lisäksi. Suurin vähennys, 47,218 markkaa, oli havaittavissa Korkeasaaren eläintarhan menosäännössä. Luvussa Sekalaiset kustannukset nousivat

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 10. — ²⁾ S:n siv. 46.

määrärahat yhteensä 6,160,423 markkaan, siitä kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen¹⁾ mukaan 5,000,000 markkaa erinäisten Herttonäsin tilasta erotettujen palstain ostoon ja 635,423 markkaa²⁾ Mariankadun tontin n:o 14 (osoite n:o 22) sekä sillä olevien rakennusten ostoon. Kaupungin metsien arvioimiseksi ja niiden hoitosuunnitelman laatimiseksi merkittiin uusi 70,000 markan suuruinen määräraha ja erään Boxbackan tilaan kiinnitetyn lainan takaisinmaksamiseksi 40,000 markkaa, minkä ohessa yleisten palovakuutusmaksujen määräraha 350,000 markkaa, joka aikaisemmin oli sisältynyt Kaupunkitalot nimiseen lukuun, siirrettiin tähän. Seitsemännentoista pääluokan kohdalle merkittyjen määrärahojen loppusumma oli 12,799,573:01 markkaa ja osoitti vuoden 1924 menosäännön vastaavaan summaan verrattuna 296,020:91 markan lisäystä.

Kahdeksannentoista pääluokan, Eläkkeet ja apurahat, kohdalle merkittiin määrärahoja yhteensä 1,714,960 markkaa vuoden 1924 menosäännön 1,470,000 markan sijasta. Määrää arvioitaessa oli otettu huomioon kaupunginvaltuuston päätös³⁾ kunnallisten eläkkeiden järjestelystä.

Yhdeksännentoista pääluokan, Sekalaiset menot, kohdalla osoitti Kaupungin irtaimisto niminen luku määrärahojen lisäystä 116,000 markkaa, etupäässä sen johdosta, että puhelimien luku oli lisääntynyt ja uusia puhelimia oli hankittava m. m. autoasemille. Erinäiset huoneenvuokrat nimiseen lukuun merkittiin kaikki määrärahat korotetuina määrin; lisäys oli 120,526:65 markkaa. Työntekijäin tapaturmavakuutus nimisestä luvusta poistuivat Suomen teollisuudenharjoittajain keskinäiselle tapaturmavakuutusyhdistykselle suoritettavat maksut⁴⁾, minkä johdosta luvun määrärahojen kokonaismäärä aleni 200,000 markkaan. Yleishyödyllisten tarkoitusten määrärahaa korotettiin 20,000 markkaa 720,000 markkaan, koska aikaisemmin sekalaisiin määrärahoihin luettu kaupunkilähetyselle työskentelyn järjestämiseksi lapsille ja nuorisolle myönnetty määräraha katsottiin sopivaksi siirtää tähän lukuun. Lisäyksiä palkkamenoihin merkittiin 4,275,000 markkaa vuoden 1924 menosäännön 3,250,000 markan sijasta. Sekalaisten menojen nimikkeen kohdalle merkittiin yleisten vesipostien määräraha 125,000 markkaan korotetuina määrin. Uimakoulujen ja luistinratojen määrärahat merkittiin entisiin määrin. Määrärahaa koulujen hiihtourheilun edistämiseksi korotettiin 5,000 markkaa 15,000 markkaan. Samaan määrään korotettiin määräraha lasten leikin ja urheilun edistämiseksi. Kelkkamakien laittamiseksi myönnetty määräraha siirrettiin Yleisten töiden pääluokan kohdalle. Rakennustoiminnan edistämistarkoituksiin myönnettiin yhteensä 5,500,000 markkaa, mistä määrästä 3,000,000 markkaa oli tarkoitettu annettavaksi kuoletuslainoina yleishyödyllisille rakennusyhtymille, 1,500,000 markkaa pienasunto-osakeyhtiöiden osakkeiden merkitsemistä varten ja 1,000,000 markkaa yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston lisäämiseen. Helsingin suojeluskunnalle myönnettiin sama apuraha kuin edellisenä vuonna eli 200,000 markkaa sekä sen lisäksi 300,000 markan suuruinen tilapäinen avustus. Kunnallisen asetuskokoelman julkaisemiseen myönnettiin kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen⁵⁾ mukaisesti 100,000 markkaa. Ottaessaan menosääntöön 150,000 markan suuruisen määrärahan komiteamenoja varten kaupunginvaltuusto päätti antaa rahatoimikamarin toimeksi esittää ehdotuksen kaupungin komiteain ja valiokuntain jäsenyydestä maksettavaa hyvitystä koskeviksi määräyksiksi. Aikaisemmin tehdyn päätöksen⁶⁾ mukaisesti merkittiin 1,872,000 markkaa

1) Ks. tätä kert. siv. 11. — 2) S:n siv. 10. — 3) S:n siv. 78. — 4) Ks. 1923 vuod. kert. siv. 104. — 5) Ks. tätä kert. siv. 144. — 6) S:n siv. 66

Helsingin makasiiniosakeyhtiön osakkeiden merkitsemistä varten. Opintomatkastipendejä varten merkittiin entinen määräraha, 150,000 markkaa. Viimemainittua määrärahaa vahvistaessaan kaupunginvaltuusto päätti, että siitä voitiin myöntää stipendejä myöskin henkilöille, joille kaupunki oli uskonut luottamustoimia. Henkilöauton ostoon rahatoimikamarin käytettäväksi merkittiin 90,000 markkaa ja auton käyttökuluihin 30,000 markkaa. Kaivon rakentamisesta Korpaksen-Ruskeasuon siirtolapuutarhan alueelle arvioitiin olevan kustannuksia 5,000 markkaa ja alueen halki johtavan päätien kuntoon panettamisesta 9,000 markkaa. Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen ¹⁾ nojalla merkittiin korttelin n:o 177 tehdasrakennuksessa olevan tavarahissin lunastamiseen 25,000 markkaa ja korttelin n:o 178 osan vuokraoikeuden y. m. lunastamiseen 2,600,000 markkaa. Vesimaksujen takson korottamisen ²⁾ johdosta oli tähän lukuun merkittävä 200,000 markan suuruinen määräraha rahatoimikamarin käytettäväksi lisäyksiksi eri laitosten vedenkulutusmäärärahoihin. Naisten työtuvat niminen luku osoitti menoja 450,000 markkaa vuoden 1924 menosäännön 552,135 markan sijasta. Poistoihin ja kuoletuksiin merkittiin 20,000,000 markkaa eli 15,000,000 markkaa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Yhdeksänentoista pääluokan määrärahan kokonaissumma oli 38,968,666: 65 markkaa eli 10,334,795: 91 markkaa pienempi kuin vuoden 1924 vastaava luku.

Tulosääntö. Tulosääntöön merkittiin säästönä vuodelta 1924 23,000,000 markan määrä.

Ensimmäisen osaston, Lainat ja korot, kohdalle merkittiin Lainat nimiseen lukuun vuoden 1922 obligatiolainasta 102,566: 11 markkaa sillan rakentamiseen Vantaanjoen yli ja vuoden 1924 obligatiolainasta yhteensä 49,497,133: 89 markkaa allamainittuihin tarkoituksiin:

Sillan rakentaminen Vantaanjoen yli ³⁾	Smk	1,500,000: —
Kaasulaitoksen pääputkiverkon laajentaminen ⁴⁾	»	575,000: —
2 uuden kamariuunin hankkiminen kaasulaitokselle ⁴⁾ ..	»	1,300,000: —
Sähkölaitoksen koneiston laajentaminen ⁴⁾	»	2,435,000: —
Sähkölaitoksen johtoverkon laajentaminen ⁴⁾	»	1,000,000: —
Työväenasuntojen rakentaminen Vallilank ortteliin n:o 553 ⁵⁾	»	1,256,700: —
Työväenasuntojen rakentaminen Vallilan kortteliin n:o 584 ⁵⁾	»	2,283,000: —
Kunnalliskodin uuden paviljongin rakentaminen ⁶⁾	»	740,000: —
Tuberkuloosipaviljonkien rakentaminen keskussai- raalaan ⁷⁾	»	12,000,000: —
Uuden paviljongin rakentaminen Nikkilän mielisairaalaan ⁷⁾	»	4,200,000: —
Salmisaaren uuden kulkuväylän rakentaminen ⁸⁾	»	3,320,000: —
Länsisataman satamarakennustöiden jatkaminen ⁹⁾ ..	»	3,240,000: —
Katajanokan hiilivarastopaikkain järjestäminen ⁹⁾	»	3,150,000: —
Hertonäsin palstain osto ¹⁰⁾	»	5,000,000: —
Mariankadun tontin n:o 14 ja sillä olevien rakennusten osto ¹¹⁾	»	300,000: —
Rakennusyriyten kuoletuslainat ¹²⁾	»	3,000,000: —

¹⁾ Ks. tätä kert siv. 97. — ²⁾ S:n siv. 121. — ³⁾ S:n siv. 129. — ⁴⁾ S:n siv. 122 — ⁵⁾ S:n siv. 35. — ⁶⁾ S:n siv. 43. — ⁷⁾ S:n siv. 41. — ⁸⁾ S:n siv. 58. — ⁹⁾ S:n siv. 124. — ¹⁰⁾ S:n siv. 11. — ¹¹⁾ S:n siv. 10. — ¹²⁾ S:n siv. 101.

Osakkeiden merkintä pienasunto-osakeyhtiöissä ¹⁾ .. Smk	1,500,000: —
Yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustamislaina- rahaston lisääminen ¹⁾	» 1,000,000: —
Osakkeiden merkintä Helsingin makasiiniosakeyhti- össä ²⁾	» 1,800,000: —

Korot nimiseen lukuun merkittiin kaupungin arvioitut korko- ja osinkotulot yhteensä 4,073,000 markaksi. Koko osasto osoitti arvioituja tuloja yhteensä 53,672,700 markkaa vuoden 1924 menosäännön 30,938,150 markan sijasta.

Toisessa osastossa, Tuloa tuottavat oikeudet, korotettiin Erinäiset verot nimisen luvun loppusumma 40,000 markkaa 345,800 markkaan. Lisäyksen aiheutti nimike Koiravero. Tuulaaki- ja liikennemaksut nimisestä luvusta poistui Ulkomaalaisten elinkeinomaksut niminen erä³⁾, jota vastoin uutena eränä merkittiin Helsingin makasiiniosakeyhtiön suoritettava korvaus satamakanntakonttorin IV haaraosaston kirjurin palkkauksesta, 24,000 markkaa³⁾. Tähän lukuun merkittyjen tulojen arvioitiin lisääntyvän 1,244,000 markkaa 17,869,500 markkaan ja Sekalaista nimisen luvun tulojen 300,000 markkaa 1,309,790 markkaan. Toisen osaston kokonaistulojen arvioitu määrä oli 19,525,090 markkaa.

Kolmannen osaston, Terveysten- ja sairaanhoito, tulosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon lihantarkastusmaksujen korotus, jonka arvioitiin lisäävän lihantarkastusaseman tuloja 193,000 markkaa. Uutena eränä merkittiin 201,500 markkaa tuloja kunnallisista poliklinikoista. Sairaanhoidon aiheuttamien tulojen arvioitiin lisääntyvän 560,815 markkaa 11,842,389 markkaan ja koko kolmannen osaston tulojen 933,315 markkaa 12,701,389 markkaan.

Neljännän osaston, Köyhäinhuolto ja lastensuojelutoiminta, kohdalla aleniivat kunnalliskodin ja työlaitoksen arvioitut tulot 284,840 markkaa, koska useat aikaisemmin köyhäinhoidon tilille viedyt maksut kunnan hoitoonsa ottamista lapsista nyttemmin luettiin lastensuojelulautakunnan tuloihin. Kunnalliskodin uuden paviljongin arvioitiin lisäävän sekä pesulaitoksen että luontoisetujen tuottamia tuloja. Perunkirjoitusprosentit niminen erä merkittiin 100,000 markan suuruisiksi. Lastenkotien ja kasvatuslaitosten arvioitiin tuottavan tuloja 5,158,460 markkaa, siitä valtion avustusta 3,091,250 markkaa.

Viidennen osaston, Opetus- ja sivistyslaitokset, tulosääntöä korotettiin 1,155,161 markkaa 9,423,246 markkaan, siitä valtionapua seuraavat määrät:

Kansakoulu	Smk	4,700,000: —
Oppilaiden kesävirkestys	»	240,000: —
Yleiset ammattilaiskoulut	»	105,743: —
Ammattikoulu	»	864,596: —
Työväenopisto	»	214,607: —
Kansanlastentarhat	»	1,684,400: —
Kaupunginorkesteri ⁴⁾	»	500,000: —
Yhteensä Smk		8,309,346: —

Kuudennessa osastossa, Kaupungin teknilliset laitokset, vahvistettiin vesi-johtolaitoksen tulosääntö, ottamalla huomioon vesimaksun korotus⁵⁾ 1: 20 mar-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 127. — ²⁾ S:n siv. 66. — ³⁾ S:n siv. 70. — ⁴⁾ S:n siv. 121. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 29 p. jouluk. 1 §.

kasta 1:50 markkaan m³:ltä, 10,572,340 markaksi. Kaasulaitoksen tulojen arvioitiin kohoavan 5,717,440 markkaa 29,197,690 markkaan, koska kaasukulutuksen edellytettiin lisääntyvän. Sähkölaitoksen tulosääntöön, joka päättyi 43,571,840 markkaan, merkittiin uutena eränä 350,000 markkaa, mikä vastasi kaasulaitoksen osuutta mittarinluvusta ja rahastuksesta, minkä ohessa useita eriä korotettiin sen johdosta että virrankulutuksen oletettiin lisääntyvän. Kuudennen osaston kokonaistulot merkittiin 83,341,870 markaksi.

Seitsemännen osaston, Yleiset työt, kohdalle merkityt tulot vähenivät 195,452 markkaa 316,148 markkaan sen johdosta että kaupunginpuutarhassa harjoitetun kauppaliikkeen arvioitiin tuottavan ainoastaan 200,000 markkaa ¹⁾. Uutena eränä merkittiin korvaus It. Viertotien kunnossapidosta, 4,548 markkaa.

Kahdeksannen osaston, Puhtaanapitolaitos, tulosääntöä korotettiin 233,049 markkaa 4,080,000 markkaan.

Yhdeksännen osaston, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola, useimmat tuloerät osoittivat vähäistä lisäystä. Ainoastaan myymäläin ja myyntipöytäin vuokrat alennettiin puoleen määräänsä eli 36,500 markkaan, koska puheenaolevat myyntipaikat todennäköisesti lakkautettaisiin kesäkuun 1 p:stä 1925 lähtien.

Kymmenennessä osastossa, Kaupungin kiinteä omaisuus, arvioitiin tontinlunastuksen tuottavan 2,000,000 markkaa eli 800,000 markkaa enemmän kuin vuoden 1924 tulosäännön mukaan. Lahjoitustilain verot niminen luku poistettiin, koska siihen aikaisemmin merkittyjä veroja ei enää kannattaisi. Luku Kaupunkikiinteistöt osoitti 638,219 markan lisäystä, mistä 490,160 markkaa tuli kunnallisten työväenasuntojen vuokrain osalle. Kaupungintalon ja raatihuoneen tulot merkittiin nimikkeen Talonisännöitsijän hoitamien talojen vuokrat kohdalle. Rakennusten ja tilusten vuokrat merkittiin Kaupunkiin yhdistetty alue nimiseen lukuun 1,600,000 markaksi ja Kaupungin maatilain ja luonnonpuistojen tulot 3,506,987 markaksi. Viime-mainittuun lukuun merkittiin uutena eränä Palosaaren tulot, 7,500 markkaa. Kaikki Sekalaista nimiseen lukuun kuuluvat tuloerät korotettiin, minkä ohessa korttelin n:o 178 veistämöalueen vuokratulot merkittiin tähän lukuun uutena, 200,000 markan suuruisena eränä. Osaston loppusumma oli 14,951,720 markkaa vuoden 1924 tulosäännön 12,420,908 markan sijasta.

Yhdenteentoista osastoon merkittyjen sekalaisten tulojen arvioitiin nousevan 1,866,100 markkaan vuoden 1924 tulosäännön 1,908,201 markan sijasta. Vähennys kohdistui yksinomaan nimikkeeseen Valtion suoritettava majoituksen korvaus, joka merkittiin 299,050 markkaan alennettuna vastatakseen menosääntöön merkittyjä majoituskustannuksia ²⁾. Uusi oli Sekalaiset tulot niminen erä, joka merkittiin 34,000 markan suuruiseksi, siitä 2,800 markkaa palolaitoksella myydystä romusta ja 4,000 markkaa tilastokonttorin julkaisujen myynnistä sekä 26,000 markkaa auto- ja ajuriasemain puhelinten vuokria.

Kahdenteentoista osastoon, Verotus, merkittiin se määrä, joka tultaisiin verottamaan kunnan verovelvollisilta jäseniltä, 122,380,296: 30 markan määräisenä vuoden 1924 talousarvion 110,865,423: 62 markan sijasta, joten siis lisäys oli 11,514,872: 68 markkaa.

¹⁾ Vrt. tätä kert. siv. 125. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 117.